

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztő
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 789.

Sztrájkoló tanítók

Budapest, november 4.

Magyarország kulturtörténetében egy csunya nagy fekete szakadás lesz a tegnapi óbecsei eset. Harminczöt községi tanító kimondta, hogy beszünteti a tanítást, mert a község nem fűteti az iskola termekét s elsején nem adta meg nekik a kijáró rendes havi fizetést. A harminczöt tanító úgy okoskodik, hogy ha dolgozik, jogosan követelheti a bért s hogyha bért nem kap, felesleges fűtlen szobában tönkre tennie az egészséget. Ezzel egyszerre pedig a népes alföldi községben a kulturaterjesztés magvető munkája teljesen beszünt s ezer betűéhes iskolásgyermek oktatás nélkül maradt.

A kulturát szokás magasabb rangu erkölcsi jónak tekinteni s ezért lesznek olyanok, akik megrójják a harminczöt tanítót, amiért a maguk tudását úgy mérik ki, mint a szatócs a krumpliczukrot. Ha fizetsz, adok kulturát érted, ha nem fizetsz, nem adok! Igazán emberséges ember azonban aligha lesz kapható arra, hogy az óbecsei szomorú eset ódiümát az ő nyakukba varija. Abból, hogy a kultura csakugyan magasabb rangu erkölcsi jó, nem az következik, hogy művelői a gályapadokhoz leszögezzék rabszolgák legyenek, akik történetük

bármilyen erejük rogyásáig kötelesek gyűjtogatni a tudás világosságát. Hanem éppen ellenkezőleg, az következik, hogy a társadalom azoktól, akikre ilyen fontos érdeke bízott, ne sajnálja sem az anyagi, sem az erkölcsi elismerést. Az a harminczöt tanító rendes lakásban lakik, nem fügefalevelbe öltözködik s az ige mellett bizony kenyérral is él. Elseje multával jöttek és zaklatták őket a hitelzők, jött a mézárós, a fűszeres, a szabó, a suszter, a háziur, mind követelte a magáét, mind azzal fenyegetett, hogy beszünteti a hitelt. Sem az egyik, sem a másik nem volt lefegyverezhető azzal a frázissal, hogy a kultura a legfőbb erkölcsi jó s azért ruházza, táplálja ingyen a tanítót. Mindvalamennyi pénzt követelt, pénzt pedig nem adott a községi pénztár. Indokolása a szomorú ténynek az volt, hogy a pénztár üres. De miért üres ez a pénztár olyan községben, ahol sok és jómódu a lakosság? És miért nem volt ez a pénztár üres akkor, amidőn a jegyző, a bíró, a kisbíró, a dobos, az éjjeli őr vette fel a maga gázsiját, miért csak akkor üres, amidőn a kultura napszámái jöttek?

A magyar kultura dicső történetében esett fekete foltért azért ne a harminczöt tanítót érje az ódiüm! Ők szegények a legsütétebb kétségbeesésbe üzve azt az eszközt ragadták meg, amelyik kezük-

höz a legközelebb esett. Az üres pénztár előtt, amelyikből mindenre telt, csak az ő szegényes megélhetésükre nem, természetesen érlelődött meg bennük az elhatározás: csináljunk hát teherpróbát! Lássuk! A községi kupaktanács, mely ezuttal velünk szemben a társadalmi rendet képviseli, mit becsül többre? a mi munkánkat-e, vagy az ezért kijáró néhány garast?

Orczapidító szegény, hogy ennek itt kellett megéssni Magyarországon, ahol nagy középkori sötétség közepette a tanító épp olyan szükséges, mint a mindennapi kenyér. Hol kellene a kultura napszámait jobban megbecsülni, mint itt, ahol az analfabéták arányszáma az európai országok élén vezet, mert a hat éven felüli lakosságnak alig fele tud írni-olvasni és ahol a barbár műveletlenség rémes összegű számokban tükröződik vissza a büntettek statisztikájában?

A népesség arányához és kulturális szükségleteihez képest így is kevés az iskola, most pedig az óbecsei példa arra nyújt bizonyosságot, hogy a már meglevő kevés iskola is csak nagyon labilis támasztéka a kultura továbbfejlesztésének. Ma az elemi iskolák nagy többsége felekezeti és községek kezében van, az állami iskolák száma pedig jóval kevesebb. Nem terjeszkedünk ki arra, hogy párhuzamot vonjunk a két-

Az első és a második.

Írta: Ritoók Emma.

I.

Csöndes boldogsággal ment fel a lépcsőn és boldogságot vitt a másiknak is, aki odafent várta és ajtót nyitott. Kézen fogva mentek át az előszobán, mint új jegyesek, és a férfi csak benne, az otthonos kis műteremben ölelte meg a leányt. Szinte zavarban voltak mind a ketten, tévován, csaknem félénken csókolták meg egymást, mintha először tennék.

Most, mikor már szabad volt.

— Paula — mondta a férfi halkán, szinte innepélyesen — és most?

— És most? Megyünk előre, együtt előre. Megint kézen fogva állottak egymás mellett, a leány egy lépéssel előbbre.

Két eléggé érdekes ember találkozott ebben a kissé romantikus helyzetben. Az egyik egy divatos író, sovány, magas, hajlott, fáradt szemű ember. A másik egy színtelen arcú, hamvaszöke hajú leány. Kissé lomposan, de valami asszonyos puhasággal volt öltözve, befűzetlenül, nyitott nyakán egy szép, régi csipkegallérral. A nyaka és karja rendkívül fehér, a test árnyékai kékesek és szürkés, csupa hideg szín az egész asszony és a hideg színek alatt csupa puhaság, hajlékonyság. A szeme is ilyen stílusú volt, szürke, de égetően meleg.

Mikor újra megcsókolták egymást, úgy látszott, mintha egy kicsit elkésett volna ez a sokáig várt, végre megengedett csók.

Nem voltak elég fiatalok.

Paula valamikor, fiatal leány korában ott hagyta a családját, elment magának élni. Festőnek készült. A festésben ugyan nem sokra

vitte, de megismerkedett Ladányival; egy kis várakozás, egy kis morális küzdés után Ladányi elvált a feleségétől miatta.

A szerelme hatalmas, gyöngédséget nem ismerő önzésével térítették el a másik asszonyt utjából, — a férfi jövője érdekében. Ez volt a jelszó, melylyel önzésüket maguk előtt leplezték; ez volt a bálvány, mely előtt mindegyik asszony meghajolt s melynek nevében a férfi jogosnak talált minden áldozatot.

Az első asszony küzdelem nélkül visszalépett, hogy helyet adjon a másiknak, akit Ladányi néha gyöngéden Rautendeleinnak nevezett, mert tőle várta, hogy a nagy alkotások és a dicsőség magas sziklaikára fogja vezetni; de Paula nem szerette ezt a nevet — ha egyszer a mult harangjai mégis megszólalnak?!

A válópör eldőlté után most találkoztak először, ott állottak az új élet előtt és saját szerelmi boldogságuk fogta meg kezüket, hogy elvezesse a nagy jövő felé.

Csaknem két év telt bele, míg Ladányi az új élet első alkotásával fellépett. Először a nászutazás, az új berendezkedés akadályozta a munkában; azután a társaság zaklatta, mely kíváncsi volt az új asszonyra. És Paula kitünően bevált híres ember feleségének. Szinte csábító volt, amint akarattal félhomályba lépett a férfi dicsősége mögött és ahogy abból a félhomályból mégis kiragyogott.

De főleg az akadályozta, hogy valami rendkívül, valami igazán újat akart teremteni, aminek egész formájában, minden szavában benne legyen a saját életének a megváltozása, azok a kifejezhetetlen finom hangok és árnyalatok, mind, melyek a régi emberen átrezegtek, hogy megújulásnak érezte harmóniájukat.

És az új élet első alkotása megbukott.

Talán az újságcikkek tették előre szkeptikussá a dráma iránt a közönséget, melyek hetek óta hirdették, hogy az író legkiválóbb művét most alkotta meg; vagy valami véletlen közöny csapta meg az embereket, amint a színházba léptek, hogy első percében mindenki megérezte azt a megmagyarázhatatlan hangulati atmoszférát, mely ellen színész és író hiába küzdenek. A közöny a tömeg lelkében fagyos hidegséggé, gúnyos hitetlenséggé, kétkedő kritikává szublimálódott.

A bukás nagyon leverte Ladányit, jobban, mint előre képzelte volna. Nemcsak a darab bukása volt benne; úgy érezte, mintha az új életről szőtt ideáliai is vereséget szenvedtek volna. Azok az ideálok, melyekért évek óta küzdött s melyekért talán egy másik emberi élet boldogtalanná tett.

Most gondolt először az első feleségére, akiről nem hallott azóta s aki mellett a siker állandó kísérelője volt.

Mikor idáig jutott, szinte elszégyelte magát — jobban, mintha valami új szerelmi hitlenség kapta volna rajta magát. Mélyebb, fájóbb hitlenség volt ez — nem a test, hanem a lélek ellen.

Elment utazni.

II.

Lassan, szivarozva ment végig a tengerparton. Az Adria apró, sötétkék hullámain fehér tarajok futottak a part felé hosszas, keskeny sávban, minden pillanatban beleolvadva a kékbe és minden pillanatban újra kicsapódva belőle.

Már itt nem sétált senki. A part keskeny volt és baloldalt a fehér szikla szikrázott a napban.

féle tanítási rend értékkülönbsége közt s hogy az állami tanintézetek nivójához mérjük például a brezovai tót, vagy a brádkai oláh felekezeti iskolát, mert ez most nem tartozik ide. Ezuttal beérjük azzal, hogy rámutatunk az ó-becsei példára: e hazában ime elég, hogy egy kupaktanács rosszul gazdálkodjék s harminczöt tanító kenyér nélkül, ezer gyerekek pedig oktatás nélkül marad.

Azsia kellős közepén is szegény lenne ez az állapot, ezért európai botrány nélkül nem türhető tovább s radikális eszközökkel kell elvágni a baj gyökerét. A közoktatás ügyét vegye feljesen kezébe az állam, mert úgy látszik, ebben az országban egyedül az állami hatalomban rejlik elég garancia arra, hogy a kultura ápolása alkalom adtán egészen árva nem marad.

Ne legyen szó arról, hogy erre nincs pénz. Muszáj lenni! Csaknem másfél milliárd korona az ország évi budgetje s ennek a budgetnek javarészt a meddő militarizmus emésztí meg. Vegyék el a pénzt az uniformisos uraktól, adják a tanítóknak és ha követelni, rekriminálni jönnek a katonák, hivatkozzanak Moltkére, aki szerint a francziákat is a porosz iskolamesterek verték meg. Az, hogy mivel, képzett, intelligens fejtű közlegényekből álljon-e a jövő hadserege, a militarizmus szempontjából sem közönyös, ha pedig nem közönyös, fizessék is meg és ha másképp nem lehet, az aranyptykéket fényesítő putz-pasztán spórolják meg az árát!

Budapest, november 4.

A képviselőház holnap délelőtt tíz órakor ülést tart, amelynek napirendje: az indemnitási javaslat folytatása és esetleg a belügyminiszter által beterjesztett törvényjavaslatok tárgya-

Mikor a parthajlásnál befordult, észrevette, hogy a szokott helyét elfoglalta valaki. Egy asszony. Háttal ült felé, bő sötétkék esőköpenyben; lehajló kalapja eltakarta a haját.

— Ez lehet fiatal és szép is, vagy vén és rut is — gondolta Ladányi. Eleinte bosszankodott, mint mostanában mindenben, de a bitoló végre is asszony volt, sőt egy pár percze némi titokzatos is.

Lassabban kezdett menni.

Az asszony előrehajolva nézett maga elé. Már csaknem előtte állott Ladányi, mikor meghallotta a lépteit s kissé hátrafordult.

Felugrott s egy lépésnyire meglepetten néztek egymásra.

Az elvált felesége volt.

Ladányi megemelte a kalapját, de nem tudta mit mondjon. Szó nélkül tovább menni — talán bántó volna, — talán a legokosabb . . .

Az asszony megszólalt:

— Nem tudtam, hogy itt van — mondá. Zavarban volt.

— És maga, mióta?

— Csak tegnap érkeztem.

— És mindjárt elfoglalta a padomat.

Az asszony nevetett, eltűnt a zavara.

— Akkor maga is kerüli az embereket — mondta a bizalmas, régi hangon

— Én is? És maga miért?

— Tudja, hogy sohasem voltam nagyon társaságkedvelő.

Ez a czélzás a régi életre jól esett Ladányinak. Olyan természetes volt, minden mesterkelt fészesség nélkül beszélt — miért is ne?

Mint jó barátok váltak el s most találkoztak. Leültek egymás mellé.

— Csak nem beteg, hogy Abbáziába jött? — kérdezte az asszony.

— Nem, vagyis . . . a bukásom elől szöktem meg; tudja, hogy megbukott a darabom?

— Tudom.

lása. A holnap ülése Ugron Gábor ma elfogadott indítványa alapján már délután három óráig fog tartani.

A kiegyezési javaslatok.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, november 4.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután folytatta a kiegyezési javaslatok tárgyalását, amely még néhány ülést igénybe fog venni.

A függetlenségi párt, határozatához képest, akkor dönt a kiegyezési javaslatok dolgában, amikor a képviselőház bizottságai végeztek munkájukkal. Tudvalevőleg a függetlenségi párt vezetősége nem szándékozik a kiegyezési dolgán a pártkérdést felvetni, mire a néppárt tagjai egymás között úgy állapodtak meg, hogy ők csupán abban az esetben szavazzák meg a kiegyezési javaslatokat, ha a megszavazást a függetlenségi párt is pártkérdéssé teszi. Ellenkező esetben ők sem foglalnak állást a kiegyezés mellett.

Mai hireink a következők:

Az ülés.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután 5 órakor folytatta a kiegyezési javaslatok tárgyalását Széll Kálmán elnöklésével. A bizottság tagjain kívül jelen voltak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Darányi Ignác, Jekelfalussy Lajos miniszterek, Popovics Sándor, Szerényi József és Mezőssy Béla államtitkárok. A bizottság a kereskedelmi szerződés részleteit tárgyalta.

Polónyi Géza a II. III. és IV. cikkekhez szóló hozzá. Előjáróban kijelenti, hogy a bizottság üléséről szóló tudósításban indiszkréczió történt. Igaz ugyan, hogy ő mondta, hogy a szerződésben benne van az ischli klauzula, de ezt nem a nyilvánosságnak mondta és csak úgy van benne, amint azt Beck mondta. Kész örömmel elismeri, hogy a kormány sok nehézségei voltak az egyezés megkötése tekintetében, ha ő mégis kritikát gyakorol, ennek az az oka, hogy mint a szakbizottság tagja, kötelességének tartja véleményét a szakbizottságban kifejezni. Előre jelzi, hogy külön véleményét iratban nem terjeszti elő és azt tudatosan teszi, mert, mint a függetlenségi párt tagja, a függetlenségi párt határozatához fogja magát tartani. Paradoxonnak tartja alkotmányjogi biztosítékoknak nevezni olyan javaslatokat, amelyek-

Ladányi nagyon közönyösnek találta a feleletet és ez bosszantotta.

— Nem nézte meg?

— De igen.

— Nos, és . . .? — kérdezte türelmetlenül.

Az asszony szembe fordult vele és egy pillanatra sajtáságos, simogató, anyai gyöngédséggel nézett rá.

— Nem volt jó . . . sőt . . . rossz.

Ladányi röviden felnevetett, de éppen olyan hamar elkomolyodott.

— Ha maga mondja, akkor bizonyosan igaz.

— Ne értsen félre, — mondta habozva, félénken az asszony, — magához képest volt rossz. —

Azán egyszerre bátran folytatta: — Volt valami idegen benne, amit nem tudott a magáévá tenni, ami töredékesen és zavarosan maradt benne, nem volt elég egyedül, mikor megcsinálta. Az a dráma nem egész, nem maga . . .

A Ladányi lelkén egy pillanat alatt átfutott utolsó időbeli zajos társaságának emléke, a sok előre megbeszélés, a felesége eszméi, melyeket munka közben beledobott . . . Hirtelen a mellette hallgató asszonyra nézett. Vajon nem féltékenységből mondta, vagy talán öntudatlan, titkos féltékenységből találta volna ki?

— Nagyon megváltozott, Klára. Régen nem tudott kritizálni.

Az asszony elpirult és tovább hallgatott.

— Külsőleg is megváltozott, — folytatta kissé idegesen, mintha joggal féltékenységgel bántandó. — Nagyon elegáns. És mióta használ illatszert? Chypre?

— Két hónappal ezelőtt férjhez mentem . . . Kroyer Páiné vagyok.

— Ugy? Nem is tudatta velem.

— Izléstelenységnek tartottam volna.

— Boldog? — kérdezte Ladányi a természetű polygam férfi most már teljesen öntudatos féltékenységgel. Ugy érezte, mintha jogosan

ról előre az a hír, hogy rajtok változtatni nem lehet. Az előzetes szentesítés mindig perhorreszkálendő. Ez azonban egyáltalán sehol sem veszélyes, mint külügyi államokkal kötött szerződéseknél. Amíg a rendes törvények utólag szentesítettek, addig a külügyi szerződéseket a fejedelem kinevezett közegei megkötik és a parlament csak utólag hagyja jóvá. Megesett, hogy létező, a király által szentesített törvény-tilalom dacára kötettek ilyen szerződések, melyeket utólag jóvá kellett hagynunk, mint a német és olasz kereskedelmi szerződés. Ezzel kapcsolatosan nem tartana-e szükségesnek a pénzügyi bizottság egy deklarációt ezek ellen a törvénytelenül megkötött szerződések ellen. Ilyen irányban nem áll elő konkrét indítvánnyal, csak egy eszmét vet föl pro-futuro.

Nagy Ferenc: Sem a német, sem az olasz kereskedelmi szerződésre nem vonatkozik a II. cikk.

Polónyi Géza: A t. tagtárs ur tévedésben van. Ez a pont már az 1867-ben kötött szerződésben is benn volt, mert akkor is voltak ilyen külföldi szerződések. Nem érti, hogy miért kerülnek ilyen külügyi jelentőségű deklarációk gazdasági szerződésbe? Vagy az van bennük, ami az 1867-iki alkorbánban és akkor felesleges, vagy más van benne és akkor veszedelmes. Így van ez ezuttal. Az 1867. évi XII. t.-cz. 8. §-ában csak azok vannak közösiüggyeknek deklarálva, amelyek a két államot egyitt érintik, ezek az ugynevezett pragmatikus ügyek. Azonban sem a pragmatika szankezióból, sem az 1867. évi XII. t.-cz.-ből nem következik az, hogy a vámterület kérdése pragmatikus ügy lenne. Az 1867. évi XII. t.-cz. 68. §-a szerint kétségkívül fenn van tartva a nemzet joga az önálló vámterületre. Ennélfogva a közös külügyi képviselők ezeknél a szerződéseknel ki kell zárni Magyarországnak — szerinte — feltétlen joga van a kormány után bármely külállammal szerződni, tehát mi szükség van a külügyminiszter aláírására?

Sem a magyar területet, sem az osztrák területet nem képviseli a külügyminiszter, hanem képviseli ezt a fogalmat: „Van itt két állam, amely népjogilag egységes, amely két államot egybefoglal a monarchia és ezt képviseli a külügyminiszter.”

Ha a harmadik cikket megügyeljük, szembeötlő az a különbség, mely e pont és az 1878-ban megkötött kiegyezés hasonló az 1878. évi XX. t.-cz. 3. §-a között van. Miért véteztet be a mai szerződésbe: „a két államra való joghatályai”. Nekünk eddig az volt az álláspontunk, hogy olyan ügyben, mely az ország autonóm joga, nem képviselhet bennünket a külügyminiszter.

Felolvassa Beck beszédét, aki a III. cikkből érvel Kovácsol annak bizonyítására, hogy a külügyminiszter befolyása biztosítva van a kereskedelmi szerződések megkötésénél.

Nagyon jól tudja, hogy a szerződés tíz évre szól, de a deklarativ rendelkezések, amelyek a jövőre is fennállanak, arra a jogosulatlan fellevele adhatnak alkalmat, hogy Magyarország a külfölddel önállóan

megkivánhatta volna ettől az asszonytól, hogy az ő emlékének özvegye maradjon.

— Bocsásson meg Tamás, — felelt az asszony, mintha kitalálta volna mit érzett és feléje nyújtotta a kezét, — lássa én olyan „igazi asszony” vagyok, akinek mindig kell valaki, hogy mellette . . . hogy mellette . . . senki legyenek.

Csodálkozva nézett a Ladányi arcára, melyen a kedvetlenség vagy fájdalom egy vonása jelent meg. Nem értette s azt még kevésbé, amit felelt:

— Nem is képzelem, milyen erősen kifejlődött a kritikai tehetsége.

Az asszony felállt:

— Érzem, hogy megbántottam és nem tudom mivel. De nem csoda, olyan régen nem találkoztunk. Felejtse el . . .

Gyorsan, felületesen érintették egymás kezét és Klára elment. Ladányi utána nézett. Kicsi, bájos, jelentéktelen volt. Senki.

A feleségem elő kritikája, — gondolta Ladányi minden keserűség nélkül, de nagyon józanon, mikor Paulát közeledni látta a parton. A két asszony szembe találkozott és ismeretlenül elment egymás mellett.

Paula nagy Rembrandt-kalapja alól mosolygott felé.

— Ki volt az, akivel beszéltél? Már mesziről láttalak. Ne legyen féltékeny?

— Nem tudom Paula, az első asszony volt.

— A harangok . . .? — kérdezte elszápadva.

— Nem, nem, a mese sokkal egyszerűbb Rautendelein. A múlt férjhez ment és most másnak — senki.

Paula a karjára tette kezét:

— És én még most is valaki vagyok?

— Igen, most is.

Az asszony megnyugodott, bár nem tudta miért nézi a férje olyan kedvetlenül a tengert. A víz most már nem volt tajtékos, hanem nehéz és fényes, mint az olvasztott érc.

nem tárgyalhat. Ebben látja ő az ischli klauzulát. A IV. cikk első bekezdésére azt jegyzi meg, hogy ha az ország 1917-ben létesíteni akarja az önálló vámterületet, akkor mi szükség van azokra a diszpozíciókra, amelyek a szerződés felmondására vonatkoznak? Ha a szerződéses formát választottuk, akkor annak csak az a jelentősége lehet, hogy Magyarország 1917-ben, mikor az önálló vámterületet létesíteni akarja, a külállamokkal önállóan és nem a külügyminiszter útján fog szerződni. A maga részéről ezt elhomályosítani nem szeretné.

Felvilágosítást kér arra, hogy az országnak az 1867. évi XII. t.-cz.-ben az önálló berendezkedéshez biztosított joga sértetlenül fenn van-e tartva és joga lesz-e a külállamokkal Magyarország saját kormányának útján szerződéseket kötni.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Többször úgy méltóztattak a király ugynevezett előzetes szankciójáról megemlíkezni, mintha ez abuzus lenne. Engedelmet kérünk, ez nem abuzus, hanem az előzetes felhatalmazás törvényjavaslatok betérjesztésére, ami közjogi rendünkben alapul. Nekem mint képviselőnek megvan bármely törvény iránt a kezdeményezési jogom, de mint a kormány tagjának nincs. Mi nekünk szükségünk van arra, hogy a király előleges hozzájárulását javaslatunkhoz kinyerjük.

Széll Kálmán: Preventív dolog, hogy az utólagos konfliktus ő felségével elkerültessek.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A király felhatalmazza a kormányt a javaslatok betérjesztésére. A kormány soha nem élt azzal a kifogással, hogy a betérjesztett javaslatok nem lehet változtatni. Ellenkezőleg, a kormány által betérjesztett javaslatok közül nem egyen tényleg történt módosítás, ami azt igazolja, hogy mi a parlament szabad tanácskozási jogát legszélesebb mederben részesítjük. Egész más a helyzet a nemzetközi szerződések tekintetében. Ez minden államban így volt és a szerződés nemzetközi jellegéből folyik; a mi helyzetünk e tekintetben sem rosszabb és mi az ilyen szerződéseket mindig a törvényhozás utólagos jóváhagyásának fentartásával kötöttük meg.

Az 1867. XII. t.-cz. interpretálása, sőt a pozitív rendelkezések tekintetében is állandó a vélemények és nézetek különbözősége Ausztria és Magyarország között. Ezt mi így találtuk, ez tényleg fennáll és amit sikerült tisztáznunk, az a függetlenségi párt álláspontjával éppen nem ellenkezik. A közjogi nomenklaturát illetően nagy haladás az, hogy a szerződésekben mindig két államról beszélünk. Ausztriában eddig csak egy szerződő alanyt ismertek, most azonban úgy történt a szabályozás, hogy két jogalany szerződik együtt egy szerv útján.

A „mindkét államra joghatályos” kitétel éppen a mi álláspontunk honorálása. És hogy ebből nem lehet ischli klauzula, ezt bizonyítja maga báró Beck, aki ezt úgy említi fel, mint épp a magyar álláspontnak tett koncessziót ugyanabban a beszédben, amit itt fel tetszett olvasni.

A IV. t.-cz. cikk. A külöldi szerződéseket együtt kötöttük meg, így azok együtt is mondandók fel. Most kimondjuk, hogy azokat egyik fél is felmondhatja, sőt éppen a második bekezdés imperatívus elírja, hogy a külügyminiszternek a felmondást akkor is eszközölnie kell, míhelyt azt a szerződő feleknek csak egyike is kívánja. Legyen meggyőződve, hogy ha mi nem mentünk bele a külügyminiszter hatáskörének vitatásába, azt a függetlenségi párt álláspontjára figyelemmel kerültük el. Egyébként az 1867. XII. t.-cz.-ben a nemzetnek fentartott jogokat sértetlenül fentartottuk és a jelen egyezség rendelkezései csakis a szerződés tartomára állapítanak meg lekööttséget és a nemzetnek az 1867. XIII. t.-cz. 68. §-ában biztosított jogát sértetlenül fenmaradtak.

Polónyi Géza véli ezt a pénzügyi bizottság jelentésébe belefoglalni.

Wekerle Sándor: Semmi kifogása sincs ellene. **Teleki Arvéd:** Szükségesnek tartaná, nehogy később kontroverzia támadjon, a magyar és osztrák szerződési szöveget már ma egyeztetni.

Széll Kálmán: A lefolyt vita eredményeként kimondja, hogy a pénzügyi bizottság jelentésébe a következők vétetnek föl:

A törvénytelennül megkötött szerződések, az 1887. VII. t.-cz. határozott rendelete ellenére kötettek.

A másik, hogy mindazon kikötések, amelyeket a szerződés tartalmaz, a jelen szerződés fennállásáig vannak érvényben. Ezen szerződés letelte után előáll a nemzetnek az 1867. XII. t.-cz. 58. §-ában biztosított önrendelkezési joga a maga teljességében.

A harmadik lenne az, hogy a szerződési tárgyalások folyamán tisztába hozatott az, hogy mindazon kikötések, amelyek a szerződési módokra vonatkoznak, a jelen szerződés tartomára szólnak.

Az elnök előterjesztéséhez a bizottság egyhangulag hozzájárul.

A IX. cikknél **Nagy Ferencz** a kassa—oderbergi vasutára történt megállapodásokra kért felvilágosítást.

Wekerle Sándor: E tekintetben a forgalmat lebonyolítása és a tarifa iránt voltak kívánságaink. Az első elértilik azzal, hogy Teschentől kezdve a duplavágány létesítése megígértetett. Ezenkívül a vonatkísérők egy lesznek csoportosítva, hogy a nagyobb

forgalmat képesek lebonyolítani. Az eddigi hárminczkét tehervonat helyett hetvenhat tehervonat fog közlekedni.

A XI. cikknél **Polónyi Géza** jelzi, hogy a konzuli bíraskodásról szóló törvény hatálya 1907 december 31-én lejár. Miért nem történt eddig intézkedés a törvény hatályának meghosszabbítása iránt. Kérde, hogy a külügyminiszternek miért van beleszólása abba, hogy mi kiket küldjünk ki a külföldre szaktudósítónak.

Wekerle Sándor: A konzuli bíraskodásról szóló törvény hatályát prolongálni fogjuk, még pedig azért, hogy a tisztelt képviselő ur óhajait a módosítás iránt figyelembevehessük. Ami a szaktudósítók kiküldését illeti, arra azt jegyzi meg, hogy az u. n. kereskedelmi attaséknak nincs meg a kellő pozíciójuk. Már most, ha mi ezt a pozíciót fentartani, vagy fokozni kívánjuk, szükséges, hogy olyan egyéneket küldjünk ki, akiket a külügyminiszter ne kifogásolhasson.

A XIII. cikknél **Holló Lajos** kérdést intéz a világitási objektumok megadóztatása tekintetében.

Wekerle Sándor: A fogyasztási adókat illetően a XIII. cikkben megemlítették kívül más fogyasztási cikk megadóztatása tekintetében, semmi lekööttség nincs.

Széll Kálmán: Amint annyiszor hangsúlyozta évek óta mint miniszterelnök is, pénzügyeink egyensúlyban tartása megkívánja, hogy amint lehet, behozassék a szeszmonopólium. E nélkül nem élünk meg.

A XV. cikknél **Polónyi Géza** az oláh-czigány kérdést hozza fel. A kérdés megoldásának eddig legnagyobb akadályja volt, hogy ezek Ausztriában iparengedélyt kaptak. Szeretné, ha nem ebben a szerződés keretében, de ettől függetlenül a kormány intézkedne, hogy ezek az alakok a jövőben ne kapjanak iparigazolványt.

Szterényi: Ezek az állapotok megszűntek, mert most már az osztrák ipartörvény alapján Ausztriában csakis a legteljesebb képesítés alapján adják ki az iparigazolványt.

Wekerle Sándor: A belügyminiszter épp most a legalaposabban foglalkozik a cigányügy rendezésével és ennek keretében kétségkívül megoldást fog találni a t. képviselő ur aggálya is.

XIX. cikknél **Polónyi Géza** stiláris szempontból emelt kifogást.

A bizottság a szöveget változatlanul elfogadja. A választott bíróságokról szóló javaslatnál **Polónyi Géza** nem helyesli, hogy a peruitás és az uirafelvétel ki van zárva. A nyilvánosság kizárása miatt is van aggodalma. A nyelv tekintetében nem helyesheti, hogy a német nyelv uralma van előnyben részesítve. Ő a nyelvet az alperes anyanyelvétől tenné függővé.

Szterényi József: A javaslat 14. §-a módot nyújt arra, hogy konkrét esetben változtatás történjék.

Wekerle Sándor ígéretet tesz arra, hogy lépéseket fog tenni az iránt, hogy a választott bíróság jegyzőkönyve két nyelven vezettessek.

A különleges határozmányoknál **Buza Barna** kiemeli, hogy a kiegyezés legnagyobb előnyének azt tartja, hogy a bankkérdés kikapcsolatott. Megnyugtatót kér, hogy a két kormány felülgészítő feltétele nem teszi-e lehetetlenné a bank felállítását?

Holló Lajos hangsúlyozza, hogy csak azért járult hozzá a kvóta felemeléséhez, mert az ország joga a nemzeti bank felállításához teljesen sértetlenül fenn van tartva. Felsorolja az arannyal való fizetés konzekvenciáit és aggályai eloszlását kéri.

Popovics Sándor: Teljesen rendezett valutájú országok között is értéki különbség keletkezik, a mi a váltóárfolyamokban nyilvánul. A kikötés természet, hogy biztosítja a kölcsönös kötelezettség tartalmát, amely a kötelezettségek létesítése idejében meg volt, arra az esetre, ha a bank különválás és a pénzszerződés megszűnik és ennek folytán a két állam pénze között különbség keletkezik.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A mi érdekeink is megkövetelik a biztosítást. Az átutalási eljárásra, a vámokra és a dohányjövövedekre utal. A kikötések a külön bank felállítását nem fogják megnehezíteni. A külön bank felállításának előfeltételei más téren vannak, hitelszervezetünk megjavítása. Liquiditások emelése. Értékpapiraink visszavásárlása, ezzel a fizetési mélegünk megjavítása. Ezek a feltételek és ezek az intézkedések készíthetik elő a talajt a gazdasági önállósításra.

Földes Béla: A valutaszabályozás Magyarország pénzforgalmát olyan alapra fektette, melyet senmikié veszélyeztetni nem szabad. A magyar jegybank felállítására csak akkor előny az országra nézve, ha egészséges valutarendszert tarthatunk fenn. A magyar jegybank ezt nem is kockáztatja és Magyarország rajta lesz, hogy a valutát önálló bank mellett fenntartsa. Azon kijelentés, hogy Magyarország arany valutában fogja fizetéseit teljesíteni, eszerint magától értetődő dolog és Magyarország terheit nem szaporítja. A közös költségekre vonatkozólag az a nézete, hogy azok mindig az állam pénzében fizetendők, mert a közösség azaz az államkapcsolat Budapesten ép úgy székelt, mint Bécsben. Azonban ha Magyarországnak rossz pénze volna, azért ez reá nézve még sem volna haszonnal, mert akkor okvetlenül a közös költségek, melyek rossz pénzben teljesítenek, ugyanoly mértékben emelkednének, mint

A pénzügyi bizottság a kereskedelmi szerződés becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot elfogadta. A bizottság holnap kedden, délután 6 órakor tárgyalja a többi javaslatokat.

Az iparosok a kiegyezésért.

A fővárosi iparosok nevében a Budapesti Iparoskör október 28-án történt elnöki határozatából memorandumot intézett a képviselőházhoz a kiegyezés ügyében.

A memorandum rámutat arra, hogy a budapesti iparosok a multban is több ízben fordultak kérelemmel a törvényhozáshoz. Kérték, hogy a parlament közjogi vitatkozások helyett, amelyet ők meddőknek láttak, inkább a gazdasági kérdésekre fektessen súlyt. A nemzet anyagilag elerőtlenedett, munkásai százezer számra vándoroltak ki, az ipar és a kereskedelem pangott, mert a törvényhozás nem foglalkozott kellő mértékben a nemzet gazdasági fejlesztésével és ezzel szemben mindinkább hódított tért a szocializmus, amely folytonos bérharcokkal bénította meg a gazdasági életet.

Az életviszonyok megdrágultak, — mondja tovább a memorandum. A munkáskezék megfogyatkoztak. A munkáshiány miatt a földmivelés és az ipar súlyos válság elé néz. Ily körülmények között az iparosok a nemzeti kormánytól várják, hogy teljes erővel fog munkálni a nemzet gazdasági és anyagi meg erősödésén. A kiegyezést — számolva az adott viszonyokkal — kielégítőnek tartják. A most elkövetkező tíz év alatt azonban minden erőnkkel arra kell törekednünk, hogy a nemzetet gazdasági és anyagi téren előbbre vigyük és így megalapozzuk jövőendő függetlenségét. Kéri, hogy a törvényhozás emelje mielőbb törvényerőre a benyújtott kiegyezési javaslatokat, hogy a komoly munka korszaka mielőbb megkezdődhessék. Szükségesnek tartják belügyi téren a megfelelő reformokat és kívánják mindenkéltől az ipartörvény módosítását.

Az Iparoskör elnöksége ma délelőtt küldöttségileg tisztelgett a képviselőházban **Justh Gyulánál**, a képviselőház elnökénél, **Wekerle Sándor** miniszterelnöknel és **Kossuth Ferencz** betegsége következtében **Szterényi József** kereskedelemügyi államtitkárnál, akiknek a memorandum egy példányát személyesen nyújtották át. A küldöttséget **Thék Endre**, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara alelnöke vezette s tagjai sorában ott voltak **Madari Gábor**, **Lakos Lajos**, **Katzer József**, **Lőrincz József**, **Petri János**, **Kulcsár Sándor**, **Szohner Károly** és **Hatala József**.

A küldöttség először dr. **Wekerle Sándor** miniszterelnöknel tisztelgett. **Thék Endre** hosszabb beszéd keretében vázolta az iparos- és kereskedővilág mai nyomasztó helyzetét, melynek legfőbb oka az a bizonytalanság, amely minden irányban uralkodik. E bizonytalanság megszűnését a kiegyezés elfogadásával reméli s ez irányban memorandummal fordultak a képviselőházhoz. Arra kéri a miniszterelnököt, hogy a memorandumot a maga részéről támogatassa.

Wekerle Sándor miniszterelnök a küldöttséget szívesen fogadta. Válaszában kijelentette, hogy örül annak, hogy azok, akik a kiegyezést ipari és kereskedelmi szempontból mérlegelik, belátják, hogy annak megkötése az ország érdekében állott. Isméri ama nagy nehézségeket, amelyekkel a magyar iparosoknak és kereskedőknek meg kell küzdeniök, és rajta lesz, hogy azok minél jobban enyhíthessenek. Tudja azt is, hogy mily nyomasztó pénzügyi viszonyok vannak és éppen azért arra az elhatározásra jutott, hogy a legnagyobb pénzügyi vezetőit legközelebb közös értekezletre hívja össze, melynek célja az lesz, hogy a viszonyokhoz képest minél jobban megkönnyíthessék a kisiparosok és kiskereskedők helyzetét. Legyenek róla meggyőződve, hogy a magyar iparos és kereskedővilág sorsát mindig szíven viseli és készséggel tesz eleget.

A küldöttség a miniszterelnök választát hosszantartó zajos éljenzéssel vette tudomásul. A küldöttség ezután **Justh Gyulánál**, a képviselőház elnökénél tisztelgett. **Thék Endre** szép beszédben üdvözölte a Ház elnökét, átnyújtotta a memorandumot, kérve annak támogatását. **Justh Gyula** a küldöttséget barátságosan fogadta és válaszában biztosította jóindulatáról. A dolog érdemére — úgymond — állásából kifolyólag most nem nyilatkozhatik, mert mint a képviselőház elnökének, pártatlanul kell vezetnie az ügyeket, de legyenek meggyőződve, hogy a képviselőház többségének bölcsesége megtalálja a módot arra, hogy az ország iparossága hátrányt ne szenvedjen.

A küldöttség **Justh Gyula** választát nagy megnyugvással fogadta. **Kossuth Ferencz** kereskedelemügyi miniszter betegsége következtében **Szterényi József** államtitkárnál tisztelgtek ezután. A memorandumot **Thék Endre** nyújtotta át hosszabb beszéd kíséretében. **Szterényi József** államtitkár a küldöttséget igen szívesen fogadta és szövegük beszédére a következőképen válaszolt:

Tökéletesen igazuk van abban, hogy gazdasági kérdések tekintetében bizonyos különbséget kell tenni a főváros és a vidék között. Különbséget kell tenni azért, mert az ország egész gazdasági ereje az ország fővárosában lüktet. Ez a szív, melyből a vér szétkörög az erékbe, hogy oda ismét visszatérjen. A főváros ipara és kereskedelme legjobban érzi az ipar és kereskedelem fellendülését, vagy hanyatlását, mert ez az a medence, melybe a csatornák összeömlenek az ország minden részéből. A kiegyezés, mint szónokuk helyesen kifejtette, legközvetlenebbül magát a fővárost és annak iparát és kereskedelmét érinti. Természetesen nem kicsinyelhető az a háas sem, amelyet a vidékre és az ország gazdaközönségére fog gyakorolni, mert nem szabad elfeledni, hogy az országnak kétharmadrésze még mindig mezőgazdasággal foglalkozik. A kormány tekintettel is volt azokra a nagy érdekekre és valóban emberfeletti munkát végzett, amiódon az adott viszonyok között a kiegyezést sikerült megkötnie. És ha nem tudott jobb kiegyezést kötni, ennek oka egyedül a tárgyaló felek gazdasági érdekeinek különbözőségében rejlik. Az a tény, hogy a budapesti iparoskör, melynek tradíciója az önálló vámterület és amely gazdasági önállóságunk szükségességét és jelentőségét mindig hirdette, most mégis szükségesnek tartja a kiegyezési javaslatoknak mielőbbi letárgyalását, világos bizonyosságra annak, hogy az önálló vámterületre való komoly törekvés mellett felfogja a jelen sürgős szükségét. Most, t. Uraim, ne várják tőlem azt, hogy a kiegyezésnek fejtegetéseibe bocsátkozzam, lesz alkalmunk megvívni a csatát a képviselőházban s bebizonyítani, hogy az adott viszonyok közt és az adott helyzetben az ország gazdasági, ipari és kereskedelmi érdekeinek szem előtt tartásával jobb kiegyezést nem köthetünk. Arról legyenek meggyőződve, hogy a kormánynak is az az óhajtása, hogy a kiegyezési javaslatok minél előbb tető alá kerüljenek. És ha majd ez meglesz, önkön lesz a sor, t. Uraim. Kart karba téve öntudatos szorgalommal, kitartással és akarattal kell majd munkálkodni, hogy ha majdan eljön az idő, megalkothassák az önálló gazdasági berendezkedést.

A küldöttség lelkes éljenzéssel fogadta az államtitkár választását.

A kiegyezés és az ország.

Thaly Kálmán, Bakonyi Samu és Szabó Kálmán, Debreczen három kerületének országos képviselői, szombat este a debreczeni függetlenségi kör helyiségében beszámoltak a választók előtt. A gyűlésen Márton Imre pártelnök elnökölt. Thaly Kálmán hosszabb beszédben esetele a kormány és a függetlenségi párt helyzetét, felsorolta azokat a vivmányokat, melyeket a kormány közölgött és gazdasági téren kivívott s hangoztatta, hogy elvöládásról szó sincs. Utána Bakonyi Samu és Szabó Kálmán országos képviselők hasonló értelemben nyilatkoztak, mire a párt nagyválasztmánya határozati javaslatot fogadott el, mely szerint bizalmat szavaznak nekik. Petrogally Oszkár tegnap tartotta beszámolóját Besztercebányán. Beszédében hosszasan ismertette egy a kiegyezést, mint a többi szónogon levő törvényjavaslatokat. A választó polgárság a beszédet zajos tetszéssel kísérte és képviselőjének egyhangú bizalmat szavazott. A párt Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztert táviratban üdvözölte.

Az újverbácsi választókerület függetlenségi és 48-as pártja gyűlést tartott Verháson, melyen a kerület képviselője, Balogh Ernő hosszabb beszédében fejtette ki a mai politikai helyzettel szemben való álláspontját. Amikor a felemelt kvótát néhez szívtelen kénytelen elfogadni, ennek egyedüli ellenértéke gyanánt csak az önálló magyar jegybanknak a legrövidebb idő alatti felállítását fogadhatja el. Kijelenti, hogy a parlamenti bankbizottság kiküldésében egyelőre megnyugszik, de amely pillanatban látná, hogy az országos párt nem foglalkozik komolyan az önálló jegybank felállításának kérdésével, rögtön levonná a konzekvenziákat. A képviselőnek zajos helyeslésekkel és éljenzésekkel kísért beszéde után dr. Rényi József, kerületi pártelnök indítványára a pártgyűlés nagy lelkesedéssel elhatározta, hogy helyesli képviselőjének felfogását, magát vele azonosítja és őt teljes bizalmáról biztosítja. Wekerle Sándor miniszterelnöknek és Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszternek a kiegyezési tárgyalások alatt tanúsított önfeláldozó munkásságukért elismerésüket és bizalmukat fejezik ki.

Csányi Sándor tegnap tartotta meg beszámolóját Dárdán. Csányi Sándor ismertetőn a kiegyezést, változa a kormány hazafias politikáját is. A választó polgárság dr. Berger Lajos pártelnök indítványára Csányi Sándornak egyhangú lelkesedéssel bizalmat szavazott. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztert pedig táviratilag üdvözölte.

Muzsa Gyula, a dunapataji választókerület orsz. képviselője, vasárnap beszámolót mondott Dunapatajon. Részletesen kifejtette álláspontját a kiegyezés tárgyában és hosszasan foglalkozott a kiegyezés és a kvóta kérdésével. A nagygyűlés után egyhangúlag határozati javaslatot fogadott el, amely kimondja, hogy a kormány által kötött kiegyezést, tekintettel az ország jelenlegi gazdasági hely-

zetére, az adott viszonyok között szükségesnek és helyesnek tartja. Ebből kifolyólag bizalommal viseltetik a koalíciós kormány és az általa folytatott politika iránt, üdvözli Kossuth Ferencz, mint a 48-as függetlenségi párt vezérét, ki a függetlenségi és 48-as eszmék teljes fentartása mellett böles politikai belátással vesz részt a kormányzatban és igyekszik megteremteni azt az alapot, amelyen az igazi ideál, a független Magyarország felépül. A gyűlésről meglehangú táviratban üdvözölték Kossuth Ferencz, az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt elnökét.

Dr. Kmety Károly orsz. képviselő ma utazott Esztergomba, hogy ott választói körében beszámolót mondjon és kifejtse álláspontját a kiegyezési javaslatokkal szemben. A beszámoló elé nagy érdeklődéssel tekint az egész választókerület.

A bánffyuhunyi választókerület függetlenségi párti polgársága vasárnap nagygyűlést tartott, amelyen megjelentek báró Wesselényi Ferencz, dr. Zakariás János és dr. Tutsek Sándor orsz. képviselők is. Dr. Tutsek Sándor orsz. képviselője, hosszabb beszédben ismertette a kiegyezési javaslatokat. Bizalommal viseltetik a kormány tagjai iránt és különösen Kossuth Ferencz iránt, akik a kiegyezési tárgyalások során a legnagyobb erélyvel igyekeztek diadalra juttatni a magyar követeléseket. A nagygyűlésről Kossuth Ferencz, az országos függetlenségi és 48-as párt elnökét táviratban üdvözölték.

A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének igazgató-választmánya gróf Zselénszki Róbert elnöke alatt ülést tartott, melyen napirend előtt az elnök rámutatott a kiegyezésnek a szőlősgazdákat érdeklő két igen előnyös részletére. Ezek: az új bortörvény egy éven belül való megalkotására vonatkozó kikötés, a másik a tokaji bor védelméről való rendelkezés. Csupán azt sajnálja, hogy a bortörvényt nem magyar részről sürgették meg. Dobó Lajos, országos horászati kormánybiztos nyújtott ezután érdekes felvilágosításokat a kiegyezés megkötésének részleteiről, főleg arról, mi módon jött létre az osztrákoknak az új bortörvény alkotására vonatkozó kikötése, majd dr. Drucker Jenő igazgató számolt be a múlt választmányi ülés óta törtétekről, a gépbemutatóokról, gyűlésekről, a pécsi országos kongresszusról, végül a választmány egyhangúlag elhatározta, hogy széleskörű taggyűjtő mozgalmat indít meg utalással az egyesületnek eddig elért sikereire.

A hajduböszörményi függetlenségi és 48-as párt vasárnap délután Sembery Miklós pártelnök elnökölésevel nagygyűlést tartott, amelyen elhatározták, hogy a város képviselőjét, Benedek Jánost felkérlik, hogy beszámolóját november 10-én tartsa meg. A beszámoló november 10-én délelőtt 10 órakor lesz. Délután bankettet rendeznek. A függetlenségi pártkör a beszámoló után fogja elhatározni, hogy a kiegyezés kérdésében milyen álláspontot foglaljon el. Ez alkalomra több országgyűlési képviselőt várnak oda.

Vasárnap avatták fel Temesváron az új állami iskolát. Bankett után báró Sztojanovics orsz. képviselő tartotta beszámolóját. Beszámolójában a kiegyezésről is szólt és hangsúlyozta, hogy a jelen körülmények között jobb kiegyezést kötni nem lehetett és hogy a kormány helyesen járt el, mert ha létre nem jön a kiegyezés, a magyar nemzetet még nagyobb nemzetgazdasági válság sújtotta volna. Az adóreformokkal a kisebb emberek terheit segít a kormány s Darányi földművelésügyi miniszternek a parcellázásról szóló javaslata szintén azt szolgálja. Az általános választói jog kéréséért a nemzetiségeket és a szociálisakat teszi felelőssé. A beszámolót nagy lelkesedéssel fogadták.

Kossuth Ferencz üdvözlése.

Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszterhez vasárnap a következő üdvözlő táviratok érkeztek:

Dunakeszi. Pártunk nagynevű elnökének tántoríthatatlan bizalmát fejezi ki a dunakeszi függetlenségi kör. — Nagy Géza.

Besztercebánya. A besztercebányai függetlenségi párt mai napon tartott összejövetelén képviselőnk, Petrogally Oszkár, megismertetvén velünk a kormány politikáját, a kiegyezésben követendő eljárása megindokolását, azt mindnyájan a legnagyobb bizalommal és lelkesedéssel fogadtuk. Tántoríthatatlanul ragaszkodunk vezérünkhöz abbeli hitünkkel, hogy ez a kormány egyedüli, amelytől hazánk, nemzetünk felvirulását és az önállóság felé való törekvésünknek sikerét várhatjuk. Nincs semmi hatalom, mely bizalmunkat megtántorítani képes volna. — Jeszenszky pártelnök.

Sepsiszentgyörgy. A kiegyezés megkötésénél tanúsított böles, hazafias, tántoríthatatlan működéséért nagyméltóságodat függetlenségi pártunk tántoríthatatlan bizalmáról, ragaszkodásáról biztosítja és kívánja, hogy hazánkat súlyos politikai helyzetében nagyméltóságod államférfiúi bölcsesége tovább is sikerrel vezethesse. — A sepsiszentgyörgyi függetlenségi párt elnöksége.

Debreczen. A debreczeni függetlenségi és negyvennyolcás párt nagy választmánya Thaly

Kálmán, Bakonyi Samu és Szabó Kálmán képviselőinknek egyhangúlag bizalmat szavaztunk, Nagyméltóságodat pedig üdvözlő és kívánja, hogy egész ségét visszanyerve, pártunk elveinek megvalósításáért a küzdelmet győzedelmesen folytathassa és diadalmasan befejezhesse. — Márton Imre pártelnök.

Dárda. A dárдай választókerület polgárai képviselőjüknök, Csányi Sándornak, Dárdán a mai napon tartott beszámolója alkalmából Nagyméltóságod és a kormány iránt tántoríthatlan bizalmunkat és ragaszkodásunkat nyilvánítjuk azon őszinte kívánsággal, hogy a Mindenható Isten erőt adjon a haza vezéreinek programjuk megvalósítására. — D. Berger Lajos, a dárдай függetlenségi párt elnöke.

Budapest. Képviselőnk, Hédervári Lehel, beszámolója alkalmából lelünk igaz lelkesedésével üdvözöljük. Belátjuk, hogy mai nehéz viszonyaink közepette csak mérsékelt öntudatos politikával valóval lehetünk meg függetlenségi programunkat. Ezért a függetlenségi párt egységes reménnyel tölt el bennünket. Megnyugtató, hogy olcsó hatáskeltés helyett a komoly és felelősségteljes munkával küzd a szebb jövő érdekében. Mindenesetre böles irányításának tulajdonítható ez. A hazafias kormány iránt a legőszintébb bizalommal vagyunk. — A rákosszentmihályi függetlenségi kör.

Bánffyuhunya. A bánffyuhunyi választókerület Tutsek Sándor képviselőjének mai beszámolója alkalmából törhetetlen hűséggel, rendíthetetlen bizalommal és őszinte szeretettel üdvözlő a függetlenségi párt nagynevű vezérét.

A kiegyezés Ausztriában.

Bécsben az ipari tanács I. osztálya ma délután látogatott ülésén tárgyalta a képviselőház elé terjesztett kiegyezési javaslatokat. Szobotka előadó javaslatára egyhangúlag elfogadták a következő határozati javaslatot: Az ipari tanács örömmel üdvözli azt a tényt, hogy az utolsó órában sikerült Ausztria és Magyarország között további 10 évre szóló új szerződéssel a gazdasági viszonyt biztos alapra helyezni. Az ipari tanács egyben azon reményének ad kifejezést, hogy e szerződés az összes adott és nyert előnyök mérlegelése után elfogadhatónak fog kitünni és hogy az törvényerőre emelkedik. A két állam közötti kölcsönös szabadforgalom mindkét részre kedvező, bár ez Magyarországnak fokozott mértékben érdeke. A tranzit-forgalom vasuti-tarifája rendelkezéseinek megszüntetése szintén érzékeny hátrányt orvosol. Az ipartanács első osztálya továbbá megelégedésének ad kifejezést a fellett, hogy sikerült a magyar kormányval a Dalmáciát az osztrák vasuti-hálózattal összekötő vasutivonal építése tárgyában megegyezésre jutni és a kassa-oderbergi vasut szempontjából tett engedményt nem tartja olyanoknak, amely az érdekeink lényeges sérelme nélkül tehető koncessziók határára tulmegy. A cukor-surtax megállapítása jelentékeny pontban keresztezi kölcsönös forgalmi szabadságunk elvét, másrészt azonban tagadhatatlan, hogy bizonyos czukormennyiség surtaxmentességének megállapítása eddigi czukorkivitelünk tényleges szükségleteinek legalább megközelítőleg megfelelel. A fogyasztási adó kérdésében is sikere volt a magyar kormánynak, bár az átutalási rendszer megtartása érdekeink további sérelmét távolíthatja. Ami a többi állami pénzügyi kérdéseket illeti, a blokkjáradék ügyében sikerült kompromisszumot kötni, ami által a folytonos surlódásokra okot adó vitás kérdést kiűszöbölték ki. A közös bank kérdését illetőleg elvárjuk kormányunktól, hogy a bankközösség fenn-tartása érdekében semminő áldozatot nem hoz.

Budapest, november 4.

Magyar miniszterek a királynál. Bécsből jelentik: A király a hét folyamán fogadni fogja Wekerle miniszterelnököt, akinek sok hátralekos ügye van, amelyről referálnia kell. Esetleg audienciára mennek a magyar miniszterek is, amennyiben vannak reszortok, amelyeknek felmerült ügyeiről a királynak előterjesztést kell tenni.

Nem lesz obstrukció. A nemzetiségiek és a horvátok köréből eredő hírek szerint most nem lesz obstrukció. A képviselőház holnapi ülésében az indemnity-vitában elsőnek Roics Milán horvát képviselő fog felszólalni, hogy Wekerle miniszterelnök fejtegetéseivel szemben a magyar iskolák ügyében követett eljárását igazolja. A nemzetiségiek részéről Skicsák Ferencz fog felszólalni, rajta kívül még csak ketten-hárman fognak a nemzetiségi párt részéről a vitában részt venni, különösen azért, hogy báró Bánffy Dezső fejtegetéseit bírálta tárgyává tegyék. Egyebekben a horvátoknak engedik át a teret, kik azon véleményen vannak, hogy az indemnity vita még e hét vége előtt befejezéshez jut. A szerb radikálisok részéről Liszavác fogja pártjának álláspontját a kormányval szemben kifejtani.

A t. Házból.

I. Preludium.

Lasciate ogni speranza . . . A hétfői ülés úgy kezdődött, mint valamennyi más olyan ülés, amelyik a hét elejére esik. Nem is emlékezem már, hogy mikor lett volna másképpen, mint akként, hogy Justh Gyula elnök elvégezi sétáját a folyosón, a kitűnő publicisták között és velük a legújabb eseményekről való irányító nézeteit (Irányi Dániel stílusban) megismertetvén, bemegy az ülésterembe, jelenti a napirendet és egy horvát beszél. Vasutas-vita van-e, avagy a kimondhatatlan nyomor és szenvedés mind fokozottabb mértékét tárgyalják, indemnitást-e és a kormány iránt a bizalom kérdését: körülbelül mindegy. Egy horvát beszél és Zavorka asszony, ki e harcban a poézis virágát képviseli, megmondja, hogy ki legyen ő és mi a foglalatossága. Babics Gajlszky Ljuba beszél, Horvátország legnagyobb regényírója s úgy hallgatják, miként annak idején Jókai Mórt hallgatták a szabadelvűpárton, aképpen csoportosulnak köréje a horvátok. „Csak egy virágszálat!” — szólnak a karzaton még a jóteknység oltáráról is szubvenziót szedő magyar poéták. „Csak egy virágszálat!” amikor észreveszik, hogy a regényíróknak a tüdeje gyenge. És ugyanekkor felvetődik a kérdés: mi oka lehet annak, hogy Josipovich, a horvát miniszter, aki azelőtt a legritkább jelenségek közé tartozott, most valamennyi horvát beszédet végig ül és mindenik horvát szónok beszédét mérlegeli.

— Ez attul van, — beszél egy horvát koalíciós, — hogy felmerült a megvásárlás gondolata. Meg akarnak vásárolni bennünket és a miniszter latba teszi a beszédeket, hogy megtudja, melyik ember mennyit ér.

Gajlszky Ljuba sokatérőnek látszik. A horvátok élénken helyeslik, mivelhogy a horvát politikát, mint leginkább ellenzéki politikát tünteti fel a magyar kormány ellen. De gyorsírók nem jegyzik. Minden külön parlamenti határozat nélkül lefűtték a horvát gyorsírókat, a horvát gépírónöket, a horvát fordítókat, betűszedőket és a horvát nyomdát. Állítólag kompromisszum létesült, hogy mindenik horvát szónok ingyen szilvóriumot kap a háznagyi hivatalban, csak ne rekriminálja a horvát nyilvánosság parlamenti szervezetét, melyet a múlt ülészakban Justh Gyula gavallér bőkezűsége folytán kaptak. Ámde eképpen mi értelme van annak, hogy oly hosszasan beszéljenek; mi értelme, ha nyoma se marad a Ház naplójában? Molnár Jenő meg is kérdezi:

— Nem lehetne-e ezeket a dolgokat otthon, Zágrábban megbeszélni?

Nem azt! Hisz, ha egyéb oka nincs a hosszú beszédnek, az megvan, hogy telik vele az idő. Mint amikor egy tulipán-koncerten az Urániában, ahol forradalomra buzdító kurucz verseket szavaltak és szenvedélyes nótákat énekeltek, felült a zongora mellé a pódiumra a Justh Gyula kisebbik fia és egy végtelen hosszú szonáta összes változatainak eljátszásában gyakorolta magát.

— Nem végezhet-e volna ezt el otthon? — kérdezte a hallgatók között egy honfű.

A páholyból haragosan tekintett le Justh feddő szemrehányással:

— Hisz benne van a programmban!

Eképpen benne volt a programmban a horvát beszéd is. Sőt sokkal korábban végződött, mint a többi hasonló. Nevezetesen megtudták, hogy Lengyel Zoltán hajlandó végigbeszélni az egész ülést, hát értesítették róla becses regényírójukat, hogy ok nélkül ne fárasztja magát.

Meg is jelent a folyosón Lengyel Zoltán, akit röviden a nap hősenek neveztek. Nagy íro-

mánypaksamétával jött, miként annak idején, amikor nemes ellenzéki feladat volt több órás obstrukciós beszédekkel gyötörni a régi kormánypártot. Lengyelnek magának tán eszébe se jutott a visszatérő hasonlat. Őt körülbelül csak a szenvedélyek és impressziók vezetik, no meg azok, akik e tulajdonságait a maguk személyi céljaira használják fel.

A függetlenségi párt egy része a folyosón ingerülten fogadta. Eitner Zsigmond bele is kötött, mert azt találta, hogy Lengyel Zoltán a multkoriban ugyanezen a helyen megtagadta védőügyvédét, Vázsonyi Vilmost, de aztán hírlapi nyilatkozatban letagadta a folyosói dezaувálást. Ezt most szemére vetette Eitner, amíg Lengyel azzal válaszolt, hogy ő halad a maga útján.

— A hazugság útján is! — vetette ellene Eitner.

Amire Lengyel azt felelte, hogy a személyi részt magánaton fogja elintézni.

Aztán elszántan bement, mert már hallotta, hogy ellenségei szervezkednek, hogy minél inkább zavarják beszéde előtt és beszéde közben és Vázsonyi persze ilyenkor nincs itt, hogy védelmezze.

II. Lengyel beszél . . .

Nem azt írjuk czimnek, hogy Lengyel beszéde, hanem csak annyit, hogy Lengyel beszél. A kettő közt különbség van. Nevezetesen nem vállalkozunk arra, hogy e helyen Lengyel Zoltán beszédét közöljük, avagy egész tartalmát ismertessük. Hanem meglegszünk a t. Ház ama hangulatának vázlatával, melyet Lengyel beszéde közben rajzolhattunk.

A balközépen áll Lengyel elszigetelten, busulván hona állapotján. A miniszterek kimentek. Josipovichot hagyták itt inspekciósnek. A pártokban ki van adva az order, hogy nem szabad hallgatni. A horvátok is kimennek. Az oláhok is. Pedig az oláhokra Lengyel hivatkozik. Ékes szilágysági oláh dialektusban mondja az alaptalan igéretekkel szemben, hogy szeretné készpénzben látni, hogy mi a való, mert: „Cse in munye, nu mincune!” (Ami a kézben van, az nem hazugság.) Am a néppártiak nem mennek ki. Rakovszky a másik alelnökkel Návayval tanácskozik, hogy ki vegye át az elnöklést Justhtól, ha ő megunná Lengyelt. Zboray is bent van Buzáthiál és Szmeccsányival, Beniczkyvel, míg a hozzájuk tartozó Hentz az elnök mellett a jegyzői tisztet végzi. A néppárt egyelőre szárazon tartja a puskaport és kicsiben úgy, amiként nagyban szemlélteti, hogy a függetlenségi párthoz nem hajlandó alkalmazkodni.

Maga a függetlenségi párt úgy van a Lengyel-ellenes tilalommal, hogy „nem is csók az, mi tiltva nincs”. Bent ül a padban a nagy Ugron Gábor és a kis Buza Barna. Visszatér, aki kifelé indult, Haviár Dániel. Ragaszkodik a helyéhez Keckeméthy Ferencz és Kovács Ernő. Lent fénylik a Szappanos bátyánk ezüst haja és amikor Lengyel felkiált, hogy neki a nemzeti bank kell és Éber Antal kötekedve kérdezi: „Még ma?” akkor Szappanos hátra fordulva szól: „Igenis, kérem alássan, még ma kell!” Itt van Molnár Jenő, aki egy börtönében annyi humort hozott, hogy az összes hetilapokat elláthatta, sőt a félhivatalos „Bud. Tud.” Sturmjáról is gondoskodhatott. Markos Gyula az egyháziak nevében figyel és amikor Sándor Pál helyesli, amit Lengyel Zoltán mond, ezen pap közbeszól:

— Lengyel Zoltán és Sándor Pál jegyesek.

— Igen — feleli a liberális — és maga fog minket összeesketni.

Az ügyek változatosan haladtak előre. Pedig Lengyel igen nyugodtan beszélt olyannyira, hogy a statisztikai adatok halmazát zudította a

hallgatókra a nemzetiségi kérdésben épügy, mint a közgazdaságiakban.

Mindenképpen ellenzéki politikát hirdetett és hangoztatta, hogy ő a régi Kossuth Ferencz elvei szerint jár felemelt fővel és kvótaemelést nélkül.

Amire Buza Barna azt felelte, hogy ő a kvótaemelést megszavazza.

— Szeretném én látni azt, amit ők meg nem szavaznak, — szólt közbe egy demokrata.

— Kikérjük magunknak, — felelte Ugron.

— Nincs semmi diskurálni valónk, — viszonozta a demokrata.

— De bizony van, — folytatta Ugron — és ilyeneket ne mondjon, mert megfogom a fülét.

— Beszéljen csak, — fordult feléje az aposztrofált férfiú, — nekem nem kenyerem a gorum-báskodás.

Az incidens ezzel elmult és Lengyel tovább beszélt.

Addig beszélt és addig fejtegette bizalmatlansága kiváló okait, amíg elérkeztek a délutáni időig, fél két óráig.

Ekkor Lengyel, mint aki jól végezte a dolgát, leült.

Egy horvátnak kellett volna következnie, de az kérte, hogy beszédét holnap mondhasa el.

Könnyen teljesíthették kívánságát. Mert éppen most szavazták meg, hogy holnap az ülések délután három óráig tartanak. Akkor aztán telik az időből horvát beszédekre.

Mindössze az indemnitás kérés. És a kiegyezés. És az iparosok, akik Thék Endre vezetésével a kormánynál tisztelegnek, panaszkodnak, hogy a bizonytalanság miatt minden vállalkozást csőd fenyeget.

S ezen még az öt órás ülések sem segítenek.

III. Ki beszélt Jekelfalussyval?

Vasárnap este egy újságíró telefonon meginterwiewolta Jekelfalussy Lajos honvédelmi minisztert és hétfőn reggel interwiev gyanánt az a hír jelent meg, hogy Jekelfalussy ellenzi a létszámemelést.

Jekelfalussy kétségbe volt esve, amikor ma reggel megmutatták neki a lapot és felolvasták, hogy mit mondott.

— Kérem, — szólt, — engem este felhívtak telefonon és felszólítottak, hogy nyilatkozzam. Én, mint udvarias ember, beszéltem. De azt nem mondtam, ami itt van. Én egyebet mondtam. És ha nem azt írják, amit az ember mond, az legalább is . . .

— Disznóság, — ezt akarta mondani a miniszter, de, mint udvarias ember, nem mondta, hanem szünetet tartott és tanácsstalamul tekintett körül, hogy mit mondion . . .

— Nem faire dolog, kegyelmes uram, ezt akarod mondani, — egészítette ki Hódy Gyula.

— Legalább is nem faire dolog, — kapaszkodott a szóba Jekelfalussy.

— Ugy van, nem faire, — folytatta egy újságíró.

— Kérem, — viszonozta Jekelfalussy, — azt hiszem ön volt; a hangja olyan.

A dementi beleveszett a derűltségbe. Mert e percztől kezdve Jekelfalussy az újságírók hangja szerint akarta megtudni, hogy ki volt az, aki vele este telefonon beszélt.

Bolgár Ferencz, az államtitkár igyekezett kiegyenlíteni az ellentéteket.

— Miért nem kérdeznék az urak engemet, ha valamit meg akarnak tudni, — szólt. — Hisz én újságíró voltam és tudom, hogy mit kell mondanom . . .

— Éppen azért, — felelték a zsurnaliszták, — mivelhogy újságíró volt méltóságod, sokkal inkább tudja, hogy mit nem kell mondani. Mi pedig

Éppen azt szeretjük megtudni, amit nem szabad megmondani.

Körülbelül tisztában volt ezzel Bolgár Ferencz is és az sem lepte meg, hogy Jekelfalussy nem fedezhette fel, hogy kivel beszélt telefonon.

Budapest, november 4.

A horvát helyzet. Rakodczay Sándor horvát bán e hét közepén, valószínűleg csütörtökön, Budapestre érkezik, hogy a kormánynak az új osztályfőnökök kinevezése tárgyában előterjesztést tegyen. A kinevezéseket — mint már jelentettük — e hó közepétől teszik közzé hivatalosan. Bécsből jelentik, hogy Surmin horvát képviselő odaérkezett és egy kisebb szállóban több dalmát és szlovén képviselővel tanácskozott. Surmin után Tuskan, Pribicevic és Zagoracz horvát képviselők is Bécsbe utaztak, hogy az osztrák Reichsrath délszláv klubjának tagjaival tanácskozzanak. A horvátok kijelentik, hogy ez az utazás csak udvariasság és az eszmecsere csak formai jellegű, mert hiszen a horvát képviselők már elhatározták, hogy a kiegyezés ellen foglalnak állást. Supiló Ferencz minapi képviselőházi beszéde alkalmából a következő táviratot kapta dr. Trumbics-tól, Spalato képviselőjétől a Reichsrathban: „Leikesezéssel és helyesléssel olvastam el beszédedet. Gratulálok neked és az egész horvát és szerb koalíciónak a nemzeti jogok és Horvátország jogainak megvédelmezéséért. Wekerle ur és társai soha sem fogják megnyerni Dalmáciát az egységes állam elvének. Trumbics.”

A horvát képviselők ma délután Medakovic Bogdán elnöke alatt értekezletet tartottak, melyen az indenniti-vitára nézve a legközelebbi szónokokat kijelölték. Az értekezleten sok szó esett a horvát gyorsírók ügyéről is. Justh Gyula képviselőházi elnök és Medakovic Bogdán, a horvát országgyűlés elnöke abban állapodtak meg, hogy Medakovic újból felküldi azokat a horvát gyorsírókat, kik már a múlt ülésszakban a magyar képviselőházban a horvát képviselők beszédét jegyezték. Amikor az illető horvát gyorsírók Rakodczay bántól, miután hivatalos állásban vannak, szabadságot kértek, hogy Budapestre felutazhassanak, a bán ezt megtagadta. A konferencián nagy megütközéssel tárgyalták a bánnak ezen közbelépését, végül azonban abban állapodtak meg, hogy más gyorsírókról fognak gondoskodni.

Bizalom a kormánynak. Ma délelőtt egy nagyobb iparosküldöttség járt a képviselőházban Thék Endre vezetése alatt, hogy bizalmát fejezze ki a kormánynak. A küldöttség tagjai voltak: Lakatos Lajos, Katzer József, Lőrincz István, Petri János, Kulcsár Sándor, Szóner Károly, Hatálya József és Madary Gábor. A küldöttség első ízben Wekerle Sándor miniszterelnöknel, majd pedig Sztéryny József államtitkárnál, mint Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter helyettesénél tisztelt, hogy köszönetet mondjon a kiegyezés megkötéséért és bizalmát fejezze ki az összkormányban. Ugy a miniszterelnök, mint az államtitkár szívesen fogadta a küldöttséget. Ezután Justh Gyula képviselőházi elnöknel tisztelt.

A katonatisztek fizetésének rendezése. Egy budapesti hétfői újság Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter hosszabb nyilatkozatát közli a katonatisztek fizetésének rendezéséről. Az interjú lényege az, hogy a magyar kormány a katonatisztek fizetésrendezéséhez semmi áron, még nemzeti kompenzációk fejében sem hajlandó hozzájárulni, mert pénzügyi szempontból lehetetlenségnek tartja. A honvédelmi miniszter a Ház folyosóján kijelentette ma, hogy ez a nyilatkozat nem felel meg a valóságnak. Az igaz, hogy egy újságíró tegnap este tíz órakor telefonon fölszólította, nyilatkoznék a katonatisztek fizetésének rendezéséről. Ő felelt is. Válaszában azt mondotta csupán, hogy a magyar kormány tagjai erről a dologról érdemben még nem tanácskoztak. Wekerle és Schönaich beszéltek ugyan a kérdésről, a dolog megoldását azonban a súlyos pénzügyi viszonyok is megnehezítik. Félhivatalosan jelentik: Egy hétfő reggeli újság beszélgetést közöl Jekelfalussy honvédelmi miniszterrel a katonatiszti fizetések emelésének tárgyában. Illetékes helyről kijelentik, hogy Jekelfalussy honvédelmi miniszter az ezen interjú szerint neki tulajdonított kijelentéseket egyáltalán nem tette és hogy az interjú apokrif.

Egy hosszú beszéd.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, november 4.

Az indennitási törvényjavaslatnak (egy horvát képviselőt nem számítva) csak egyetlen bírálója akadt máma: Lengyel Zoltán.

S Lengyel Zoltán a régi jó időkre emlékeztető módon gyakorolta kritikai jogát. Hosszu, nagyon hosszú beszédet mondott. A hosszú orációk minden hibája ott csillogott a beszéden — az unalmasság kivételével. Mert érdeklődéssel hallgatták Lengyel Zoltánt; de meg kell állapítani, hogy ebbe az érdeklődésbe nem vegyült valami nagy respektus. Várták, hogyan fogja megtámadni a kormányt. Eleinte a nemzetiségi bajokról beszélt és itt összes lövegei a nemzetiségi párt felé repültek. Azután a kiegyezést kezdte boncolgatni. Nincsen vele megelégedve. De még kevésbé van megelégedve a függetlenségi párt magatartásával. „Nem szeretek személyeskedni!” — ezt a paizsot tartotta kritikája felé, amin nevettek. Akkor is nevettek, mikor azt mondotta: ha tudta volna, hogy a negyvennyolcasok megszavazzák a kvótát, akkor inkább szabadelvű párti lett volna! — „bár az lett volna!” — vélekedett valaki. Egyáltalában, a megjegyzések (és néha nem a leghizelgőbbek) sűrűn hullottak a szónok beszédjébe; de ő nem zavartatta magát: amint az órán a mutató, ő is rendületlenül haladt előre. Beszédje közben Ugron Gábor és Benedek János között éles szóváltás volt.

Az ülés végén elfogadták azt az indítványt, hogy holnaptól fogva három óráig tartanak az ülések.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

Kezdődött délelőtt tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula, később Návay Lajos.

Jegyzők: Csizmazia Endre és Hentz Károly.

Az elnök: Az ülést megnyitja.

Az indennitás.

Babics-Gjalski Lyuba (horvátul): Midőn hallotta a miniszterelnök Supiló beszédére reflektáló választ és amikor később végighallgatta báró Bánffy beszédét, nagyon gyanusnak találta mind a kettőt. A miniszterelnök folyton csak arról a jóakaratóról beszélt, melyet Horvátország iránt táplált. Báró Bánffy pedig horvát forradalomról beszélt és teljesen ellenfetes nézeteket vallott. A Ház mind a két, homlok-egyenest ellenkező nézetet tetszéssel fogadta. Miután azt látja, hogy itt és a minisztériumban is ekkora fogalomzavar uralkodik, természetesen nem viseltetik bizalommal a kormány iránt és nem szavazhatja meg az indennitást.

Attér Wekerle beszédének azon passzusára, amelyben a miniszterelnök messzemenő tendenciákkal, szóval árulással vádolja a horvát-szerb koalíciót. A vádat visszautasítja. A miniszterelnök különben nem is kísérelte meg, hogy vádjait bebizonyítsa, hanem csak könnyelmű leány módjára dobálódzik itt a Házban hazug vádakkal. Attér az államjogi helyzetre és azt mondja, hogy Horvátországnak történelmi okmányai vannak arról, hogy minden fontosabb alkalomnál Horvátország mint külön állam szerepelt és hogy mindig társországa, szövetsége volt Magyarországnak, nem pedig provinciája, bizonyos autonómiával, ahogy azt báró Bánffy mondta.

A kiegyezés legfényesebb bizonyítéka ennek, azt pedig Deák és Andrássy csinálták, akik valószínűleg voltak olyan, ha nem nagyobb hazaiak, mint Bánffy. A pragmatikával ez az alaptörvény sértetett meg. Azok a forradalmárok és árulók, akik ezt eltűrték és megszavazták. Ilyen politikával semmit sem lehet elérni, legfőkébb azt, hogy Horvátországban maholnap egyetlen barátja sem lesz Magyarországnak.

A mai kormány ignorálja a jogot és a törvényt és újra vissza akarja állítani Horvátországnak Kluen-regime-jét Rakodczay czégére alatt. Nyíltan hirdeti, hogy a szerbeket nem ismeri el nemzetnek, holott mi annak ismerjük el és ezzel nyíltan elárulta, hogy a régi szerb-horvát viszályt akarja feléleszteni. Csak-hogy ez nem fog sikerülni. Miután az ilyen politikát nem helyesli és iránta nem lehet bizalommal, az indennitást nem szavazza meg. (Zsíviózás a horvátoknál.)

Lengyel Zoltán beszéde.

Lengyel Zoltán: A nemzetiségi kérdéssel akar foglalkozni. Lukács László a béke olajágát, Bánffy meg a harc zászlaját mutatta fel a képviselőházban. Bánffyval egyetért, de mégse követheti végig okoskodásának útját. Igazat kénytelen adni Lukácsnak abban, hogy az újabb nemzetiségi mozgalmakat tulajdonképpen a Bánffy-féle erőszakoskodások szították fel.

Hosszasan vázolja a nemzetiségi helyzetének történelmi alakulását, statisztikai adatokkal illusztrálja a románok közigazdasági hálózatát, pénzintézetek erejét, amely kiválóan az ő nemzetiségi politikájukat szolgálja. Mögötte áll a liga, amely az egész román értelmiséget egyesíti. E szervezetnek legfőbb célja, hogy a pusztuló magyar birtokos-osztályval egy erős, nagy román közeposztályt állítson szembe, amely aztán kezébe kaparintsa elsőb a közigazgatási, aztán a politikai hatalmat.

Okoskodását részletes statisztikai kimutatásokkal támogatja. Szól a népesedési s a népiszkolai viszonyokról, öntudatosabb magyar politikát sürget, nem hogy a románokat elnyomjuk, hanem hogy a magyarságot megmentsük az eloláhosodástól. Beszél a románok magyar gyűlöletéről: nem tanulnak magyarul, mert a pap megeskette őket.

— Mesebeszéd! — kiáltják a román képviselők.

Lengyel Zoltán: Másnak mondhatják ezt, nekem ugyan hiába mondják! Szól a román népiszkolák s egyházak segítéséről s nem helyesli Apponyi politikáját. Egyáltalában nem helyes az, amit a kormány s a függetlenségi párt gondol.

Kállay Tamás: Nem gondolunk mi semmit. (Derütség.)

Lengyel Zoltán: Szünetet kér.

Az elnök az ülést tíz percre fölfüggeszti.

Szünet után

Lengyel Zoltán tovább folytatja beszédét. A kiegyezéssel akar foglalkozni. Kijelenti, hogy őt nem animozitás vezeti. Személyeskedni nem szeret, nem akar. (Derütség.) A függetlenségi politika nem parlamenti küzdelemtől függ; ha attól függne, ma megtörténhetne a döntő szavazás. Szemben állunk az egész németiséggel, az osztrák császári hatalommal és az osztrák birodalmi eszme minden erejével. Hogy a negyvennyolcas politika győzzön, ahhoz olyan szervezetre van szüksége a magyarságnak, amint a románok létrehozta. Őt-hat embernek kell most ismét a függetlenségi zászlót kezébe venni, ott kell kezdeni megint, ahol 67-ben. A kiegyezésről az a nézete, hogy az ellenkezik nemcsak a függetlenségi párt és a koalíció programjával, hanem az ország elemi érdekeivel is. A koalíció kormánya léptekor a függetlenségi mindannyian abban a tudatban voltak, hogy ha nem is mennek előre egy pontban, legalább visszafelődést sem lesznek kénytelenek tűrni. (Nem is türiünk! — hangzik balfelől.) Neki, ugymond, ezekben a kérdésekben nincs nézete. — Kossuth régebbi beszédeire hivatkozik. Ő ma is ezen az állásponton van. (Sándor Pál helyesel.)

Markos Gyula: Lengyel Zoltán és Sándor Pál jegysek. (Derütség.)

Lengyel Zoltán: A függetlenségi pártnak is meg kellene állani szilárdan.

Gróf Batthyány Tivadar: Legyen nyugodt, meg is fog állni. (Helyeslés.)

Lengyel Zoltán: A kicsi kvóta a párt elveibe ütközik, a nagyobb kvóta megszavazása azonban hazafias kötelesség. Fölolvassa Kossuth Ferencz egy határozati javaslatát, a melyben a kvótát hatvanhetes intézménynek mondja.

— Igaz, mi is ezt valljuk! — kiáltják többen.

Benedek János: Fölemelt fölvel és fölemelt kvótával. (Derütség.)

Lengyel Zoltán: Ha tudtam volna, hogy a 48-asok megszavazzák a kvótát, inkább lettem volna szabadelvűpárti.

Egy hang: Bár az lett volna. (Élénk derütség.)

Lengyel Zoltán: Nem fogom megobstruálni a kvótát, legalább hadd lássam, kik szavazzák meg. (Nagy zaj.)

Benedek János: Szeretném én azt a javaslatot látni, amit ők nem szavaznak meg.

Ugron Gábor: De ezt már kikérjük magunknak!

Benedek János: Nincs semmi diskurálgatni valónk!

Ugron Gábor: De bizony van! Ilyeneket ne mondjon, mert megfogom a fület.

Benedek János: Beszéljen csak! Nekem nem kényerem a gorombáskodás.

Lengyel Zoltán: En nem értem e felháborodást, hiszen én olyan szerény vagyok (Derütség.) s csak azokat mondom, amiket volt pártvezérem, Kossuth Ferencz mondott.

Éber Antal: Azokat mondja, amiket Polónyi.

Lengyel Zoltán: Tartsa meg magának Polónyit!

Szász József: Ez gyanúsítás!

Lengyel Zoltán: ... A kvótaemelés ellenértékét nem tekinthető a blok konvertálása. Széll Kálmán érdeme a magyar blok. Kár volt most minden megkötés.

Éber Antal: Lengyel Zoltán el se olvasta, hogy miről van szó. A blokra vonatkozó tíz évi lekötés nem erre a tíz évre szól.

Lengyel Zoltán: A bankkérdésben sincs ellenérték.

Eber Antal: Ön semmit el nem ismer.

Lengyel Zoltán: Én mindent elismerék, de a bankot meg kell csinálni.

Eber Antal: Még ma?

Lengyel Zoltán: Igenis, még ma!

Szappanos István (hátrafordul a mögötte ülő Eber Antalhoz): Igen, kérem alássan, még ma!

Lengyel Zoltán: Nagyon csalódott a vezéreiben. Apponyiban és Kossuthban. Mikor Apponyi a függetlenségi pártha belépett, szülő sírj örömeiben.

Kellemen Samu: Ne sirj, ne sirj Lengyel Zoltán! (Derűtlenség.)

Sándor Pál: Kossuth Lajost már elfelejtette?

Lengyel Zoltán: Wekerlét pedig azért vittük a nyakunkra, hogy észvel és huncutságával... (Derűtlenség.)

Elnök: Ilyen kifejezésektől tessék tartózkodni.

Lengyel Zoltán: ... közgazdasági eredményeket érjen el. S íme, az ellenkezője történt. Végezetül kijelentette, hogy az indemnitást nem fogadja el.

Háromnegyed kettő volt, amikor Raic Milán Horvát képviselő állt fel szólásra.

Hódy Gyula: Ez az, aki a magyar iskolákat bezárattat!

Raic beszédjének holnapra való halasztását kérte. A Ház megengedte.

Ezután megszavazta a Ház Ugron Gábor indítványát, hogy az ülés délután három óráig tartassanak.

A napirend megállapítása után az ülés véget ért.

KÜLFÖLD.

A harmadik дума.

Pétervár, november 4-én.

A dumaválasztások már egész Oroszországban befejeződtek és eddig hét mandátum kivételével, az összes eredmények ismeretesek. Összesen négyszáztizenöt megválasztott képviselője van már a dumának, a következő pártállások szerint: Hét mandátum kivételével gazdát kapott a harmadik dumában minden kerület. Pétervárról táviratozzák lapunknak, hogy eddigelő 415 választás eredménye ismeretes s az új dumában a pártarányok a következők: 34 tagja van az igazi orosz férfiak szövetségének, a monarchisták 40 képviselőt számlálnak, a jobbpárt 115 mandátumot hódított, októbrista 88 van, a balti alkotmányos monarchisták 7 szavazatot képviselnek, a mérsékelték 14, a haladók 24, a monarchisták 7, a lengyelek 15, a kadettek 42, a többi balpárt 15, a szocialisták 11 és a pártokivüliek 3 mandátummal rendelkeznek az új dumában.

Eszerint a kormány számottevő többséggel rendelkezik a harmadik dumában. Különösen, ha az októbristákat is a kormányt támogató pártokhoz számítjuk. Ez a párt ugyanis az 1905. október 30-án kibocsátott manifesztum alkalmából alakult, mely tudvalevőleg alkotmányos uralmat és messzemenő szabadságot ígért az orosz népnek. Idővel azonban ebben a manifesztumban foglalt ígéreteket a miniszteri rendeletek egész sorozatával oly szűk térre szorították, hogy csak árnyéka maradt, a birodalmi дума képeiben. Így természetesen az októbrista párt is nagy átalakulásokon ment át, úgy, hogy ma már alig lehet tudni, hogy tagjai közül kik állanak az októberi manifesztum alapján és kik támogatják a monarchista pártot, mely egy nagyon is kétes alkotmány alapján fenn akarta továbbra is tartani Oroszországban a bürokratikus uralmat.

A kormány győzelme talán sok helyen meglepetést okozott, de a beavatottak, kik ismerték azokat a rendszabályokat és eszközöket, melyeket a Stolypin-kormány alkalmazott, hogy a választásból győzelmesen kerüljön ki, előre látták a következőket.

Megirtuk már közvetlen a második дума felszólítása után, hogy a kormány oly választási rendeletet bocsátott ki, mely egész kasztokat, sőt tartományokat fosztott meg a választási jogtól. Ezenkívül a sajtót teljesen békóba verték, a kormány rendeleteit tilos volt megkritizálni és gyűlekezősi jogot teljesen megszüntettek, hacsak nem tartoztak az „igazi orosz férfiak szövetségéhez.” Ilyen körülmények között aztán nem csoda, hogy a kormány emberei kerültek ki többnyire győztesen a választási harcából.

A Stolypin-kormány most dolgozza ki programját, amelylyel az új дума elé fog lépni. A kabinet a megnyitó ülésen fogadalmat fog tenni programjában, hogy az alkotmányos intézmények fentartása és fejlesztése lesz főfeladata s ha

eltér az alkotmánytól, nem alkotmányos érdekeinek fogyatékosága, hanem a kényszerítő körülmények nyomása lesz az ok. A kabinet programja egyébként hangsúlyozni fogja azt is, hogy a kormány teljesen ura a helyzetnek. Szó volt róla, hogy az új dumát ezuttal nem fogja trónbeszéddel megnyitni a császár, csak éppen a téli palotában ünnepies kihallgatás fogja fogadni az új képviselőket. Ettől a tervtől Stolypin tanácsára elállott a császár.

Norvégia semlegessége. A norvég külügyminiszteriumban tegnap írták alá Norvégia neutrálisáról szóló okmányt. Eszerint Norvégia integrálását Anglia, Német-, Francia- és Oroszország garantálják. Az okmányt Loevland külügyminiszter és az illető hatalmak követői írták alá. Svédországban ez az aktus nem valami jó hatást tett, amiről tanúságot tesz egy svéd diplomata következő kijelentése:

A svédek csak sajnálattal tekinthetik Norvégia azon törekvéseit, hogy a nagyhatalmak garanciája alá helyezi magát. A tárgyalások alkalmával egy hatalom azt a kérdést vetette fel, vajon Svédország szintén kíván-e hasonló garanciát? Erre a kérdésre a svéd kormány határozott nemmel válaszolt és ebben az állásfoglalásában az egész nemzet ritka egyetelműséggel van a kormány mögött. Több figyelmet vártunk volna a tárgyalók azon svéd és más külföldi részről is hangzódtatott megjegyzése iránt, hogy a garanciára vonatkozó traktátus Svédország nélkül svédellenesnek fogható fel. E megjegyzés helyességét épp oly kevésé lehet tagadni, mint azt, hogy Svédország már régebben kötelező és őszinte bizonyítékait adta Norvégiával szemben teljes lojalitásának. Bizonyos azonban, hogy Norvégia a maga részéről nem találta szükségesnek, hogy Svédországgal szemben való lojalitásának kötelező bizonyítékát adja, ami pedig nagyon közel fekvő dolog volt. Ezt itt egyhamar nem fogjuk elfelejteni.

A cseh krízis. A cseh pártok végrehajtó bizottságai tegnap gyűléseket tartottak. Az ifjú csehek véglegesen elhatározták, hogy kívánatosnak tartják Paczák miniszter megmaradását a kabinetben, de Forscht kereskedelmiügyi miniszterre nézve még nem döntöttek. Az ifjú csehek végrehajtó bizottsága ma délután négy órakor gyűlést tartott Prágában, melyben jelentést tettek a bécsi pártvezetőségnek a miniszterelnökkel folytatott tanácskozásról. Ugyanekkor gyűlést tartottak az ó-csehek is, amelyen Szob és Neumann képviselők ismertették a bécsi eseményeket. A vita folyamán általánossá vált az a felfogás, hogy a cseh pártoknak együtt kell tartani, mert csak így reményelhetnek némi eredményt.

A svájci új véderő. A hatalmas agitáció, amely a svájci kantonokban hetek óta tartott az új véderőszervezet mellett és ellene, vasárnap bevégeződött. Bernből táviratozzák, hogy a tegnapi népszavazáson az új véderőtörvényt 326.102 szavazattal 264.153 szavazat ellen elfogadták.

Görögország válasza az entente hatalmak jegyzékére. A görög kormány választott Ausztria-Magyarország és Oroszország kormányainak az egyes nagyhatalmaknál lévő görög képviselőkhez intézett körlevelére. A választatban Skouzes külügyminiszter kijelenti a következőket: A királyi kormány, aggodalommal telve el a maczedóniai görög elemmel szemben fennálló kötelezettségeinek teljesítése iránt, szükségesnek véli a hatalmakkal közölni megegyezéseit a fent nevezett jegyzékre, ennek alapos átvizsgálása után. A miniszter első sorban Görögország külügyi képviselőit 1906. szeptember 12-én intézett memorandumra hivatkozik, amelyben utalás történik arra, hogy a maczedóniai bolgár bandák és kegyetlenkedéseik a görög lakossággal szemben utóbbiak helyzetét tarthatatlanná tette és arra kényszerítette őket, hogy vallási jogaik megőrzésére védelemhez folyamodjanak. Ez a védekezési eljárás említésreméltó változást idézett elő a maczedóniai politikai állapotokban és nyilvánvaló lett, hogy a bolgárok erőszakos eszközök által Maczedóniában kiváltságos helyzetre igyekeztek szert tenni. A miniszter ezután hozzáfűzi a következőket: „Azóta a maczedóniai agitáció magára vonta a hatalmak figyelmét, amelyek elhatározták, hogy véget vetnek ezen állapotnak. A görögök ismételen el voltak határozva a harc abban-hagyására, de minden alkalommal, amidőn a reakció engedett, a bolgár bandák fokozott tevékenysége volt észrevehető.” A választat azzal a kijelentéssel végződik, hogy a görög kormány a hatalmak iránti tiszteletének és azon óhajának bizonyítására, hogy reform-műveiket hathatósan támogatni kívánja, minden lehető meg fog tenni,

hogy Maczedónia paczifikációját elősegítse. Amidőn szigorúan ügyel a már elhatározott intézkedések érvényben maradására és keresztülvitelére, továbbra is teljes befolyását fogja latbavetni, hogy Maczedóniában a görögök kedélyét lecsillapítsa. Bizalmuk helyreállítása céljából minden esetre szükséges őket sorsukat illetőleg megnyugtanni és további támadásoktól megvédeni.

Kalobiotika.

☞

Ezt a misztikusan hangzó szót a görögök találták ki. Jelenti pedig a szépen élés művészetét, melynek millió volt az áldozata azóta és millió lehetett az áldozata, mielőtt ezt a szót kitalálták. Valószínű, hogy a görögöket is főleg az áldozatok nagy száma vezette annak, az akkor talán még kialakulatlan valaminek, a meghatározására, melynek oly sokan akartak a művészei lenni és oly sokan lettek a kontáriai.

Tulajdonképpen úgy vagyunk a szépen élés-sel, hogy mindnyájan a művészei akarunk lenni. Mindnyájan megragadjuk egyszer a tevékenység ecsetét és egymásután rakjuk fel a ragyogó napfényes, buja színeket az élet vásznára. Eleinte gyönyörködik is a lelünk a nedves színek játékában, de később, amikor megszárad a festék, távolabbról és objektívebben nézzük a képet, megrökönyödünk a színek logikátlan összetorlódásán, azon a színbachanálián, mely addig vibrál a szemünk előtt, amíg elszedülünk, könnyel telik meg szemünk, kiejtjük kezünkől az ecsetet és belátjuk, hogy hiába dolgoztunk, hiába voltak művészi álmunk, kontárok lettünk csak, meddő életűek. Elfecséreltük a sok színt, az ifjúság csodás színeit, elherdáltuk az izmaink erejét, a szívünket, a lelünket beleöltük a detailokba, görnyedve hordtuk össze a mozaikot, de nem maradt már erőnk, hogy egységes, harmonikus képpé rakjuk össze. És ki adhatja vissza az ifjúság színét, az ifjúság erejét, a vak rajongást, a lázas álmokat, a csillogó ábrándpalotákat, a vágyak édesen naiv mesevilágát? Kicsoda? Senki... Máriusként odatelepedhetünk az életünk romjaira és könnyes, bus nosztalgiával me-renghetünk az élet meddő elmúlásán, a multunk hazug ígéretein, a jelen kétségbeesítően reális pikturáján. De talán még jobb, ha lassan, feltűnés nélkül, megadással alátemetkezünk a zuhogó, sulyos romok alá és egy pillanat alatt leszámolunk mindennel: törekvéssel, művészettel, étellel.

Igy gondolkozhatott az a szerencsétlen vasuti hivatalnok is, aki ma, mintegy szimbolizálva a maga életét, felment nagyon magasra, ahonnan levetette magát olyan mélyre, melynél már csak egy sirgódórnyire mehet mélyebbre. Amit az élet már előbb megcsinált vele, azt most ő maga csinálta meg önmagával. Az élet művészi huzugságokat szőtt az álmaiba, amiből művészietlen igazságokat csinált a valóságban. Kiss belátta, hogy művésze nem tud lenni az életnek, mesteremberi pepecselője pedig nem akart lenni. A hazug színek elől elmenekült az igaz, örök szürkeségbe.

Schoppenhaueri ember volt ő is, mint jóannyan, akik önmagunkon kívül keressük a sulypontunkat, melyet magunkban akarunk megtalálni. Jót tett másokkal, hogy magának tegyen jót. Barátainak szerzett boldogságot, hogy maga legyen boldog. Másoknak ültette el az élet virágait, hogy saját magának virágozzanak. És ez volt az oka, hogy nem lehetett művésze az életnek.

Manapság a szépen élés csaknem teljesen összeolvadt a jó élés művészetével. Szépen csak az élhet, aki jól él. Aki pedig jól akar élni, az első sorban is magának éljen. De talán utolsó sorban is. Mindent, de mindent önmagunkban keressünk: a szépet, a jót, s a művészetet is. Minden szépnek, minden jónak és minden művé-

színek csak magunkban emeljünk oltárt. Senkibe ne keressünk semmit, de mindent csak magunkban találunk meg. A mások tökéletességénél csak a magunk tökéletességét tartjuk különbnek. Mindent magunknak vessünk és mindent magunknak arassunk. Szeresd felebarátodat, de csak úgy, mint ő szeret téged. S ezzel a filozófiával talán művésze is lehetsz az életnek. Legalább magadnak az.

Kiss László mindent másokban keresett és mindent másokban vesztett el. Hitét, ifjú rajongását, művészi vágyát, önmagát.

Kétségbeesett bus Márius volt ő, aki belátta, hogy az életet még visszacsínálni sem lehet művészién, fogta magát és lassan, csendesen áttemetkezett az élet-álmom önmaga összehordta romjai alá . . .

Mozgó képek.

Trabuccot kérek!

(Budapesti évenél átlag ötezer ember a következők miatt szokik le a szivarozásról.)

TRAFIKTÜNDÉR: Na és mondja tovább, Seregély ur.

UDVARLÓ: Ja igen . . . hát bementünk a moziba. Norvég fjordokat mutogattak és a Mácsi nagysád azt mondta, hogy ő szeretne odaautazni, mire én azt mondtam neki: Drága Nagysád, Ön ott veszedelmet jelent, mert a maga forró szivecskéjétől megoldvadnak a fjordok . . .

TRAFIKTÜNDÉR: Maga olyan finoman bókol . . . EGY UR (belép): Kérek trabuccot!

TRAFIKTÜNDÉR: Maguk a fehérneműbranchnál mind olyan finomak . . . a Schlechter is . . .

UDVARLÓ: Mert mindig bájos hölgyekhez van szerencsénk. Nagysádkámnál nem is tudok mást . . .

TRAFIKTÜNDÉR: Köszönöm a bókot. (Szivar-szipkát tesz az ur elé.)

EGY UR (emeltebb hangon): Trabuccot kérek!

TRAFIKTÜNDÉR: A fjordok után mi volt? A kutyás leányt látták?

UDVARLÓ: Volt szívünk kérem alásán a pénzünkért azt is megnézni. A kép azonban igen szentimentális . . .

TRAFIKTÜNDÉR: Mi az: szentimentális?

UDVARLÓ (zavarban): Olyan . . . hogy is mondjam . . .

EGY UR (vérszjósó nyugalommal): Érzélgős.

TRAFIKTÜNDÉR (észreveszi az urat): Tetszik parancsolni?

EGY UR (remegő ajakkal): Trabuccot kérek!

TRAFIKTÜNDÉR: És hol vacsoráztak? (Képes levelezőlapot tesz az ur elé.)

UDVARLÓ: A Petákban, de oda se megyek többé. Kérem, hisz azok nyuznak . . . Nekem volt egy serpenyős rostélyos, egy körített liptai, kétszer egy deczi tele . . .

TRAFIKTÜNDÉR: Pardon. (Az urhoz): Tetszett már választani?

EGY UR (félszemére vágja a kalapiját, azután megint visszataszítja, rekedten): Trabuccot kérek!

TRAFIKTÜNDÉR: Jaj bocsnát. (Üres trabuccoskatulyát tesz az ur elé.)

UDVARLÓ: A Mácsi nagysádnak volt egy disznóbordája, egy érett camembert-je, két deczi ürmöse . . .

TRAFIKTÜNDÉR: Egész jól éitek, Seregély ur! (Az urhoz): Hány trabucco volt kérem?

EGY UR (tajtékozva): Még nem választottam. Megvárom, hogy mennyi volt a czech.

UDVARLÓ: Fizettem kérem alásán öt korona körül. Onnan elmentünk cigányt hallgatni és utközben gondoltuk, hogy felkiabálunk kegyedért. Diszittette volna a társaságot . . .

TRAFIKTÜNDÉR: Ujra köszönöm a bókot . . .

EGY UR (kimerülten, megadással): Trabuccot kérek . . .

TRAFIKTÜNDÉR: Majd kinyitok egy új skatulyát. (Nem nyitja ki.)

UDVARLÓ: A kávéházban találkoztunk Rotterekkel . . .

TRAFIKTÜNDÉR: Az Iréne az új kék ruha volt.

UDVARLÓ: Egy kicsit steifen viselkedett . . .

TRAFIKTÜNDÉR: Na . . . ja . . . Persze az a bankhivatalnok is ott volt . . . Arra nagyon sokat beképzelnék a Rotterék . . .

EGY HANG A PULT ALÓL: Trab . . . buc . . . cot . . . ké . . . rek . . .

UDVARLÓ: Pedig nincs mit beképzelné . . . Van mindennel együtt hatvan forintja . . . Nagy ügy . . .

TRAFIKTÜNDÉR: Hát az Irénnek nem juthat más. Az egyik válla lejjebb van . . .

UDVARLÓ: Mit nem mond Nagysád.

EGY SÓHAJTÁS: Trab . . . (Elhal.)

(Az udvarló tovább kurizál.)

Ray.

TÁVIRATOK.

Az osztrák költségvetés.

Bécs, november 4. (Saját tudósítónktól.) A költségvetés, amelyet a pénzügyminiszter holnap terjeszt a parlament elé, kerék 2,000,000 korona fölösleggel zárul. Az 1906 évi államháztartás feleslege a legnagyobb minden eddigi között s eléri a 84,000,000 koronát. A pénztári készletekből és 1906 évi államháztartási feleslegből az államvasutak kiépítésére 57,000,000 koronát, kórházak építésére 8,000,000 a telefon hálózat kibővítésére 6,000,000 koronát fordít a kormány.

Vilmos császár Londonban.

Berlin, november 4. (Saját tudósítónktól.) Londonból táviratozzák, hogy Schoen német birodalmi külügyi államtitkár, a Standard pétervári levelezője előtt a legbarátságosabb hajlandóságának adotti kifejezést Anglia irányában s azt is mondta, hogy szombaton még úgy volt elhatározva, de ez a terv könnyen megváltozhatik, hogy ő is elkíséri a német császárt Londonba; ha nem találja Londonba utazni, annak az volna az oka, hogy nagyon el van foglalva a birodalomgyűlés új ülészakának előkészítésével. Ő nagy érdeklődéssel néz a londoni látogatás elébe. Anglia és a brit nemzet iránt a legnagyobb csodálattal van eltelve s örül, hogy mind a két nagyhatalom őszintén kívánja a jóviszony főtartását; amint hogy természetesen is, mert a két nemzetet ezer év óta a vérokosság és az ideák közössége fűzi össze. A kedvetlenség azon, hogy Anglia csak lassanként ismeri el a németeket nagy nemzetnek, ünnepeiben van és Anglia nem féltékenyedik többé a német birodalomra a flottaépítés miatt. Ami pedig a kereskedelmi féltékenységet illeti, a City bebizonyította, hogy többé arról sincs szó. A külügyminiszter végül azt mondta, hogy a hatalmak viszonya minden tekintetben szíves, idegesség nincs és nyugtalanságra semmiféle ok nem forog fenn.

A cukorkonferencia.

Páris, november 4. Ruau földművelésügyi miniszter Ausztria, Magyarország és Németországnak a brüsszeli cukorkonferenciára küldött delegátusai tiszteletére lakomát rendezett, amelyen az osztrák-magyar, valamint a német nagykövetek is részt vettek.

Sárgakönyv Marokkóról.

Páris, november 4. (Saját tudósítónktól.) Szerdán vagy csütörtökön a parlamentnek Marokkóról szóló sárgakönyvet fognak betérjeszteni. A külügyminisztérium még bevárja egyes külállamok kormányainak beleegyezését ahhoz, hogy a rájuk vonatkozó okmányokat közzétehesse. A vitát hír szerint a kamarának pénteki ülésén fogják megnyitni. Ha azonban a kamara a sárgakönyv beható tanulmányozása céljából a vita elhalasztását fogja kérelmezni, úgy Pichon miniszter hozzá fog járulni a vitának későbbi időpontra való halasztásához.

Közgazdasági táviratok.

New-York, nov. 4. Terménytőzsze. Gyapoi. New-Yorkban 11.—, nov.-re 11.33 februárra 11.30. New-Orleansban 10.62, Petroleum stand withe New-Yorkban 8.75 Filadelfiában 8.70, raffined in cases 10.90, Cred-Balances of oil City 178.—, Zsir. Vestern Steam 9.15 Rohe testvérek 9.35. — On 32.—32.72 Réz 14.25—14.50.

Csikagó, nov. 4. Gabonátőzsze. Zárlat. Buza trány.

zata szilárd, decemberre 95.25 - 94.25 K., májusra 103.87 K. lengeri szilárd, decemberre 59.62 K.

Csikagó, nov. 4. Terménytőzsze. Zsir januárra 8.37, tegnap 8.35, májusra 8.52, tegnap 8.50 Szalonna short clear 8.—, tegnap 8.—. Sertéshus januárra 14.25, tegnap 14.27.

A német kamatláb.

A magánkamatláb $\frac{1}{8}\%$ -kal $5\frac{1}{2}\%$ -ra emelkedett, napipénz kamatlába pedig 6% . Chek Londonra 20.55—20.55 $\frac{1}{2}$ -re emelkedett, chek Párisra 81.65.

Veigelsberg Leó temetése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 4.

Veigelsberg Leó, a Pester Lloyd főszerkesztőjének hiült tetemét tegnap délelőtt adták át az anyaföldnek. Utolsó útjára elkísérték pályatársai és a fővárosi társadalom előkelőségei, egy-egy marok földet dobva arra a koporsóba, amely Veigelsberg Leo hideg testét zárta magába. A gyászolók sorában ott voltak: Láng Lajos és Vörös László belső titkos tanácsosok, volt miniszterek, Ábrányi Kornél miniszteri tanácsos, a miniszterelnöki sajtóiroda főnöke, Lánzy Leo főrendiházi tag, báró Dóczy Lajos, Heinrich Gusztáv miniszteri tanácsos, az Akadémia főtákar, Herczeg Ferenc, a Petőfi Társaságnak és a Budapesti Újságírók Egyesületének elnöke, Singer Vilmos bécsi főszerkesztő, a nemzetközi sajtókongresszus elnöke, Weisz Berthold udvari tanácsos, a pesti Lloyd-társulat elnöke, haraszi Jellinek Henrik, botiai Hüvös József, Lukács József, Neumann Ármán és Fürst Bertalan udvari tanácsosok, Szatmári Mór, Sándor Pál és Bródy Ernő orsz. képviselők, Márkus Dezső kir. táblabíró, Klein Odón min. tanácsos, Brachfeld Károly és Varias Adoli a Magyar Kiviteli és Csomagszállítási részv.-társ. képviselője, a budapesti újságírók egyesülete képviselője: dr. Bródy Lajos főszerkesztő, Seress László főtákar és Cziklay Lajos, a segítőegyesület elnöke, az Otthon írók és hírlapírók köre részéről: Gelléri Mór kir. tanácsos és Bródy Sándor alelnökök és Márkus Miksa főszerkesztő, főtákar, a magyarországi hírlapírók nyugdíjintézetének képviselője, miután dr. Felk Miksa elnök betegsége miatt nem jelenhetett meg, Hoitsy Pál alelnök és Fekete Ignác főtákar, a magyar újságírók szövetsége élén Zilahy Simon elnök. Testületileg jelentek meg a Pester Lloyd szerkesztőségének tagjai dr. Singer Zsigmond főszerkesztő és dr. Schiller Zsigmond felelős szerkesztő vezetésével, továbbá a kiadóhivatal tagjai és a nyomdásztestület. Küldöttségileg volt képviselve számos kereskedelmi és jótékony testület. Megjelentek ezen kívül a budapesti összes napilapok felelős szerkesztői és munkatársai. Az „Egyetértés” szerkesztősége élén Purjesz Lajos felelős szerkesztővel testületileg veit részt a temetésen. Hivatalosan képviseltette magát a budapesti zsidó hitközség és a szentegyesület, mely az elhunytak disztrihelyéről gondoskodott. A koporsónál foglaltak helyet a gyászoló család tagjai.

Tizenegy órakor megkezdődött a gyászszertartás. Lázarus főkéntor gyászalába fogott, amelynek panaszos hangjai mellett a koszorúkkal borított koporsót kivitték a halottas ház elé. Ezután dr. Kohn Sámuel főrabbi lépett a koporsóhoz és lendületes beszédben méltatta az elhunyt érdemeit. A magas szárnyalású beszéd könnyekre indította a gyászoló gyülekezetet. Néma csendben lépett ezután a koporsóhoz dr. Singer Zsigmond a Pester Lloyd főszerkesztője, hogy a maga és szerkesztősége nevében elbucuzzék a halottól.

— Nem jöttünk bucsuzni, — így kezdte beszédét, — mert lehetetlen, hogy föléd elvadjunk. A mi por és hamu, az visszatérhet az anyaföldbe. De magasröptű szellemed szárnyalása majdan a jövőben is környékez és felemel bennünket a mindennapiság parányi köréből. Lángoló hazaszereteted és szímarany szíved dobbanása tovább lüktet bennünk. Elmondhatom a német dallal: „Ich hatte einen Kameraden, einen besseren find' ich nicht.” Hivatásunk egyik nagy mestere oda zsugorította össze a hírlapírói dicsőséget, hogy ez legfeljebb egy napnak a halhatatlansága. Mily igaztalan az veled szemben. De Te sem gyűjtötted írásaidat vaskos kötetekbe, hanem mint igazi nábob szórtad szellem magjait szerte-szét és a busás kalászkok garmadait mások szedték fel. Téged dicsérni annyit tenne, mint szerénységedet sérteni, amely, oly nagy

volt, mint szived. Csak egyet nem hallgathatok el. Ha képes lettél volna szinarany tolladat bemocskolni és áruba bocsájtani, daliás alakod még körünkben mozogna. Tágabb családod, a Pesti Lloyd-társulat, annak elnöksége, igazgatósága és választmányja, mindenekelőtt azonban mi, a „Pester Lloyd” szerkesztősége, pályatársaid és munkatársaid, akik igaz szeretettel csüggték rajtad, a fájdalom által lesújtva, megtörve csak ennyire képesek friss hantod előtt: Háborgó lelked nyugodjon békében!

Singer után Márkus Miksa főtthár az Otthon írók és hírlapírók köre nevében bucsuzott megható szavakban a megboldogultól.

— Az Otthon írók és hírlapírók Köre nevében fell elbucuzom Veigelsberg Leótól. Tiszteltük, becsültük, csodáltuk és szerettük. És nagy baj, nagy szerencsétlenség, hogy ezeket az ő jelenlétében merem elmondani, mert ha más nem, ugy ez bizonyítaná, hogy Veigelsberg Leó meghalt. Ha meghalt, azért tette, hogy egyedül maradjon. És ha már nem foghattuk meg a kezét, legalább ne álljunk sokáig az utjába. Öreg barátunk Isten veled!

A bucsuzató után a család tagjai és az elhunyt barátai fölemelték a koporsót és vitték a sir felé. Itt Czizlay Lajos, a budapesti újságírók egyesületének alelnöke mondott lendületes beszédet, amelyet így végzett:

— Tudd meg, hogy mélységes szomorúságba ejtettél bennünket, pályatársaidat, kik úgy tekinttek rád, mint a tündöklő napra, melyet míg világít, melegít és színpompát lövel, addig nem dicsérnek s nem magasztalnak s áldásos működését egészen természetesen tekintik, amelyért nem jár külön elismerés. De aztán, ha egyszer végtelen párazatok tengere mögé hanyatlak és ólmos szürke novemberi hangulat és sötétség jelzi eltűnését, mindenki rosszalja és leszólja... Hogy ime te letűntél a magyar újságírás egéről, mi is panaszkodunk és leszólunk. Áldott emlékedet azonban mindig hiven megőrizzük és amiket az eszmék szolgálatában szenvedtél és harcoltál, azt mindig önzertesen büszkeséggel fogjuk emlegetni. Ily érzelmekkel bucsuzom téled a Budapesti Újságírók Egyesületének képviselőjében, melynek alakulásától fogva egyik büszkesége voltál. Isten veled! Béke hamvaidra!

A beszéd után kopogva vágódott a koporsóra a rög s csakhamar magas sirdomb borult Veigelsberg Leó koporsójára. Csöndben, megilletődve oszlott szét a gyászoló gyülekezet.

EGYETÉRTÉS.

November hó 1-ével új előfizetést nyitottunk az Egyetértésre. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, szíveskedjenek az előfizetés megújításáról idejkorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minden előfizetőnk teljesen díjtalanul kapja a magyar család számára kiváló gonddal szerkesztett „Magyar Szalon” című folyóiratot.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . .	2 kor, 40 fill.
Negyedévre . . .	7 kor. — fill.
Félévre . . .	14 kor. — fill.
Egész évre . . .	28 kor. — fill.

UJDONSÁGOK.

Siratók.

Alig van hét nagy temetés nélkül. Mind-egyik megveszi rajtunk a maga nagy halottját s itt hagyja nekünk a hivatalból, üzletből, magán-érdekből a fórumon siratókat, akik idegen lármájukkal és hideg könyeikkel nemcsak a nagy halott itt maradt szeretteinek, hanem jóbarátainak és tisztelőinek is csak még nagyobb gyászt és keserűséget okoznak. Különös kis szótárból keresgélnek ezek elő a nagy halott állandó jelzőit s azokat sebítve egymásmellé róván, sikeresen el-mossák az igaz érdemeket s teliesen a maguk látása, beállítása, sőt a maguk élete és működése mintájára formázzák át a halott életfutását is. Amilyen nagy, vagy kicsiny a markuk s aszerint, ahová markolnak, annyi aranyport, vagy üveggyöngyöt csillogtatnak meg a mérlegben, amelyet az utolsó bíró biztonságával állítanak föl és billegtetnek.

Keserű átézni, hogy egy „nagyszabású” politikus, akinek csupa külsőség minden sikere, hogy egy „kiváló” államférfiu, akit az események véletlen fordulása dobott a felszínre, hogy egy „magas” katonatiszt, miniszter, vagy pártelnök halálán milyen sippal-dobbal hajszojják sirásba a közönséget, mennyi méltató czikket, szónoklatot, elmefuttatást és esszét pazarolnak rá, mint drapériázzák feketére kívül-belül az állami apparátus középületeit, legalább így hozván haszonra azt az életet, amely amikor megvolt, vajmi kicsi értéket képviselt. S keserű átézni, hogy alig akad új hang, fogalom, egyetlen új szó, hogy alig akad arasznál magasabb szempont, ahonnan egy olyan életpályát méltatnának végig, amely óráról órára szívének és lelkének mérhetlen kincsét, individuális életének arannyal felérő minden mozzanatát és minden álmát, minden reményét, minden szerelmét és minden szeretetét! erre a hideg, közömbös, részvétlenségben aszottan merev, lélektelen „köz”-re pazarolta.

Ennek a lármás, de nagyon kicsi fővárosnak bármelyik közismert utcái alakja, aki rendesen virágot tűz a közeljébe, vagy leopárd-szinű foltos felöltőt hord, aki maga kocskáztatja az inszát, vagy automobilján beleszalad a járókelőkbe és a korszó és a premiérek, bálók, gyűlések bohóczygurái — ezek hasábos síramokat kapnak értéktelen különzködéseikért, hosszú kocsisorokat a temetőbe és megrázó utolsó beszédeket. De az a széles tudású, szédítő intelligenciájú, csupa szellem és csupa szív nagy halott, akit tegnap temettünk s aki nemcsak a miénk, de minden idők rohanó kulturájáé volt, ezt a nagy halottat megmosolyogni való egyfolyó jelzőkkel bucsuztatta el a napi sajtó. Röviden, eléggé szárazon s a nagy halott egyetlen sorában több volt a zamat, az eredetiség, több volt a szellem és több a szív, mint összvéve három napon át az összes napi közleményekben.

Azt irták róla, hogy harezoló katona volt s kidült a legelső sorából, hogy éles kardja, mely utat vágott, most hirtelen kihullt a kezéből — de hát édes jó istenem, mi még csak a katonaságnál tartunk az érték meghatározásában. Ha a tollról valami szédítő nagyot és szépet akarunk mondani, hát azt mondjuk, hogy egy tábornok kardja volt. S ha egy életéről beszámolunk, amely maga volt a legmagasztosabb emberszeretet, szegények istápolója, gyengék védője és elnyomottak felszabadítója, hát akkor ugy dicsérjük, hogy: „csatázott”?

Az a mérhetlen magas filozófiai elme bizonyára megmosolyogná mindezeket. Megmosolyogná, hogy az az előkelő szépirodalmi hetila-

punk, amely egész irodalmi, most már javában fogó tökéjét ugyszólván az ő szeretett vére munkásságának köszönheti, most vele tiz-tizenöt petilsorban végez, míg az oly botránnyosan érdekes Harden-ügyről czimképet és hasábokat hoz, ő bizonyára megmosolyogná. De ez az istenáldotta, üdítő, új életet teremtő mosoly vele örökre elszállott. Ami ránk maradt, nem több maró keserűség.

Mik—.

Napirend. Naptár. Kedd, november 5. — Római kath. Imre herceg. — Protosztás: Imre. — Görög-ország: október 23. Jakab ap. — Zsidó: March. 28. — A nap két reggel 6 óra 40 perczkor, nyugszik délután 4 óra 30 perczkor. — A hold két reggel 5 óra 48 perczkor, nyugszik délután 4 óra 48 perczkor.

A kereskedelmi államtitkár fogad délután 4 órakor. — A képviselőház VII. bizottságának ülése déli 12 órakor. — A képviselőház zárszámadási bizottságának ülése délután 5 órakor. — Az I. sz. Magyar Irodalmi Társaság jelölt ülése este 6 órakor. — A Művészet és Művelődés Növekedés rendkívüli közgyűlése délután 4 órakor a Vármezei házban. — Az alkotmánypart vacsorája este 8 órakor a Hungaria-szállóban. — A VI. ker. fűg. és 48-as kör könyvtár estélye 8 órakor Andrássy-ut. sz. a. — Az Orsz. Magyar Vadászati Egyesület gyűlése délután 5 órakor Gyöngyös-ut. 18. sz. a. — Márkus Lili zongoronestélye este 10 órakor a Vapadoban. — Az a. novemberi meeting második napja. — Márk Lajos gyűjtőmunka kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9-8-ig. Belepti díj 50 fillér. — Tolnay Ákos gyűjtőmunka kiállása az Urania könyvtár szalonjában nyitva 9-8-ig. Belepti díj 20 fillér. — Charles Palmié gyűjtőmunka kiállása a Könyves Kálmán intézet Nagyszobá-utczai szalonjában nyitva egész nap. Belepti díj nincs. — A Műcsarnok rendezés miatti zárva. — Nemzetközi munkavédelmi kiállítás a városi nagy iparcsarnokban. — A Nemzeti Múzeum régiségléte nyitva 9-2-ig. — A Szépírók társaságának nyitva 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 9-6-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Póvárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Történelmi Múzeum zárva. — Az agrar-múzeum nyitva 9-1-ig. — A Kézlekedési Múzeum nyitva 10-1-ig. — A Földtani Intézet múzeuma nyitva 10-1-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 9-7-ig. — Az Egyetemi könyvtár nyitva 9-12-ig és 8-8-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9-2-ig és 6-8-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás zárva.

— A király gyógyulása. Most már semmi kétség, hogy a király szervezete leküzdötte a betegséget, mely megtámadta. Bécsből a tegnapi és a mai napon érkezett jelentések szerint a király az elmúlt éjszakát is kitűnően töltötte s álmát egyáltalában nem zavarta köhögés. Ma a rossz időjárás miatt nem sétált a szabadban, hanem csak a kastély kis galériájában járkaált hosszabb ideig. Dél előtt tizenegy órakor félóra ki-hallgatáson fogadta báró Aehrenthal külügy-minisztert, déli táiban pedig Beck osztrák miniszterelnököt, aki számos politikai dologról tett jelentést; a többi között arról is, hogy a kiegyezési tárgyalás Budapesten jó eredménnyel végződött. Jelentést tett továbbá az osztrák miniszterelnök a két cseh miniszter lemondásáról is, de erre vonatkozólag nem tett javaslatot, mert az új cseh miniszterek kinevezése attól a határozattól függ, amelyet a cseh pártnak ebben a dologban hozni fog. A király betegsége óta ma adott először kihallgatást. — A „Nord. Allg. Ztg.” a király felgyógyulása alkalmából ezeket írja:

— Németország népének összessége osztja azt az örömet, amelyet Ausztria-Magyarország népe érez a felség felgyógyulása alkalmából és amaz óhajának ad kifejezést, hogy I. Ferencz József császár és király bölcs és igazságos uralma még sok éven át örvendeztesse meg a habsburgi monarchia népeit.

— A német császár Angliában. A német császári pár angliai látogatásának részleteit most már végleg megállapították. E szerint a császári párt hozó „Hohenzollern”-yacht e hó 11-én érkezik a spitheadi kikötőbe, ahol a lord Beresford parancsnoksága alatt álló megerősített csatorna-hajóraj, valamint a kikötőben horgonyzó hajók és az erdők üdvözlik a vendégeket.

— Grófi Andrássy Gyula felgyógyult. Grófi Andrássy Gyula, mint örömmel értesülünk, teljesen fölépült gyöngéledéséből, azonban a mai napon még, orvosa kívánságára, lakását nem hagyta el, hanem otthon végezte hivatalos teendőit.

— A Magyar Fűvészkönyv jubileuma. Száz esztendője, hogy a magyar természettudományok két uttörő művelője, Diószegi Sámuel és Fazekas Mihály, Magyar Fűvészkönyv című alapvető botanikai munkájukat kiadták. Tudományos életünknek ezt a nagyjelentőségű eseményét, debreczeni telegram szerint, méltó módon ünnepelte meg tegnap a Csokonai Kör. Az ünnepség legszebb része a két tudós emléket őrző emlékmű leleplezése volt. A leleplezés előtt tartott ünnepségen megjelent a Műegyetem, a Természettudományi Társulat, a Nyelvtudományi Társaság, a Földrajzi Társaság, a Kisfaludy Társaság és a Petőfi Társaság kiküldöttje, Veszprémy Zoltán főispán, Kovács József polgármester és a város egész művelt közönsége. Ünnepi emlékbeszédet

Egressy Kálmán mondott, ezután Török Péter és Kardos Albert tanárok a Fűvészkönyv jelentőségét méltatták. Az ünepségek után díszbéd volt.

— **Kossuth Ferencz állapota.** Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter állapotában a javulás oly öröndetes mértékben halad, hogy régi kezelő orvosa, Arányi Zsigmond királyi tanácsos a szokott masszázse-kurát már megkezdhetette. Kezelő orvosa, dr. Müller Kálmán főrendiházi tag hiszi, hogy a miniszter néhány nap múlva felkelhet az ágyból.

— **Az elmebeteg bajor király.** Az utóbbi napokban híre futott, hogy az elmebeteg Ottó bajor király állapota aggasztó. Münchenből erre vonatkozólag az a hír érkezik, hogy a bajor képviselőház mai ülésén Piaff pénzügyminiszter az elmebeteg Ottó király állapotáról a következő nyilatkozatot tette:

— Mint a király vagyonát kezelő bizottság tagja, az utóbbi időben többször voltam Fürstentumben és saját tapasztalatomból és a szakértők véleménye alapján mondhatom, hogy ő felségének állapotában sem szellemi, sem testi tekintetben nem állott be változás s hogy a király állapotáról az utóbbi időben terjesztett rossz hírek teljesen alaptalanok.

— **Vége az aradi orvossztrájkoknak.** Annak az áldatlan harcznak, amely az aradi orvosok s az aradi munkásbetegsegélyező-pénztár közt kitört s az orvosok sztrájkjává fajult, vége van. Ma az aradi orvosszövetség küldöttséggel kérte Varsas Lajos polgármestertől, hogy vonja vissza a hatósági orvosok kirendelésére vonatkozó határozatot, mert ők hajlandók a betegeket kezelni és pedig az eddigi járulékok fejében. Ma már a gyakorló orvosok kezelték a munkáspénztár betegeit. Este az orvosok és a betegsegítő pénztár képviselői között újabb tárgyalás lesz, amelyen végleg megkötik a megállapodást. Az orvosok két kerületre osztják a várost s elfogadják az egyes tagok után járó hat koronás járulékot.

— **Városatyák lovagias ügye.** Megírtuk, hogy Ehrlich G. Gusztáv és dr. Hetécs Antal a főváros múlt heti közgyűlése után összeszólalkoztak. Az incidens után dr. Hetécs lovagias elégtételt kért Ehrlich-től, aki szintén megnevezte segédeit. Utóbbiak eddig nem tudták bekérsen elintézni az ügyet, de párbajra még sem kerül a dolog, mert Ehrlich G. Gusztáv a fegyveres elégtételt elvi alapon megtagadta. Ehrlich megbízottjai a jegyzőkönyvben kijelentik, hogy felük a közgyűlés után, mely különben is izgalmas volt, izgatott állapotban és abban a téves hiedelemben illette sértő szavakkal dr. Hetécs Antalt, mintha az célzatosan tüntetni akart volna a párttársaival ellen. E tévedést nem azért állapítja meg, mintha az jogossá tenné a sértést, hanem eljárásának méltóságát. Ezek után kijelenti, hogy őszintén sajnálja a történeteket és a sértő kifejezéseket el nem mondottaknak kívánja tekinteni. Dr. Hetécs megbízottjai a nyilatkozatot nem találták teljes elégtételt nyújtónak és azt igényelték, hogy Ehrlich bocsánatot is kérjen. Ehrlich megbízottjai a bocsánatkérésre nem voltak felhatalmazva, mire dr. Hetécs megbízottjai fegyveres elégtételt kértek; ezt Ehrlich G. Gusztáv elvi alapon tagadta meg. A jegyzőkönyvet aláírták dr. Morzsányi Károly, dr. Váczonyi Vilmos, dr. Pillitz Antal és Brüll Alfréd, — utóbbiak mint dr. Hetécs Antal megbízottjai az ügyet saját felük részéről a lovagiaság szabályai szerint elintéztéknek nyilatkoztak ki.

— **Az angol vasutasok sztrájkja.** Londonban tegnap este a vasúti alkalmazottak gyűlést tartottak, amelyen az egyesületük tagjai szavazásának eredményét olvasták fel. A szavazás alá bocsátott kérdés az volt, szükségesnek tartják-e a tagok, hogy az egyesületnek a vasúttársaságok által való elismerését sztrájkjal kényszerítsék ki. A 88.134 leadott szavazat közül 76.925 szükségesnek tartja a sztrájkot, ha az egyesületet nem ismerik el. Azután a gyűlés határozatot fogadott el, melyben kötelezi magát, hogy erőlesen támogatja a végrehajtóbizottság minden intézkedését, amelyet ez a mozgalom céljának elérésére szükségesnek tart.

— **Pusztító felhőszakadás.** Október 14-én St. José del Kabo mexikói helységben felhőszakadás következtében tizenhat ember veszett oda, ötven házat pedig a 12 óráig tartó vihar elpusztított. Több embert a vihar a tengerbe sodort, másokat a beomló épületek temettek el.

— **Sztrájkoló tanítók.** Ó-Becsén a néptanítók kénytelenek voltak beszüntetni a tanítást — a nagy hideg következtében. A község nem fűteti az iskolát s az elsején esedékes fizetést sem adta ki a tanítóknak. A tanítók tegnap értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy egyrészt míg fizetést nem kapnak, másrészt míg be nem fűtik az iskolákat, addig nem hajlandók az előadásokat megtartani.

— **Magyar hajó, magyar legénység.** A Magyar Keleti Tengerhajós-Társaság Orsova nevű hajója tudvalevően az első hajó, amelynek tisztikara kizárólag magyar emberekből áll, akik valamennyien a tengerészeti akadémia volt növendékei. E hajón szolgál az az öt magyar fiú is, akiket a Gyermekvédő Liga bocsátott a társaság rendelkezésére, hogy az első igazán magyar hajónak magyar legyen a legénysége is. A hajó tisztikara ebből az alkalomból lakomát rendezett, amelyről üdvözlő táviratot intéztek Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszterhez, akit arra kérnek, hogy továbbra is pártfogásában részesítse a tengerészeti akadémiát, amely hivatva van arra, hogy még sok magyar hajóstisztet neveljen a hazának.

— **Ki ültette föl Tolsztojt és Björnsonot.** Kiderült végre, ki volt az a leiketlen és hitvány, aki Tolsztojt és Björnsonot felültette és a magyarság ellenségévé tette. Kiderült, hogy egy fanatikus félbolond vezette félre a nagy orosz író. Nem más volt, mint dr. Makovitzky Dusan zsolnai orvos, aki ma Tolsztoj közvetlen környezetében, baráti társaságában él. Makovitzky most két éve hagyta el Zsolnát és Magyarországot, hogy Tolsztojjal tölthesse el hátralévő életét. Tolsztojban Makovitzky nem az emberszerető bölcsőt, nem az új megváltást kereső filozófust látta, hanem csak az orosz, a szláv nagy embert, akinek a nevével propagandát lehet csinálni a tótok közt. Rózsahegyről került le Zsolnára Makovitzky orvosnak. Gyenge szervezettel, ideges természetű, rajongó, harminczéves fiatalember volt. A társadalom magyar részével nem érintkezett. Gyűlölettel teli tartózkodásba zárkózott és csak a tót parasztnéppel érintkezett. Eljárta köztük, ingyen gyógyította őket és beszélt nekik a tótok felszabadulásáról, ez elnyomó magyarok kiirtásáról, osztogatta köztük a tót röpiratokat, a czár és Tolsztoj archképt. A lakásában sokszor egész összejövetelek voltak. Gyógyítás ürügye alatt nagy tömegekben jöttek hozzá a tótok és ő beszélt, prédikált nekik. Felizgatta az egész környéket. Aki magyarul szólt hozzá, annak csak úgy felelt magyarul, ha meggyőződött róla, hogy sem tótul, sem németül nem tud. A fanatizmus ez örültje gyakran hazájár tótokban, hogy közvetlenül érintkezzék az itthoni szervezetekkel, úgyszólván, ügyvivőkkel. Most két hónapja látják Zsolnán és ugyanakkor volt a felvidéken is. Nemcsak az országban, de az egész külföldön szervezi a mozgalmat a tótok érdekében, a magyarok ellen. Tolsztoj nevével felhasználva dolgozik ellenünk a külföldi sajtóban és közvéleményben. Björnsonhoz is úgy fért hozzá, hogy Tolsztoj ajánlotta hozzá és ennek a beszámíthatatlan rajongónak az információi után indította meg az akcióját a norvég író ellenünk. Kétéves romboló munkának az eredménye az a pánszláv parázs, amit Makovitzkynak sikerült idehaza és a külföldön felszítani.

— **Áthírek gróf Zichy Aladáról.** Több lap közölte azt a hírt, hogy gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter, Vajtáról Keszthely felé automobilon utazott s a nagykanizsai országúton Szökedencs község határában egy szembejövő parasztgazdára, aki szekérével az automobilon nem akart kitérni, rájött. Illetékes helyről felhatalmazást kaptunk annak a kijelentésére, hogy gróf Zichy Aladár, ő felsége személye körüli miniszter ezen kalandjáról szóló hír teljesen valótlan. A miniszter már egy év óta nem járt azon a vidéken és már egy év óta automobilon sem ült. Gróf Zichy Aladár ezen ügyet egy barátja előtt szóba hozván, azt mondta: Örülök rólam ilyen feltételezni.

— **Vasúti ütközés.** Győrött ma reggel nyolcz órakor a vagon- és gépjáró előtti iparvágányon egy tehervonat hibás váltóállítást következtében kiskidott, miáltal egy melasse-val töltött tartálykocsi és egy szénteherkocsi összetört és a melasse szétfolyt. Emberekben nem történt kár.

— **Wekerle köszönete.** Wekerle Sándor miniszterelnök a szegedi bírói kongresszus elnökéhez, Grecsák Károly kuriai bírónak a következő levelet intézte:

— Öszinte örömmel vettem a szegedi országos kongresszusra összegyűlt bírák és ügyészeknek méltóságod után hozzám intézett azon szives távirati üdvözlését, amelyben a magyar királyi kormány iránt érzett bizalmuknak voltak szivesek kifejezést adni. Midőn a kir. bírói és ügyészi kart jogos érdekei és kívánságai iránt mindig érzett őszinte érdeklődésünkről továbbra is biztosítanom, kérem méltóságodat, hogy szives megemlékezésükért úgy a magam, mint minisztertársaimnak őszinte köszönetét a kongresszus tagjai előtt tolmácsolni sziveskedjék. Fogadja méltóságod igaz tiszteletem nyilvánítását.

— **Bírói kitüntetések.** A király Angyal Pál pécsi ítélőtáblai bírónak és Balás Máté dési törvényszéki elnöknek sok évi hű és buzgó szolgálatuk elismerésül, nyugalombahelyezésük alkalmából a kuriai bírói címet adományozta.

— **A stuttgarti családirtó.** Rettenetes családi tragédia történt tegnap Stuttgartban. Egy Reith nevű harminczhárom éves munkás, aki egy ottani építőmesternél dolgozott, lakásán agyonlőtte feleségét, harminczhárom éves kedvesét, aki nála lakott és három gyermekét, akik közül a legidősebb hat éves, a legfiabik pedig három hónapos volt. Azután öngyilkos lett.

— **Somogy megye új alispánja.** Somogyvármegye törvényhatósági bizottsága Kapotsfy Jenő főispán elnöklésével ma tartott rendes közgyűlésén Kaeskovics Lajos csurgói főszolgabíróat közfelkiáltással alispánná választotta, akit a főispán és gróf Széchenyi Aladár üdvözöltek. A megüresedett egyéb tiszti állásokat az általános tisztújítás alkalmával töltik be. A közigazgatási bizottságba örgróf Pallavicini Ede, Makfalvy Géza, gróf Széchenyi Aladár, Lehner Sándor és Gál Gyula beválasztottak. Dr. Berzsenyi Gerő indítványára gróf Andrássy Gyulát táviratilag üdvözölték az alkotmánybiztosítékokra vonatkozó törvényjavaslat benyújtásáért, gróf Apponyi Albertnek pedig az őt ért támadások alkalmából táviratilag bizalmat szavaztak.

— **Öngyilkos államvasúti ellenőr.** Kiss Vilmos László magyar államvasúti ellenőr ma délben borzalmas módon vetett véget az életének. A szerencsétlen ember a Zrinyi-utca 8. számú ház negyedik emeletéről az udvar kövezetére vetette magát és szörnyethalt. Zsebében egy kis czédulát találtak, amelyen a következő pár szót írta:

Nevem Kiss Vilmos László. Lakom Lövház-utca 30. Kérem a feleségemet kiméletesen értesíteni öngyilkosságomról.

Az életunt ember harmincz éves volt s családijával Budán, a Lövház-utca 30. számú házában lakott. Ma reggel látszólag nyugodtan távozott hazulról s azt mondotta, hogy hivatalába megy. Ott azonban ma nem volt. Ugy látszik, kóborolt az utcákon, azután fölment a Zrinyi-utcai házba, ahol elkövette az öngyilkosságot. A boldogtalan ember három évig a legelégedetebb házasságban élt nejevel, aki egy budai háztulajdonos egyetlen leánya. Egy esztendő előtt azonban kitűdött, hogy Kiss nyakra-főre írta alá a váltókat barátai számára. Kiss László nevezetes volt arról, hogy mindenkinek zsíralt. Nem tudott sziveséget megtagadni. Száznál több, különböző összegű váltó került forgalomba Kiss Vilmos László kezessége mellett. Az ő aláírására a szövetkezetek szivesen adtak pénzt, de akik a pénzt felszedték — kevés kivétellel — lejáratkor fizetni nem tudtak. Azelőtt az ilyesmin még csak lehetett valahogy segíteni pronomgációval. De a tavasz óta, mióta a pénzdrágaság beállott, a szövetkezetek ragaszkodtak a váltók kifizetéséhez. Az elfogadók végül nem tudtak fizetni, tehát fizetett Kiss László. Egy ideig csak győzte, végül kénytelen volt apóshoz fordulni segítségért. Az öreg ur néhány váltót beváltott, de nemrég kijelentette vejének, hogy ne számíson többé reá. Akkor keményen összezdördült Kiss a családijával. Másokért adósodott el és került borzasztó helyzetbe. Elkeseredett állapotában arra határozta el magát, hogy a löversenyen próbál szerencsét. Nagy összeggel játszott és mindig vesztett. Még a bécsi löversenyekre is ellátogatott. Vasárnap is oda utazott. Havi fizetését vitte magával és teljesen letört. Elvesztette minden reményességét is. Hazajött Pestre és itt követte el véres tetteit.

— **Gerlóczy Károly-émlékünnepély.** Mint minden évben Károly napján, ez évben is kegyeletes emlékünnepet rendezett az Országos Magyar Iskola-Egyesület alapítója: Gerlóczy Károly, volt alpolgármester emlékére. Ez idén a II. ker. Margit-körúti iskolában tartották meg az ünnepélyt, mert ez iskolából került ki az alapító nevére alapított ösztöndíjnyertes. Az ünnepélyt a Községi Szeretetház növendékeinek karéneke nyitotta meg, amely után Scheifer László, az országúti iskolaszék elnöke szép beszédben üdvözölte a megjelenteket, majd Rákosi Jenő, az egyesület elnöke tartott rövid, tetszéssel fogadott beszédet. Utána a 100 koronás Gerlóczy-ösztöndíj került kiosztásra. A díjat Flieger Nándor IV. osztályu tanuló nyerte el.

— **Az új Harden-pör.** Berlinből jelentik, hogy Isenpiel főügyész a Morgenpost munkatársának a Moltke-Harden-ügyről azt mondta, hogy a büntető törvényszék meg fogja semmisíteni a vegyes bíróság ítéletét s egyidejűleg végzésben beszünteti a további eljárást, akkor aztán megkezdődik elejétől fogva a pör új tárgyalása. Gróf Moltke Kuno elutazott hűgának, Tankelmann grófnának a trebitsi kerületben levő sziléziai birtokára és csak az új tárgyalás előtt fog visszatérni. A Harden-pör következtében mindenkit, aki a büntetőtörvénykönyv 175. §-a ellen vétett, vagy csak gyanús is, a hadsereg kötelékéből ki fogják közösíteni. Rövid idő alatt a testőrezdéből igen sok elbocsátás történt. A rendőrség többek között letartóztatott két berlini kereskedőt, akik ellen egy katonai őrszem terhőlen vallott. A Harden-pörben sűrűn emlegetett Adlernyaraló kapujáról a császár parancsára eltávolították a két bronz-szobrot.

— **Tartalékos tisztek főszemléje.** Ma délelőtt tartották meg a tartalékos tisztek ellenőrző szemléjét. Az idén újításszámba ment az a rendelkezés, hogy a tartalékos tiszteket fegyvernemük és csapatstük szerint nagyon szétszortották és a különböző kaszárnyákba rendelték szemlére, amely a rendes formáság szerint folyt le. De ez a nagy szétszortás nem akadályozta meg a tartalékosokat abban, hogy a szemlé végeztével a város belső forgalmasabb utcáin végig ne sétáljanak és ne élvezzék egynapos dicsőségüket, amelyet a színes uniformis ad nekik. S akik a mai főszemlén nem jelentek meg, azok november 14-én reggel kilenc órakor utószemlén tartoznak jelentkezni, még pedig a közös hadseregbeliek mind a 32. hadkiegészítő parancsnokságnál, a honvédséghez tartozók pedig a József herceg-kaszárnyában.

— **Köburg Lujza automobilját lefoglalták.** Lujza Köburgi hercegasszonynak kellemetlen kalandja volt Genfben. Mattasich Géza egykori főhadnagyval Párisból Genfbe jött automobilon, hogy egy itteni banktól kölcsönt kérjen. Automobilját Genfben szó nélkül lefoglalták, mert a hercegasszony még adós volt érte. Negyvenezer frankot vásárolta részletfizetésre, harminczkétezer frankot törlesztett is belőle, de a hátralékos részletet elmulasztotta. Az egyezés szerint a hercegnőtől elvették az automobil, nem is fognak visszatéríteni a törlesztett összegből semmit, kölcsönt szereznie nem sikerült s így utazott vissza Párisba.

— **Moltke plihen.** Gróf Moltke Kuno testvérével ma Gross-Peterwitzbe, birtokára utazott, hogy ott kipihenje a pör fáradalmait.

— **Letartóztatott községi jegyző.** Kerekes Lóránt Harsányi községi jegyző szombaton telefonon jelentette a budapesti főkapitányságnak, hogy segédje, Virág Béla okleveles jegyző, több köz- és magánokirat meghamisítása után megszökött. Ugy értesült, hogy Budapestre utazott, ahol régi betegségét akarja gyógyíttatni. A rendőrség megindította a nyomozást és Virágot még szombaton a keleti pályaudvar érkezési oldalán letartóztatta. Bevitték a detektívek a főkapitányság őrszobájára. Virág itt hirtelen rosszul lett, negyven fokos láz fogta el és eszméletlenül összeesett. A hirtelen rosszul lett embert beszállították a dologházi kórházba. Alig vitték el, amikor a miskolci vizsgálóbírótól megérkezett egy elfogató parancs, amely szerint a vizsgálóbíró elrendeli Virág Béla letartóztatását, mert a felesége és anyósa nevére egy hatezer koronás kötelezvényt hamisított s erre nagyobb összeget vett fel a miskolci hitelintézetnél. Virágot tegnap kihallgatták a kórházban. Kijelentette, hogy az anyósa is, a felesége is felhatalmazták arra, hogy a kötelezvényre a nevüket ráírja. A harsányi okirathamisításokat tagadja. A rendőrség e yallomása daczára Virágot letartóztatta és

távíratozott a harsányi községi jegyzőnek, hogy parancsát részletezze.

— **A temesvári hármás gyilkosság.** A temesvári csendőrségnek sikerült letartóztatnia egy cigánykaravánt, amikor is kiderült, hogy a karaván tagjai hatvan betöréssel lopást követtek el. Az elfogottak közt vannak Lakatos Gusztó, Horváth János, Ferencz és Lajos s Balog József. Egyszersmind napienyre került a közelmultban elkövetett temesvári hármás gyilkosság eddig homályba burkolt ügye is. A karaván egyik tagja, egy Lajcsi nevű cigánygyerek bevallotta, hogy Temesvárott a ferenczvárosi vámos feleségét és gyermekeit ök gyilkolták meg és fosztották ki. A fiu a következő vallomást tette:

— Egy éjszaka Temesvárra érkeztünk és tíz óra felietett, mikor egy ház közelében megálltunk. Én csak akkor láttam, hogy a vámnál vagyunk, mikor már egész közel voltunk. Az hiszem, valaki ismerté közülünk a ház lakóit, meg a ház környékét, mert tudták, hogy a férfi nincs otthon és így bátran hatoltak be a házba. Mi, akik kint voltunk, visszafojtott lélekzettel vártuk a fejleményeket. Egyszerre hangos sikoltásokat hallottunk, de egy pár perc múlva csendes volt minden. Azután kijött egy Gazi nevű cigány, aki odajött hozzám és azt mondta, hogy menjek be a vámházba és nézzem meg, hogy az egyik gyermek, akit ő fejbevégt, él-e még? Ha esetleg nem halt volna meg — mondta — emeljem fel és vágjam a földhöz. Én eleinte haboztam, mert féltem, de amikor engem is azzal fenyegettek, hogy leütnek, bementem. A szoba össze-vissza volt hányva, minden fel volt forgatva. A szekrényből ki volt hányva minden és csak később tudtam meg, hogy sok pénzt és egyéb tárgyat vittek el. Amint körülnéztem, több megcsontított holttestet láttam, amittől annyira megijedtem, hogy kirohantam a szobából. Gazi már várt rám és mikor meglátta, hogy kijöttem, hozzám sietett. Alig tudtam kérdésre válaszolni. Azt mondtam, hogy meghalt, pedig nem tudtam biztosan, mert nem néztem meg. Miután mindent elvégeztek, elmentünk és a határban mindenki kapott a zsákmányból. Én azóta nem tudok aludni és mindig rémképeket látok.

A gyilkosokat átvittek Temesvárra, ahol folytatni fogják a vizsgálatot, amely valószínűleg világosságot derít majd a rejtélyes gyilkossági ügyre.

— **Elfogott zsaroló.** A rendőrség ma letartóztatott egy tördelőt, aki a szocialista pártvezetőség nevével visszaélve ötszáz koronát akart kicsalni egy festékkereskedőtől. Az eset előzményei a következők: Most alakították át az Erzsébet-körút 6. száma alatt levő házat szállóvá. A munka, különösen a festőmunkások munkája, lassan haladt és négy nap előtt kitört a festőmunkások között a nyílt sztrájk. Lőrincz festékkereskedő és a festőmunkások között differenciák támadtak. Rendes, a szálló tulajdonosa kapacitálta Lőrinczet, hogy kösse meg a békét minden áron, mert így soha sem készül el az épület. Lőrincz azonban kijelentette, hogy hasztalan itt minden, mert addig a béke helyre nem állhat, amíg Rendes 500 koronát nem fizet a szocialdemokrata pártnak, amelynek határozatától függ a munkások további magatartása.

Elmondotta Lőrincz Rendesnek, hogy néhány nap előtt felkereste őt Schultheisz Ede, a „Budapesti Hírlap” tördelője, aki kijelentette, hogy Bokányi Dezső és Welner Jakab nevében jön, akik azt üzenik, hogyha Rendes fizet a pártvezetőségnek ötszáz koronát, úgy abban a pillanatban rend lesz, a festőmunkások újra dolgozni fognak. Rendes erre Lőrinczcel elment Bokányihoz, aki a legnagyobb meglepetéssel hallotta a valótlán hírt és persze semmit sem tudott a dologról. Erre mindhárom feljelentették.

A feljelentés megtörténte után a detektívek egyetértően Lőrinczcel, tegnap délelőtt fél 11 órára várták Schultheiszt a Rémi-kávéházba. Schultheisz természetesen nem tudta, hogy vesztére siet a kávéházba és amikor Lőrincztől átvette az 500 koronát, a detektívek, akik egy szomszéd asztalnál ültek, letartóztatták. Bekísérték a főkapitányságra, ahol bevallotta, hogy ő szította az elégedetlenséget a munkások között, hogy azután az így támadt zavart felhasználja a pénzszerzésre. Küint, hogy Schultheisz

a malommunkások nemrég lezajlott sztrájkja alkalmával is követett el visszaéléseket. Letartóztatták.

— **Szenzációs merénylet Bukarestben.** Bukarest egyik forgalmas utcáján nagy feltűnést keltő merényletet követtek el. Meg akarták gyilkolni Longu Antonescu, Cantacuzene volt miniszterelnök jószágkormányzóját. A merénylő Titeanu nevű gazdatiszt, aki huzamos ideig volt alkalmazásban Cantacuzene birtokán, ahonnét nemrégiben elbocsátották. Az elkéseredett, állás nélküli ember, állítólag több helyen próbálkozott állást kapni, de Antonescu mindenkor irt az illetőnek, aki állást akart adni Titeanunak és lebeszélte, hogy az ő elbocsátott emberét alkalmazza. Titeanu el volt keseredve Antonescu ellen, mert azt hitte, hogy életének a megrontója. A napokban délban lesbe állt s várta Antonescut a Str. Academiei-ben. Amint Antonescu kilépett egy házból, többször rálőtt revolveréből, de a lövések nem találtak. Ami ezután következett, az már valóságos embervadászat volt. A megrémült jószágkormányzó befutott a „Hét sváb” című vendéglőbe, ahova nyomon követte üldözője s újból kétszer rálőtt, amelyek közül egyik tarkón talált. Innét kifutva, beszalad, a „Carpati”-féle vendéglőbe s mialatt szaladt, a gyilkos üldöző más revolvert vett ki zsebéből és utána szaladva megsebesített áldozatának, még három izben rálőtt, melyek közül egyik a nyakcsigolyájába hatolt, amire Antonescu a földre terült. Erre a merénylő elfutott a „Carpati” vendéglő egy mellékhelyiségébe, ahol aztán el is fogták és az összesereglett nép kis híja, hogy meg nem lincselte Antonescut kocsin vitték be a Coltea kórházba. A merénylő 45 éves, kilencz gyermek atyja és beismeri, hogy egy hét óta lesi Antonescut, hogy megölje, mert tönkretette az egész existenciáját s ezért az ő számára állandóan két revolvert hordott magánál. Konstatálták, hogy a tiz lövés közül 3 talált. A golyókat eltávolították.

— **Közös konyha a fővárosban.** Az általános drágaság és a cselédmizéria, mely leginkább a fix-fizetésű tisztviselőket sújtja, arra bírta rá az Országos Tisztviselő Szövetség választmányát, hogy a közös konyha intézményével bővön a tisztviselők segítségére. Legutóbbi választmányi ülésén a szövetség elhatározta, hogy ennek a bevált intézménynek érdekében tagértekezletet tart. Az első ily értekezlet vasárnap délelőtt volt az Országos Tisztviselő Szövetség Lónyay-utcai helyiségében. Az értekezletet dr. Dénes Árpád szövetségi főtitkár nyitotta meg, aki röviden kifejtette a közös konyha intézménynek előnyeit a tisztviselők szempontjából, kiknek valóságos jótétel volna, ha mérsékelt áron jó polgári konyhára tennének szert. A közös konyha intézményt szakszerűen és bőségesen Wittenberger Adolf, kereskedelemügyi miniszteri számtanácsos ismertette. Bemutatta a munkási, nagybecskereki és temesvári közös konyhákat, továbbá a budapest-rákosligeti, a tisztviselőtelepi és a Vasuti Club intézményeit. A három budapesti közös konyha alkalmi szövetkezeti alapon létesült s három személynek szóló ebédet ad 50—60 koronáért, vacsorával együtt 70—80 koronáért tagjainak. Az előadás után a megjelentek eszmecsere folytattak a terv felett s ebben résztvett Kolozs József, a nagybecskereki közös konyha létesítője és dr. Gaál Sándorné, ez intézményeknek előharcosa. A megjelentek mindannyian a közös konyha létesítése mellett szóialtak fel. Az értekezlet végül bizottságot választott, amely a fővárosban körzetenként tagértekezletet fog tartani s az intézményt szervezni fogja.

— **Halálozások.** NIK Ferencz, SzolnokdoboKA vármegye törvényhatósági bizottságának, DÉS város képviselőtestületének tagja, a dési kereskedelmi bank igazgatóságának alelnöke életének 74-ik évében elhunyt Désen.

Csányi Ágoston hült tetemeit ma kísérték nagy részvét mellett örök nyugalomra. A gyászszertartást Lazarus Adolf tanár, főkéntor végezte a temploni kar segédletével; bucsuztatót dr. Hevesi Simon rabbi mondott, megható szavakkal emlékezve meg az elhunyt érdemeiről.

Dembitz Dávid ma délután Peterdy-utca 34. számú lakásán 68 éves korában meghalt. Az elhunyt ismert és tisztelt alakja volt a főváros technikai köreinek és arról volt nevezetes, hogy ő volt az első elektrotechnikus Budapesten.

— A József főherceg szanatorium megtekintése. A Gyulán épült és röviddel ezelőtt ünnepélyesen megnyitott József kir. herceg szanatorium megtekintésére leutazott dr. Korányi Frigyes egyetemi tanár, főrendiházi tag, dr. Tauszk Ferenc egyetemi magántanár, a Budapesti Szanatorium-Egyesület titkárának kíséretében. Korányi a szanatorium telepét megtekintette és úgy a telep fekvéséről, mint berendezéséről, továbbá az eddig folyó kezelésről a legteljesebb elismeréssel nyilatkozott. A szanatorium már csaknem megtelt betegekkel és a működés úgy a humanizmus szempontjából, mint orvosi tekintetben a legmesszebbmenő igényeknek is eleget tesz.

— **Budaiak küldöttsége a miniszterelnöknél.** A budai II. kerületbeli bizottsági tagok és több tekintélyes polgár holnap, kedden déli 12 órakor fognak tisztelegni Wekerle Sándor miniszterelnöknél a képviselőházban, amikor is átnyújtják neki azt az emlékiratot, amelyben a II. kerület fejlesztésének a keresztülvitelét kérik és azt, hogy öt utvonatra adja meg az állam a 30 éves adómentességet.

— **Megünnepelet olasz tudós.** A firenzei egyetem vasárnap ünnepelték Pasquale Villari történetíró és volt közoktatási miniszter nyolcvannegyedik születése napját. Az ünnepségen a király képviselőjében a turini gróf vett részt, jelen volt a közoktatási kormány képviselője is a tudós világnak és a tanuló ifjúságnak számos tagja. Az ünnepi beszédet Mantegazza Paolo professzor mondta. Az ünnepelt tudóst a király és az özvegy királyné is táviratilag üdvözölték. Villari nemrégén választotta disz doktorának a kolozsvári egyetem.

— **Házasságok.** Kádár Lajos e hó ötödikén a Kálvin-téri ref. templomban vezeti oltárhoz Konecz Teruskát, özv. Konecz Antalné szép leányát. Gleich Hugó szállító Ungvárról eljegyezte Guthard Antal leányát, Arankát Budapesten.

— **A megkerült leányzó.** Lapuchin Borbála atyjával Pétervárra érkezett. Lapuchin megmarad amellett, hogy leányát rablók szöktették meg, megakarván zsarolni őt és a romantikus szerelmi kalandról szóló hír, mese. Leányát a színházból jövet banditák csukott hintóba emelték és Londonnak egy messze eső külvárosába vitték. Abban bizakodtak, hogy családja dugszag, tehát busás váltságdíjat fog fizetni. Mikor aztán megtudták a rablók, hogy a Lapuchin-család éppenséggel nem nagyon gazdag, akkor már nem őrizték olyan szigorúan foglyukat s így történt, hogy Borbála megszökhett. Az első bérkocsin sietett abba a fogadóba, amelyben huga és nevelőnője lakott. A kiállott izgalmak megviselték ugyan, de egyéb baja nem történt, a banditák jól bántak vele, nécselőd szolgálta ki, csak eleinte volt bezárva, később ki is járhatott az udvarra. Lapuchin Borbála, — mint atyja beszéli — még most sem heverte ki az izgalmat.

— **A nyomor matrónája.** Legkönnyebb sóhajaink a halál felé szállnak. Csak úgy könnyedén, gondolkodás nélkül sóhajunk fel apró ügyesbajoskodásainkban: „bárcsak már vége volna a komédiának”, avagy kihívóan kaczerkodunk, szólván ekként: „akkor inkább meghalok...”. De a halál mind e kihívásra nem hallgat. Sőt bármilyen egyszerűnek látszik egy apró ólomgolyó útja, meghalni tulajdonképpen mégis föltöbb nehéz. Veisz Lea asszony, aki Makón matuzsálemi korban halt meg tegnap, éppen élete hosszúságával bizonyítja a meghalás nehézségeit. Lea asszony ugyanis, aki méltán sorakozhatik a bibliai Sárak és Ráchelek közé, száznegy évet élt, egyáltalában nem békében és jólétben, hanem sokkal inkább nyomorban, sűrű szenvedések közepett. Száznegy évig kegyetlenkedett vele az élet és csak a százötödikben sikerült meghalnia. Különbösen nagyon serény és egészséges anyóka volt, olyan erős, hogy még beteggé sem tudja tenni a balsors, mely ime, kitérő konzerválódnak bizonyult.

— **Sikkasztás.** A létért való küzdelem nehézségei s a küzdők gyengesége és könnyelműsége igénylené, hogy feletti czímmel állandó rovatot nyissunk, mely bizonynyal mindennap megtelne a szerencsétlen eltévelyedettek névlajstromával. A mai nappal ismét három olyan egyén vetődött a bünkrónikák felszínére, akik a maguk és a mások vagyona között nem tudtak kellően, a becsület paragrafusai szerint disztíngálni. Ifj. Sprung János főpinczér az egyik, aki ellen Wohlgemuth Dezső, a Köz-

ponti-szálló tulajdonosa tett feljelentést, mert Sprung kétezerhatszáz koronát sikkasztott tőle, azután megszökött. Wohlgemuth a Sternberg-féle hangszerkereskedésben is kicsalt hitelbe egy zongorát, eladta s az árát elköltötte. A huszonnégy éves fiatal ember szerelmes volt az ismert zsokeának, Taral-nak Mariska nevű leányába. Taralék most Amerikába készültek s már el is utaztak Budapestről. Valószínű, hogy Sprung utánuk szökött. A rendőrség körözteti. — Második a sorban Virág Béla segédjegyző, akit Kerekes Lóránt harsányi községi jegyző táviratilag jelentett fel a főkapitányságnál. Virág több köz- és magánokirathamisítást követett el, aztán megszökött. A detektívek a keleti pályaudvaron el is fogták és éjjel behozták a főkapitányságra. Virág Béla a kihallgatás során rosszul lett, annyira, hogy rendőrorvos tanácsára, aki negyvenfokos lázt konstatait rajta, kiszállította a rabkórházba. Közben a miskolci vizsgálóbírótól is érkezett Virág ellen elfogató parancs, mert a felesége és a leánya nevére egy hat-ezer koronás kötelezvényt hamisított és a Miskolci Takarékpénztárnál értékesítette. — Ugyancsak sikkasztás miatt körözteti a rendőrség Radó Henrik budapesti szücs mestert, akit özvegy Klein Henrikné jelentett fel. Radó állítólag huszezer korona értékű bizományba adott árúját sikkasztotta el.

— **Szerelmi dráma Ujpesten.** Ma éjjel tizenegy órakor véres szerelmi dráma játszódott le Ujpesten a Bettelheim-féle nyilvános házban. Tíz óra tájban betért a helyiségbe Diller István harminczéves péksegéd, aki egy ott alkalmazott leánynyal, Györgyi Erzsébettel már hosszabb ideje szerelmi viszonyt folytatott. Budán, a Szent Gellért-ut 19. sz. házában éltek néhány évig közös háztartásban. A leány néhány hónap előtt eltűnt a Szent Gelért-utcai lakásból. A szép, huszesztendős leány leánykereskedők kezébe került és így jutott el Ujpestre, az Uj-utca 21. sz. Bettelheim-féle nyilvános házba. Itt viszontlátta Dicker aminap a kedvesét. Erősen jelenet játszódott le, de a ház tulajdonosnője semmi szín alatt sem akarta elengedni a leányt. Azaz hogy elengedte volna — ezer koronáért. Ezt az összeget persze a péksegény nem tudta volna előteremteni és így elhatározták, hogy öngyilkosok lesznek. Diller ma este tizenegy óra felé újból felkereste a leányt a nyilvános házban, visszavonultak és az egyik piszkos kis szobában a péksegény kétszer a leányra lőtt, majd maga ellen fordította a fegyvert. A leány életveszedelemesen megsérült s a mentők haldokolva vitték a gróf Károlyi-kórházba. Diller a halántékába lőtt és nyomban meghalt. Holttestét a boncoló intézetbe vitték.

— **Tojástolvajok.** Idősb Klein József tojásnyereskedő, akinek a Közraktár-utca 2. szám alatt volt raktára, följelentést tett a rendőrségen, hogy rövid idő alatt mintegy huszezer darab tojást loptak el ismeretlen tettesek. A rendőrség megindította a nyomozást és egy egész tolvajsözövegetet leplezett le, amely rendszeresen lopta a tojásait. A banda feje egy alig tizenöt éves inas, Juhász Lajos, tagjai pedig Komár Kovács György, Székely Károly, Beringer Gyula, Tóth Bálint, Farkas Zsigmond, Kaszkalovics János, Pesti Lajos és Tóth Julia. A kihallgatás során beismerték bűnösségüket és elmondták, hogy felváltva szökdöstek le a pinczébe, de mindössze csak három ezer darab tojást loptak el onnan és azokat különböző vendéglősöknek és kávéház tulajdonosoknak adták el. A főbűnösök közül ötöt letartóztattak.

— **A pumpoló levél.** Megemlékeztek pár hónappal ezelőtt a lapok Friedmann Lajos elhalálozásáról, aki a feleségével közösen készítette végrendeletében általános örökösül unokaöccsét, Beck Vilmost, az Operaház jeles művészt tette meg. Az elhunyt többi unokaöccséről sem feledkezett meg s mindegyiknek 10.000—10.000 koronát hagyományozott. Egyike ezen unokaöccsüknek Eichenbaum Vilmos, aki ez év elején atyja után is örökölt, a több ezer korona örökséget csakhamar elköltötte s azóta nagynénjéhez, özv. Friedmann Lajosnéhoz fordult kölcsönért. Pár héttel ezelőtt szintén küldött 50 forintért egy levelet nagynénjének, s a hordár a levelet tévedésből Beck Vilmosnak adta át. A művész elolvastván a levelet, összetépte a következő szavakkal:

— Mondja meg annak a csirkefogó gazembernek, hogy minden levele erre a sorsra jut!

A hordár lelkiismeretesen tolmácsolta az izenetet Eichenbaum Vilmosnak, aki erre becsületsértési pört indított Beck Vilmos ellen. Ma tárgyalta ezt a becsületsértési pört a büntető írásbírósnál Dr. Farkas Gyula írásbíró. A tárgyaláson a bepanaszolt művész helyett dr. Vaisz Sándor jelent meg s elmondta, hogy Beck Vilmos az inkriminált kifejezést jogos magánérdekből használta. Nagynénje beteges állapotára való tekintettel, akit kimélni akart a panaszos zaklatásaitól, utasította el a pénztkerő levelet s felháborodásában össze is tépte azt. A bíró a lefolytatott tárgyalás után mérlegelve a védő által felhozott okokat, Beck Vilmost becsületsértés vétségért 20 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

— **Varieté Színház.** A novemberi műsor ismételtén az igazgatóság áldozatkészségét bizonyítja. Semmi kívánni valót nem hagy maga után, minden tekintetben elsőrangú. A műsor kiemelkedőbb pontjai: a Woiner család zenei jelenete, Ritta & Marras, francia exentrikusok, kacagató mimikáikkal. Az elegáns megjelenésű Lei & Gautier, modern akrobaták ügyes mutatványaikkal. Továbbá Durand, Durand, francia duette, La Perle, villanytáncosnő és Ferenczy Camilla, az egyedüli női bariton énekesnő. Antal Erzsé, Solti Hermin, Ricza Giza, énekesnők. A műsor kedélyes részét Gerő, Sarkadi, Erdélyi és Pápai komikusok látják el, humoros solóikkal, valamint Solti Dezső ügyes lányával. S végül, a „férfi szüretre megy” című bohózat, mely állandó derűltségben tartja a közönséget. Az éjjeli utáni Ball Mabilles-ra is több új elsőrendű tánc attrakció lett szerződtetve. Minden ünnep- és vasárnap d. u. 1/4 órakor mérsékelt árú előadást tart az igazgatósági teljes új műsorral.

— **A nátháról.** Azon általánosán elterjedt nézet, mintha a nátha egészséges volna és hogy egy hatalmas nátha egyéb betegségek kitörését megakadályozná, igen nagy tévedésen alapul. Ez már abból is kitünik, hogy minden nátha kisebb-nagyobb fokú lázzal jár. Sok esetben a nátha éppenséggel nem veszélytelen. Főleg gyermekeknek és gyenge szervezettelű egyéneknek a nátha bizonyos körülmények között életveszélyes következményekkel járhat, kiváltképpen súlyos tüdő- és légszűrés-hurutot vonhat maga után. Ennek fogva fontos egészségügyi szabály, hogy minden nátha ellen azonnal védekezzünk. Gyógyító szer gyanánt a „Forman” nevű nátha-aether alkalmazandó, a mely orvosi tekintélyek által sokfelé mint valóban eszményi nátha ellenes szer lett elismerve. A forman a menthol chloros methyloaetherje. Hatásának sajátossága főleg abban rejlik, hogy majdnem rögtön könnyebbülést szerez a fejből és az orrjáratban. — Hatása valóban meglepő. Alkalmazási módja igen egyszerű. — A legtöbb esetben elegendő a forman-gyapot alkalmazása, mely olcsó kis dobozokba csomagolva minden gyógyszerárban 40 fillérért kapható.

— **Fővárosi Orfeum.** Az új novemberi műsor eddig három teljesen zsúfolt ház előtt akkora sikert aratott, amíg még alig volt példa. Ma már az egész fővárosban, de a vidéken is közbeszéd tárgya a szenzációs új műsor, melynek összehállításával Waldmann Imre igazgató megint kitüntette magát. Az amerikai tingli-tangli társulat valószínűleg kacagóorkánt idéz elő. Amit ezek a vidám amerikaiak produkálnak, az már igazán felülmulhatatlan. John Barley, a Sherlock Holmes című darabot vagy huszféle villámgyors jelmez- és maszk-változtatással egymaga adja elő, Payen, az automata-bohóc, Vitorjo és Giorgetto, a kitérő akrobatika-excentrikusok, Bent és Gerda, a vidám skandinávok, Geerts Family és Bi-Bo-Bi zenebohóc egytől-egyig remekelnek. Miss Norton hámulatos mutatványai a folyékony fénynek, Mad. Nocé párisi operanékesnő bűbájosan szép áriái, és Lona Nansen félig komoly, félig tréfás előadása valamennyien hozzájárulnak a műsor óriási sikeréhez. Baumann és Gyárfás, a közönség két kedvence új és eredeti kuplékkal kedveskednek és alig győzik megköszönni a sok tapsot. A novemberi műsor tehát minden részletében új és változatos, így tehát természetes, hogy az egész hónapban minden este zsúfolt ház lesz. Ez okból saját érdekében eslekedik a közönség, ha az esti pénztárnál előforduló tolongás elkerülése céljából jegyeit már a nappali pénztárnál váltja meg.

— **Az Erzsébet királyné Szanatorium sorsjegy főnyereménye.** Mint értesülünk, az Erzsébet királyné Szanatorium sorsjegyek folyó hó 1-én kihúzott 30.000 korona összegű főnyereménye a Magyar általános takarékpénztár részvénytársaság váltóüzlete által (Nádor-utca 1. sz.) részlettörlesztésre eladott sorsjegyre esett.

— **Siessünk!** Ugy van már a magyar ember, hogy ha e szót hallja: kis, akkor menten hozzámondja, vagy gondolja: szerencsése nagy. Átment a köztudatba, hogy Kiss szerencsése Nagy. A legújabb osztálysorsjáték húzása már november 21-én kezdődik. Az idő rövid, siessünk tehát megalapítani anyagi boldogulásunkat, siessünk osztálysorsjegyet venni Kisshez, kinek szerencsése Nagy! A Kiss Károly és Társa bankház Kossuth Lajos-utca 13. sz. ma a legnépszerűbb és legkedveltebb osztálysorsjáték üzlet.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

páratlan
HASHAJTOSZER

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és leglobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítják a gyermektorna és vívásra.

x Caruso egyedül támaza. Caruso sohasem fogja feledni, hogy budapesti tartózkodása alatti csúfos kudarcza után az Alföldi fehérkeresztes Sósbor-szesz volt egyedül támaza.

x Zászlók, czimerek, minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. sz. Arjegyék ingyen.

x Bob hashajtó a legkellemebb. 10 fillér.

x Legújabb gyermek Berliner-árak Rösliernél, Budapest, V., Harminczad-u. és József-tér sarkán.

x Mit keresett Sturza Erdélyben??? A román miniszter, mint értesülünk, csak azért tört át a határon, hogy egy üveg Alföldi fehérkeresztes Sósbor-szeszt vásároljon.

x Ha nászajándékot, zseborát, ékszer kell vásárolnia, ne vesztegetse idejét azzal, hogy sorra járja az üzleteket! Kedvére csak egy helyen vásárolhat és ami fő, előnyösen. Kérjen Polgár Kálmán budapesti hírhírű műőrástól nagy képes album-árjegyzéket (VII., Erzsébet-körút 29. sz. I. em.) amit ingyen és bérmentve kaphat. Hogy várakozáson felel meg lesz elégedve, azt az a sokszáz díszítő-nyilatkozat igazolja, amivel a vevők Polgár Kálmán műőrást elhalmozzák.

x A franciaországi vallási küzdelmek-ről volt szó egy társaságban. A különböző álláspontú vitatkozók között csakhamar igen heves és ingerült szóváltás keletkezett. Az egyik nagy vehemenciával helytelenítette, hogy a kongregációkkal együtt a pálinkafőző barátokat is kiűzték Franciaországból és hogy ezáltal a híreket és hiteltiket oly nagyon aláállították, a másik viszont erősen védelmébe vette a francia kormányt ezt az elfárását. Mikor a vita már-már odafajult, hogy az ellenfelek ököllel fenyegették egymást, a társaság egy békés hajlamu tagja csitító szándékkal lépett közbe:

x Sirkoszorú a Páris nagy áruházban.

— Miért vitatkoztok, barátaim? Hiábavaló, meddő a ti vitátok Hiszen ha fenn is állnának a francia barátok pálinkafőzői, akkor sem lenne már olyan nagy a hírük és hitelük. Amugy is elhomályosította volna a chartreuse-lik hírét az „Alföldi Cognacgyár r. t.”-nak most már világhírű, kitűnő likőre.

A békés hajlamu jóbarát elmés közbelépése kibékítette a vitatkozás hevében magukról megfellebbezett ellenfeleket, akik további beszélgetésük folyamán egyszerre csak azon kapták rajta magukat, hogy a beszéd fonala a francia likőrről a magyar likőre vezetett. Erre nézve pedig minden ellenvetés nélkül megegyeztek abban, hogy nincs jobb és olcsóbb likőr a világon, mint az „Alföldi Magyar Cognacgyár r. t.” gyártmánya.

x Uj czimbalom. Mogyoróssy Gyula hangszer-gyáros, Budapest, VII., Kerepesi-út 71. feltalálta az aczelszerkezeti czimbalmot s így a czimbalmot a legtekélyesebb hangszerek közé emelte. Bő ismertést ingyen küld a feltaláló.

A csernovai véres nap.

Budapest, november 4.

A csernovai vérengzésből kifolyólag tizen-nyolczen vannak a rózsahegy kir. törvényszék fogházában vizsgálati fogságban. A vádlottak a következők: Javorka János, Baczkó József, Baczkó Béla, Lajcsák Vendel, Kotola Dittó György, Fulla Máté, Fulla Györgyné, Hlinka Anna, (Hlinka plébános nővére), Koljár Bencsó Máté, Szlieseni András, Brno József, Laczkó János, Kaljár István, Holotta Ferencz, Frolo György, Szlucsán József, Mandik József, Demkó Andrásné, Fodor Ágnes és Hancsik Istvánné. A vádtanács szombaton ülést tartott, melyben az összes letartóztatott egyénekre a vizsgálati fogságot fenntartotta. A védők ezen határozat ellen felebbezést jelentettek be. Gluhovics vizsgálóbíró nagy erélyvel folytatja a vizsgálatot és szombaton ismét kint járt Csernován, ahol több tanut hallgatott ki. Boeskor István, csernovai községi képviselőnek, amiért magyar érzelmű és a lázadást elítélte, boszúból felgyújtották a csürjét, amelyben az egész idei termése volt. A csendőrök a gyújtogatókat kinyomozták és a rózsahegy fogházba kísérték. A foglyok nyugodtan viselkednek.

Kalocsay, rózsahegy káplán a tegnapi vasárnapon a fogházi templomban misézett. A vizsgálati foglyoknak is megengedték, hogy az istentiszteleten részt vehessenek, de a csernovaiak kijelentették Belopotoczky kir. ügyésznek, hogy nem vesznek részt a misén. A foglyok élelmézéséről Mukoviczky és Houdek, rózsahegy gyárosok, ismert pánszláv vezérek, gondoskodnak. A turóczenzmártoni tót kör tegnap műkedvelői színi előadást tartott, melynek tiszta jövedelmét a csernovai vérengzés áldozatainak felszegélyezésére fordítják. Hasonló czélból más mulatságokat is rendeznek, így többek közt jövő vasárnap a budapesti cseh és tót munkások tartanak közös mulatságot az Angyalföldön.

A rózsahegy csendőrség intézkedésére tegnap Budapestre hozták a csernovai zendülés sebesültjei közül azokat, akiket ott nem lehetett kellőképpen gyógyítani. A sebesültek a következők: Kulla József harminczkét éves tutajos, aki fején sebesült meg s állapota igen veszedelmes; Czibulka Jánosné, született Urbán Mária, egy huszonhétéves csutkói menyecske, aki a jobb karján sérült meg; Kucsera Subik András harminczhat éves napszamos és Remény György negyvennyolcz éves ipari munkás; az előbbi az oldalán, az utóbbit a felső karján érte a golyó. A sebesülteket mind a Rökus-kórházban helyezték el.

A csernovai ügyben a többféle téves és sokban irányzatos előadásokkal szemben az egyházi részről történt eljárásra nézve legilletékesebb helyről a következőket közlik:

Ez évi szeptember hó elején a csernovai hívek ugyane hó 6-án írott kérvényt nyújtottak be a székes püspökhöz, hogy újonnan épült templomukat október hó 6-án, rózsafüzér-ünnepén szentelne fel. Mint utóbb hitelesen bebizonyult, e kértést maga Hlinka András plébános fogalmazta és ő adta be a hívekkel a püspökhöz. A püspök a megáldás elmaradásáról, a véres eseményről az első értesítést csak másnap, október 28-án délután Budapestre, székhelyére megérkezve, vette. Ez a való. A többi földeritenti, a vizsgálat feladata.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Hangverseny-krónika. Egyszerre három hangversenyről kell ma beszámolnunk. Vasárnap délután a Grünfeld-Bürger vonós-négyes társaság kezdte meg népszerű hangversenyeinek sorozatát a Royal-szálló termében. Első fellépésük a művészeknek fényesen sikerült. Csak azt kell kifogásolnunk, hogy a magyar szerzőknek ez alkalommal csak mellékes szerep jutott osztályrészül. Altalában Grünfeldék nem adják meg a magyar szerzőknek azt a helyet, amely őket joggal megilletné. Nyolcz hangversenyük műsora 17 szerzőt tüntet fel összesen 21 művel. És ezek közt csak 3 magyar szerző szerepel egy-egy művel: u. m. Bátor, Perényi és Saxlehner. De hiába keressük a műsoron Dohnányi vagy Major, Bartók vagy Beliczay és a többi magyar zeneköltő nevét.

Máskülönbben a jeles kvartettisták tegnapi fellépéséről csak elismeréssel szólhatunk. Művészi lendülettel játszották Grieg gyönyörű vonós-négyesét és hasonló gondos előadással mutatták be Strauss Rikárd érdekes zongora-négyesét is. Ebben a műben még alig ismerők fei a „Zarathustra” és „Salome” soliféléképen megítelt szerzőjét. Mikor Strauss ezt a kvartettet írta, még nem tartozott a Berlioz és Liszt kezdeményezte modern zeneirány legmerészebb továbbfejlesztői közé. Akkor inkább még Brahms nyomdok in haladt. De a szellemes Scherzoban már megszólal a Till Eulenspiegel keserű humora. Az Adagioban pedig a szerzőnek gazdag melodikus invencziója nyilvánul meg. A kvartett zongoraszólamát Frank Gizella finom művészi érzékkel és nagyon szép, tiszta technikával játszotta. A zajos tapsot, amellyel a közönség őt kitüntette, egy ráadásal hálálta meg a nagytehetségű fiatal művésznő.

A hangversenyen közreműködött Medek Annie énekesnő is. Tavaly még Annának hívták; de azóta — mint mondják — Párisban járt és onnan mint Annie jött vissza. Hogy mi indította a kisasszonyt erre a névváltoztatásra, azt nem kutatjuk. Talán elegánsabban hangzik az idegen „Annie”, mint az egyszerű „Anna”. De a kisasszony művészi értékét ez a névváltoztatás nem fogja fokozni. Komolyabb megrovás alá esik az, hogy a kisasszony, — mint oly sok más magyar énekesnő is, — német dallal kezdte meg a műsorát, ami különben meg is boszulta magát, mert a kisasszony éppen ezt a dalt énekelte legkevésbé jól. Ellenben szépen adta elő Holmes drámai szí-

nezelő francia dalát, valamint Kálmán Imre, Kern Aurél és Mihalovich dalait. Határozottan drámai jellegű, pompás hangja kétségkívül a színpadon is érvényesülni fog.

A Royal-szállóból a fővárosi Vigadóba mentünk, Stezák Leó dalestéjére. A bécsi udvari kamaranékes ezuttal is sok embert vonzott a nagy terembe; de nekünk mégis úgy tetszett, mintha kissé csökkent volna már az a Slezák-paroxizmus, amely tavaly és tavalyelőtt a főváros némely körében uralkodott. A hangversenyre nem kelt el minden jegy és a lipótvárosi hölgyek nem tépték le keblükről a virágokat, hogy a művész lábaihoz dobják. Sőt kezdetben kissé lanya volt a közönség hangulata. Schubert és Schumann dalaival a művész nem tudta felvillanyozni hallgatóságát. Nagyon is édeskésen és elnyújtva énekelte azokat. Csak amikor ráadásul adta Rudolf áriáját a „Bohéme”-ből, akkor keletkezett olyan tapsvihár, amilyent nem mindennap hallani a hangversenyteremben. És ez ismétlődött. Cavaradossi áriája valamint a „Grál elbeszélése” után is. Mondanunk sem kell, hogy Slezák ezuttal is gyönyörű mezza-vocejával és elhaló pianissimóval érte el a legigazibb művészi hatást. Hanem azért újra bebizonyult az, hogy az ő igazi birodalma nem a hangversenyterem, hanem az opera.

Az igazi dalénekes Heinemann Sándor, aki ma este a Royal-szálló termében ismét felejtethetetlen műelővezetést szerzett mindazoknak, akiknek érzékük van a valódi énekművészet iránt. Mert, amit Heinemann produkált, az valódi énekművészet. Nem akar ő hatni érczes basszbaritonjának érzéki szépségével. Nem akarja fitogtatni, hogy a hangjával hogyan tud bánni. A fődolog nála az előadás. Erre irányítja egész figyelmét. Amit előad, azt nemcsak átérti, hanem át is érzi és megtudja érteni, át tudja érezetni hallgatóságával is. Hol énekel, hol inkább deklamálva adja dalait, aszerint, amint azt a dal szelleme és értelme megkívánja. Valóságos dramatikája a dalokat és bizonyos fokig még mimikáját is illusztrálja előadását. Schubert „Litanei” és „Wotan” című dalait, Schumann „Belzazar”-ját, „Arme Peter”-ét és „Du bist wie eine Blume” kezdett dalát poétikusabb felfogással és több érzéssel nem lehet előadni, mint azt ma Heinemann megcselekedte. Akik elmulasztották meghallgatni a nagy dalénekest, azok ritka műelővezetéstől fosztották meg magukat. De a művész még egy hangversenyt fog adni. Akkor bizonyosan nem marad üres hely a teremben. a. k.

(*) Magyar Tudományos Akadémia. A Magyar Tudományos Akadémia első osztálya ma délután Goldzieher Ignác elnöklésével ülést tartott. Az első felolvasó Hegedüs István volt, aki Janus Panonius és Titus Vespasianus Strozza című dolgozatát mutatta be. A nagy tetszéssel fogadott felolvasás után Goldzieher Ignác érkezett Uri Jánosról. Az előadás Uri János, a XVIII. század híres orientalista életrajzának és irodalmi működésének néhány elhanyagolt részletére terjedt. Végül Heinrich Gusztáv rendes tag bemutatta Bertha Sándor Párisban élő hazánkfiának egy érdekes kis közleményét. Bertha ugyanis lefordította Vörösmarty Vén cigány-át francia nyelvre és ekkor értesült, hogy van egy jersanyi nyelvírásban írt állítólagos népdal, mely oly feltűnően emlékeztet Vörösmarty költeményére, hogy kettőjük közt valami kapcsolat rendkívül valószínű. Minthogy a francia vers esetleg régi költemény, könnyen az a föltevés támadhatott, hogy Vörösmarty ebből vette az eszmét, sőt a formát is. De Bertha további kutatásai kiderítették, hogy a francia költemény Manuel Luce műve, mely 1864-ben jelent meg nyomtatásban, még pedig Reményi Edének ajánlva. Így tehát bizonyos, hogy Luce Reményi útján ismerte meg Vörösmarty költeményét, melynek eredetisége és önállósága ezzel teljesen biztosá vált.

(*) A Márk-kiállítás megnyitása. Márk Lajos festőművésznek már méltatott kiállítását ragyogó vernisszage keretében vasárnap délelőtt nyitotta meg ünnepélyesen Molnár Viktor közoktatásügyi államtitkár a Nemzeti Szalon palotájában. A szenzációs művészi eseményszámba menő kiállításnak csakhamar híre terjedt egész Budapesten s a megnyitására odasieltetett a főváros egész előkelő közönsége. A kiállítási palota termei már tíz órára zsufoalásig megteltek s a nagy tömegben csak nehezen lehetett a képekhez férni, azokat megnézni. De a látogatók nem is tudták, mit nézzenek, a falakon függő, csuda-szép portaitokat-e, vagy ezeknek élő másait, akik ott voltak közöttük. Az államtitkárt, aki tizenegy órakor jött, a Szalon vezetőjége élen Ernszt Lajos ügyvezető és Kézdi-Kovács László művő-

szeti igazgató, Déry Béla titkár és maga a kiállító művész fogadta, akinek a vezetése mellett ezután tüzetesen megnézte a kiállítást. Szemle közben és annak végeztével is legmelegebb, legőszintébb elismeréssel adózott Molnár Viktor a művésznek, akinek kiállítása szinte fordulópontot jelent a magyar festészetben. — A kiállításon késő estéig hullámlazott a sokaság s a vásár olyan mérveket öltött, a milyenekhez hasonlót már régen láttunk. Az első napon mintegy tizezer koronányi képet vettek meg, ami a legelőkeltebben illusztrálta kiállítás nagy sikerét. — A kiállítás hétfőtől nyitva áll a nagyközönség számára.

(*) **Gyermeknap az Intim Színházban.** Kedden délután a rendező előadás keretében gyermek-előadást rendez az Intim Színház. Az apróságok részére egy gyermek-bohózatot játszanak és Gyöngyi Izsó mókázik. Az előadást a rendező időben a rendező helyiségek tartják meg.

(*) **A Molnár és gyermeke — opera.** A gráci színház telt minden más színházban a Raupach-kultuszban. Mindenszentek napján ott is a Molnár és gyermeke került színpadra, csak hogy újított és zenésített kiadásban — mint opera. Schreder és Prosl bécsi írók formáltak librettót az ósdi drámából és a magyar származású Ujj Béla komponált hozzá zenét. Az új Ujj-opera tetszett.

(*) **Vecsey Ferencz Bécsben.** Vecsey Ferencz, a világhírű fiatal hegedűművész, aki a telet szüleiivel Berlinben tölti, e hó 25-én Bécsben zenekarral hangversenyez, a következő másorral: Dvorzak hegedűhangversenye; Hubay Jenő hegedűversenye, melyet Vecseynek komponált; Wienawski: Faust-ábránd.

(*) **A téli tárlat e hó 14-én** délután nyílik meg ünnepelesen. A tárlatot gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter vagy akadályoztatása esetén megbízott képviselője nyitja meg. A sajtó képviselőinek 13-án mutatják be a kiállítást, míg a művészek számára a vernissage 12-én lesz. A tárlaton ezúttal minden csütörtökön és vasárnap este 7—11 óráig lesz sétahangverseny, melyen a feljebb honvédeknek működik közre.

(*) **Roda Roda felolvasása.** Roda Roda, a Simplissimus főmunkatársa, e hó 14-én este a Royal-teremben német nyelven humoros felolvasást tart. Roda Roda tudvaleg a közös hadseregben tüzérfőhadnagy volt és csak nemrég fokozták le az osztrák generálisokról írt gunyos cikkei miatt. Roda Roda utóéletlen humora az egész világon közzismert és ezen felolvasása iránt már is rendkívüli érdeklődés mutatkozik a fővárosi közönség körében. Jegyek kizárólag Alberti és Társa (IV. Kossuth Lajos-utca 15.) zeneműkereskedésében kaphatók.

(*) **Elhalasztott hangverseny.** Rosenthal Mór zongoraművész megsértette jobbkezének hüvelykujját és így az élte-koncertek rendezősége elhalasztja az e hó 8-iki harmas-koncertjét e hó végére, vagy december elejére és ez uton fogja értesíteni a közönséget a megállapított napról. A megváltott jegyek érvényben maradnak, de kívánatra visszaválthatók Rózsavölgyi zeneműkereskedésében.

FŐVÁROS.

(*) **Szent István-tér.** A Lipótváros nevében Kovács Kálmán plébános azzal a kérelemmel fordult a közmunkatanácshoz, hogy a kerületet Szent István-kerületnek, a Lipót-teret pedig Szent István-teret nevezze el. A tanács a kerület új elnevezésébe egyáltalán nem ment bele, mert a kerület mai nevét II. Lipótról kapta, aki igen sokat tett a főváros érdekében. Ellenben a javaslat másik részét, a tér elnevezését elfogadta s a templom előtt levő teret Szent István-teret nevezte el.

(*) **Szöbéli eljárás katonai ügyekben.** A tanács az úgynevezett „katonai íródak” felesleges közbenjárásának megszüntetése, esetleges visszaéléseiknek megakadályozása és így a közönség érdekeinek megóvása végett elrendelte, hogy a tanács (katonai) IV. ügyosztály a jelentkező feleknek minden, a katonai rendes szolgálatra, felmentésekre és kedvezményekre vonatkozó ügyben a lehető legteljesebb felvilágosítást adja meg és figyelmeztesse őket arra is, hogy a katonai íródak és más közvetítők sem érhetnek el semmiféle megokolatlan kedvezményt. Elrendelte továbbá, hogy minden ügyben, amelyben a fennálló szabályok megengedik, folyó évi november hó elsejétől kezdve a szóbeli eljárás lépjen életbe és ehhez képest a feleknek előszóval előadott kérelméről jegyzőkönyvet kell felvenni, amely az írásbeli kérvény helyett az eljárás alapjául szolgál.

SPORT.

Alagi versenyek.

— Első nap. —

Élénk látogatottság mellett és a meglepetések jegyében folyt le a novemberi meeting tegnapi első napja. Főszáma a 3000 koronával dotált 1200 méter távolságú Batthyány-handicap volt, mely az idén is népes mezőnyt gyűjtött a startjához. A versenyt a Vida-istálló érthetetlenül elhanyagolt „Réve”-je nyerte meg Paula előtt, míg a harmadik helyre Ella érkezett.

Részletes eredménye a következő:

I. **Kétévesek versenyé.** Díj 1200 korona. Táv 1000 méter. 1. Sibrik S. hdn. Macska 48 kg. (Smejda V.), 2. Geist G. Ténsasszony 48 kg. (Ulrichshofer), 3. gróf Batthyány E. Igazság 48 kg. (Baumgartner). Futottak még: Liliom (Schima), Peszra (Lipták), Leontine (Lukács), Fanny (Dyk), Evildoer (Klimscha), Sárga rózsza (Pinka), Royal Anne (Kelemen), Lisbeth (Rodnyánszky). Könnyen 2 hoszzsal nyerve, 1 hoszzsal harmadik. — Tot.: 10:45, 20:30, 33, 27.

II. **Batthyány-handicap.** Díj 3000 korona. Táv 1200 méter. 1. Vida T. 36 Réve 73½ kg. (Zangen M.), 2. Markovits hdn. 36 Paula 66½ kg. (Krause), 3. Mr. Redgrey 36 Ella 71 kg. (Czárán J.). Futottak még: Capt Jack (Czernin A.), Golden Drop (Czárán Z.), Vezess (Hagelin), Fanfaron (Morvay), Acharnee (Sibrik), Boszorkány (Pálffy hdn.), Trutscherl (Eltz), Marcona (Kiss G.), Tünde (Nádaskay), Ladyship (Pálffy hdn.). Biztosan ½ hoszzsal nyerve, ½ hoszzsal harmadik. — Tot.: 10:24, 20:52, 38, 43.

III. **Katonatisztai akadályverseny.** Díj 1500 korona. Táv 500 méter. 1. Nagy Á. száz. 56 Ogländer 73½ kg. (Eltz), 2. Fanta G. hdn. 66 Wight 80½ kg. (Bregant), 3. Markovits hdn. 46 Csingilingi 72½ kg. (Pálffy). Futottak még: Runaway (Békésy), Timeless (Stárz), Gosse (Morvay). Biztosan 1 hoszzsal nyerve, 3 hoszzsal harmadik. — Tot.: 10:27, 20:31 és 54.

IV. **Hubertus gátverseny.** Díj 1200 korona. Táv 2800 méter. 1. Sibrik S. 36 Westminster 73½ kg. (Tulajdonos), 2. Koller Ö. id. Liszka 83 kg. (Czárán Z.), 3. Geist G. 46 Torta 71½ kg. (Eltz). Biztosan 1½ hoszzsal nyerve, 1½ hoszzsal harmadik. — Tot.: 10:19.

V. **Katonatisztai gátverseny.** Díj 1200 korona. Táv 2400 méter. 1. Issekutz hdn. 36 Korhely 70½ kg. (Kvasay), 2. Bregant hdn. 36 Na also 73½ kg. (Tulajdonos), 3. Hagelin száz. 36 Rucza 70½ kg. (Tulajdonos). Futottak még: Wnuczka (Morvay), Why (Paxy), Recept (Pálffy), Peia (Eltz). Könnyen 1½ hoszzsal nyerve, 1½ hoszzsal harmadik. — Tot.: 10:31, 20:26, 24, 44.

VI. **Jason-díj.** Díj 1200 korona. Táv 1800 méter. 1. Koller száz. 36 Freia 73 kg. (Czárán Z.), 2. Seprősi ménes 36 Malmaison 73 kg. (Czárán J.), 3. Vida T. 46 Sans atot 78½ kg. (Zangen). Futottak még: Gladiator (Czernin), Remete (Eltz), Hawkdale (Hagelin), Lady Russel (Kvasay), Bolyóka (Krause), Nászuram (Sibrik), Nikita (Morvay), Palotás III. (Nádaskay). Könnyen 2 hoszzsal nyerve, 1½ hoszzsal harmadik. — Tot.: 10:11, 20:36, 27, 22.

— Második nap. —

A második nap programja is jól sikerült és így érdekesítő versenyekre van kilátás. A nap főszáma a 4000 koronával dotált 2800 méter távolságú Sikatori gátverseny-handicap, melyben a legnagyobb súlyt vivő Claymore, továbbá Miután, Panasz és Sipista a jobb esélyű pályázók. Sikformája után Miután volna a legjobb és ha már eléggé otthonos új mezejében, úgy a győzelmet nehézz lesz tőle elragadni. Veszélyes ellenfele Claymore és Csompóra alatt a Geiszt-istálló „Panasz”-a.

Jelöltjeink a következők:

- I. Paula - Boszorkány.
- II. Eltz lov. — Csingilingi.
- III. Wight — Eltz lov.
- IV. Miután — Claymore.
- V. Pompás — Geiszt ist.
- VI. Nagy-ist. — Korhely.

Bécsi versenyek.

— Pótmeeting. Első nap. —

A novemberi pótmeeting tegnapi első napjának főszáma az 5000 koronával dotált 1600 méteres Prater-handicap volt, melyet a Schossberger-istálló „Magas”-a erős küzdelem után fejhoszzsal nyert meg Belle Reine előtt, míg a harmadik helyre Joseph érkezett. A nap kiemelkedő száma,

a 3000 koronás Floridsdorfi-díj is meglepetéssel végződött, amennyiben a 2000 méteres táv dacára erős küzdelem után az eddig flyernek vélt Bisamberg győzött a favorit Táltos ellen.

Részletes eredménye a következő:

I. **Eladó kétévesek handicapja.** Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Gróf Pejacevich A. pm. Flower-seller 49½ kg. (Pretzner), 2. Egyedi A. sm. Bocskoros 50½ kg. (Cockeram), 3. Br. Uchtritz Zs. sk. Csilla 47 kg. (Gulyás). Futottak még: Lizerl (Walkington), „48” (Southey), Forfeit (Miles), Tonchette (Heidt), Frau Model (Finán), Hannakin (Vivian), Olanure (Tam), Haluska (Borish), Kohanka (Seiler). Küzdelem után félhoszzsal nyerve, félhoszzsal harmadik. Tot. 10:68, 20:41, 46, 49.

II. **Handicap.** Díj 3000 korona. Táv 1300 méter. 1. Egyedi A. 46 pk. Nénemasszony 64 kg. (Fries), 2. Söllinger R. száz. 46 sk. Armada 65 kg. (Janek), 3. Lossonczy E. 36 stpk. Wohlklang 40 kg. (Guttman). Futottak még: Héia (Southey), Nicht Doch (Miles), Kondor (Vivian), Ismerős (Krouzil). Küzdelem után félhoszzsal nyerve, egy hoszzsal harmadik. Tot. 10:57, 20:68, 36, 45.

III. **Floridsdorfi díj.** Díj 3000 korona. Táv 2000 méter. 1. Milne F. 36 sm. Bisamberg 50½ kg. (Gulyás), 2. Br. Herzog M. pm. Táltos 52 kg. (Pis), 3. Mauthner V. 36 pm. Perchance 52 kg. (Miles). Futottak még: Boros (Krouzil). Küzdelem után félhoszzsal nyerve, egy hoszzsal harmadik. Tot. 10:38, 20:34, 29.

IV. **Nyeretlen kétévesek eladóversenye.** Díj 2000 korona. Táv 900 méter. 1. Br. Uchtritz Zs. sk. Pandora 51 kg. (Müller), 2. Lossonczy Gy. pk. Cromdale 54½ kg. (Fries), 3. Br. Herzog M. pm. Rodostó 56 kg. (Walkington). Futottak még: Brave (Krouzil), Gavette (Heidt). Könnyen egy hoszzsal nyerve, félhoszzsal harmadik. Tot. 10:37, 20:33, 27.

V. **Prater-handicap.** Díj 5000 korona. Táv 1600 méter. 1. Br. Schossberger L. 26 pm. Magas 49 kg. (Cockeram), 2. Rohonczy G. 26 pk. Belle Reine 53½ kg. (Pretzner), 3. Meicai J. pm. Joseph 52½ kg. (Southey). Futottak még: Maxim (Seiler), Macarascu (Vivian), Szegő (Walkington), Stromboli (Fries), Floridsdorfi (Szente), Sturm (Pis), Kellner (Krouzil), Julietta (Miles), Mimosa (Heidt), Kevelaer (Jurnik), Witness (Hollinger), Cythera (Guttman). Erős küzdelem után félhoszzsal nyerve, három hoszzsal harmadik. Tot. 10:134, 20:73, 32, 99.

VI. **Gátverseny. Handicap.** Díj 3000 korona. Táv 2400 méter. 1. Br. Uchtritz Zs. 36 sm. Veronese 65½ kg. (Fejes), 2. Mauthner V. 36 pm. Spiknard 64½ kg. (Huxtable), 3. Schindler L. 36 pk. Elga 59 kg. (Kapusek). Futottak még: Breakwater (Pis). Könnyen négy hoszzsal nyerve, tíz hoszzsal harmadik. Tot. 10:17, 20:23, 34.

VII. **Eladók handicapja.** Díj 2000 korona. Táv 1100 méter. 1. Mr. M. 36 pher. Koczás 53½ kg. (Miles), 2. Capt. Don 36 pm. Apatin 56½ kg. (Pretzner), 3. Br. Herzog M. 36 pk. Pityu 50 kg. (Walkington). Futottak még: Mirka (Krouzil), Cousin (Fries), Mind me (Szente), Ronulla (Cockeram). Igen könnyen négy hoszzsal nyerve, három hoszzsal harmadik.

— Második nap. —

A holnapi második nap programja a nevezések után itélve, szintén sikerülne mondható és így népes mezőnyök várhatók a starthoz. Jelentősebb szám lévén, csak tipjeinkre utalunk,

Jelöltjeink a következők:

- I. Tinca Majális.
- II. Honeybell — Koczás.
- III. Sirius — Tinca.
- IV. Isobar — Tojana.
- V. Lanzendorf — Validol.
- VI. Mataswtha — Ikrény.
- VII. Pretzner lov. — Bocskoros.

Magyar-osztrák mérkőzés.

A két ország szövetségének válogatott csapatai mérköztek egymással vasárnap délután a Thököly-utí versenypályán. A reprezentatív csapatok kilencedik találkozója iránt óriási érdeklődés mutatkozott.

Tekintettel a nap jelentőségére, a fővárosban más mérkőzést nem rendeztek és így a football iránt érdeklődők teljes számban megjelentek ezen a matchen.

Zsufolásig megteltek a hatalmas tribünök és a pálya szélét is ellepte a közönség.

Ebben a szép keretben folyt le a mérkőzés, melynek érdekesebb jelenetét mozgófénykép alakjában fogja újra látni a közönség a Rákóczi-utí Apolló-színházban. A galambtenyésztők országos egyesülete hét postagalambot bocsátott utnak a környék telepeire és így már a match befejezése előtt a vidéken is tudták a mérkőzés egyes részleteit. J ó z s e f főherczeg, kit a szövetség a mérkőzésnél való megjelenésre kért

fel, sürgönyileg mentette ki elmaradását, üdvözlőlvén egyúttal a szövetséget.

A magyar és osztrák csapatok a következő összeállításban voltak:

Domonkos (MTK), Rumbold (FTC), Csüdör (MTK), Ficzer (BTC), Kürschner (MTK), Gorszky (FTC), Károly (MTK), Schlosser (FTC), Vangel (MAC), Borbás (MAC).

Ez a magyar válogatott II, mely az osztrákok következő válogatott csapatával szemben vette fel fölényes győzelemmel a mérkőzést:

Kaltenbrunner (Rapid), Vladar (Rapid), Weyrauch (Rudolfshügel), Hamer (Rapid), Lintschewski (I. Vienna), Gross (WSpCL), Beck (Rudolfshügel), Schmieger (WSpCL), Schemiw (Rapid), Polacek (Viktoria), Wolf (Rapid).

Eredetileg egészen más csapatot szándékoztak az OFV kiállítani, melyben a WAC 5 játékosal volt képviselve. Eredeti összeállításban valamivel jobb lelt volna az osztrák csapat, de távolról sem annyira, hogy kétségessé tehesse volna győzelmünket. A magyar csapatnak csupán Niesnert kellett helyettesíteni, kitűnő balszélsőnk, Borbás, azonban betegesen is résztvett a mérkőzésen, melynek első gólját éppen ő rúgta.

Pontban 3 óraker adta meg Fehérvy bírő a kezdésre a jelt. Az első percekben változatos játék folyik, de csakhamar kitűnik a magyarok fölénye. A tizenegyedik perczben Borbás megszerzi a vezető gólt, melyet nagy lelkesedéssel tapsolt meg a közönség. Ettől fogva csapatunk állandóan az osztrák mezőn dolgozik. Támadás támadást ér, melyeknek eredménye a 18-ik és a 37-ik perczben egy-egy góllal. A második féldőben már az osztrákok is átrándulnak rövid időre a magyar mezőre és a 38-ik perczben Vladar erős lövését elfogja ugyan Domonkos, de a labdát kiejti kezéből és ekkor Schmieger megszerzi csapatának az első gólt. Ezt megelőzőleg büntető rúgásból Károly megszerzi csapatának a negyedik gólt.

A magyar csapatban úgy a támadás, mint a védelem jól dolgozott. A csatársor igen szép passzjátékkal vitte le a labdát a kapu elé, ott azonban sok kedvező alkalmat mulasztottak el és könnyű helyzetből a kapu fölé vagy melléje rúgták a labdát. Ugy látszik, az első féldő góllal zavarták meg őket és idegeskedve, mindenki gólt akart rúgni. A fedezetor csaknem kifogástalanul működött, a hátvédek közül Rumbold hatalmas játékával tűnt ki. Domonkos ritkán került nehéz helyzetbe és akkor biztosan védett. Nagy kár, hogy éppen akkor hibázott, midőn könnyű lett volna kivédni a góllövést.

A bécsiek csapatában a kapus valóban emberfeletti munkát végzett és neki köszönhetik, hogy nem kaptak a négyenél több gólt.

A kilenczedik szövetségi mérkőzés 4:1 eredménnyel végződött a magyar csapat javára, tehát fölényes volt a győzelme, de ez nem azt jelenti, hogy a két nemzet football-sportjának nivója között ilyen nagy a különbség, mert az osztrákok még teljesen egyenrangúak velünk. A vasárnapi győzelem azonban nagyjelentőségű a magyar football-sportra, főleg annak vezető fórumára, a szövetségre és egyleteire, mert az osztrákoknál tapasztalt széthúzással szemben, mi egy emberként állottunk össze és így történhetett csak az, hogy a legjobbnak tartott tizenegygyel állottunk ki a mérkőzésre.

() A pardubitzli meeting vasárnap a következő eredménnyel végződött:

I. Pardubitzli gátverseny. Díj 2000 Korona. Táv 2800 méter. 1. Salmhof (Lawton), 2. Virago. Originell disqualifikálva. — Tot.: 10:15.

II. Nagy akadályverseny. Díj 15.000 korona. Táv 6400 méter. 1. Kourgan (Birghan), 2. Ealswith, 3. Nugommorv. Futottak még: Royal Bow II, Scotch Moor, Alke, Ready, Annette, Saratoga, Cordon. — Tot.: 10:100, 20:88, 211, 49.

Hölgyek díja. Díj 1500 korona. Táv 3200 méter. 1. Wächter (Freikow), 2. Neurastheniker, 3. Rézkakas. Futottak még: Fawa, Kioto, Mondsee, Allright II. — Tot.: 10:75, 20:32, 33, 26.

IV. Kladrubli díj. Díj 4000 korona. Táv 4000 m. Pályatervésztés miatt az intézőség a versenyt megsemmisítette.

V. Kunetitzli díj. Díj 1600 korona. Táv 2000 m. 1. Castor II (Reimer), 2. Vorschuss, 3. Nincompoop. Futottak még: Vision, Snapshot. — Tot.: 10:15, 20:33 és 51.

() Országos uszóverseny. A Magyar Uszó-Egyesület tegnap este fél 6 óraker tartotta meg sikerült uszóversenyét szépszámu közönség előtt. A versenyen a M. A. Sz. megbízásából döntésre került Magyarország plunging-bajnoksága, amelyet Holub József, a M. A. C. tagja nyert meg 17.70 m-rel. Versenyen kívül a boroszlói Zimmermann György mutatott be szép műugró gyakorlatokat. A verseny részletes eredménye a következő:

I. Hátonuszás handicap. 100 m. 1. Tar Imre (OTE) 8 mp., hátrány 2 p. 38³/₄ mp. 2. Apór Loránt (MUE) 1 mp. hátrány. 3. Szántó Imre (MTK) 10 mp. hátrány.

II. Gyermekek-verseny 12 éven aluliak részére, 40 m. 1. Ember Béla (MUE) 32³/₄ mp. 2. Maradi V. (BUE). 3. Blau Ernő.

III. Staféta-verseny, 5x40 m. 1. M. T. K. stafétája (Kiss József, Munk József, Hajós Henrik, Zachár Imre, Halmay Zoltán) 2 p. 3¹/₄ mp. 2. M. U. E. stafétája (Suba Károly, Sebesy József, Adám Sándor, Hegner Jenő, Onody József).

IV. 60 méteres handicap. 1. Honti Gábor (BUE) 6 mp. hátrány, 46³/₄ mp. 2. Lantosy K. (MTK) 2 mp. hátrány. 3. Munkó Rezső (MUE) 2 mp. hátrány.

V. Magyarország plunging bajnoksága. 1. Holub József (MAC) 17 m. 70 cm. 2. Tauser Imre (Balaton) 17 m. 20 cm. 3. Onody Károly (MUE) 17 cm. 15 cm.

VI. 400 m. nagy handicap. 1. Brezlmayer László (BUE) 5 mp. hátrány, 6 p. 25¹/₄ mp. 2. Rickert József (MUE) 5 mp. hátrány. 3. Kirchknopi Ervin (MAFC) 30 mp. hátrány. 4. Hegner Jenő (MUE) 51 mp. hátrány.

VII. Hölgyek versenye, 40 m. 1. Lengyel Juczika 50³/₄ mp. 2. Hajdu Miczike 50³/₄ mp.

VIII. Melluszás, 60 m. 1. Kiss József (MTK) 45³/₄ mp. 2. Friedmann Tibor (MUE).

IX. Búvárzás, 40 m. 1. Schmidt József (MTK) 33³/₄ mp. 2. Zimmermann György („Silezia”, Breslau) 33³/₄ mp.

X. Vegyes uszás, 60 m. (mell, hát, magyar). 1. Onody József (MUE) 45 mp. 2. Hegner Jenő (MUE).

XI. 200 m. uszás. 1. Hajós Henrik (MTK) 2 p. 31³/₄ mp. 2. Adám Sándor (MUE).

XII. Műugrás (versenyen kívül). 1. Zimmermann György („Silezia”, Breslau).

XIII. Tréfás verseny, 40 m. (A versenyzők kabát, mellény, ing, nadrág, harisnya, cipőben usznak 20 m-t, a parton levetik a ruhákat és visszausznak.) 1. Wagner Károly (MUE) 56³/₄ mp. 2. Munk József (MTK).

A verseny után a M. U. E. két kombinált csapata vízipólózott.

() Hölgybajnokaink ünneplése. A magyar lawn-tennis sport idei legjelentőségesebb eseményei azok a fényes győzelmek, amelyeket legkiválóbb hölgyjátékosaink, Madarász Margit és Cséry Katicza a külföldön arattak. Diadalmas szereplésük különösen a női páros versenyekben a tél folyamán a Rivierán kezdődött, folytatódott Bécsben és Prágában s méltó befejezést nyert Hamburgban, ahonnan Madarász Margit, mint Németország női lawn-tennis bajnoka tért vissza. E nagy siker méltó megünneplésére a Magyar Országos Lawn-tennis Szövetség elnöke, báró Vecsey Miklós, továbbá a Magyar Athletikai Club és a Budai Torna-Egylet képviselői is megjelentek. Az ünneplést hölgyeket elsőnek Bezerédi Viktor államtitkár, a Budai Lawn-tennis Club elnöke köszöntötte fel, meleg szavakkal fejezve ki a B. L. C. örömet, hogy színeit a külföldön oly gyakran diadaira vitték. Lauber Dezső a M. A. C. üdvözlét tolmácsolta, rámutatott arra, hogy az ünneplést fényes külföldi sikereinek köszönhető, hogy ma már a magyar sportéletnek a külföld előtt oly hatalmas súlyát az uszás, vívás, atletika és evezése mellett a lawn-tennis is öregbíti. Ama reménynek ad kifejezést, hogy az ideai eredmények buzdításul fognak szolgálni arra, hogy Madarász Margit és Cséry Katicza a jövő évi londoni olimpiádon is diadalmra vihessék a magyar színeket. Végül Szent-Györgyi Imre, a B. L. C. igazgatója a hölgyek sport-hell vezetőjét és a megjelent társeseményeket köszöntötte fel. A szép ünnepélyt hajnalig tartó tánc fejezte be.

() Az Urlovasok Szövetkezete közhírré teszi, hogy a november 9. és 10-iki pótmeeingre (Alagon) az évi — szabad — sajtó-legek érvényben maradnak.

Nyilt-tér.

E rovatban közölt cikkeket nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

KALOGÉN
BRÁZAY SÓSBORSZESZ
FOGKRÉMA LEGJOBB

Dr. Szende Sándor
ügyvédi irodáját
Teréz-körut 32. számu házból,
Teréz-körut 26. sz.
házba helyezte át.

Iroda áthelyezés!
GOLDBERGER A. V.
czég tisztelettel értesíti m. t. ügyfeleit,
hogy 35 év óta fennálló
hirdetési irodáját
(jelenleg Budapest, IV., Váci-utca 20. sz.)
1907. évi november hó 10-én
saját házába
BUDAPEST, IV., MOLNAR-UTCZA 38. SZ.
helyezi át.
Hirdetések felvétele a világ összes
lapjai és naptárai részére.

Elismert tény,
hogy bárki, a fővárosban vagy az ország bármely vidéken, bármilyen fizetést, ingatlant venni, vagy eladni óhajt, a leggyorsabban megbízhatóan előzetes költségek nélkül csakis az első magyar általános
adás-vevést
követelő vállalatba fordul Budapest, Rákóczi-ut 32.
Telefon 87-80. Vezetője Lówy Alfréd.

Csekély havi részletfizetésre
szállítunk legmodernebb, leg-tökéletesebb gramofonokat,
örökké és egyéb hangszereket

rendkívül mérsékelt árakon
Aufrecht és Goldschmied
BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 30. szám.
Tossek hangszereit megvásárolni, melletti megrendelést bárhol megtehető.

OVSZEREK
Gummi és hálhólyag, 80% engedmény tucatszint 1-10 forintig. Capot-Americain rövid, 2-3 forintig. Mintagyűjtőmény (25 db) a legfinomabb minőség urak részére 5 ft. Irrigator, felszerelve 2-5 ft. Diana-övek, legfinomabb 2.50, 3.-, 3.50 ft. Minden megrendelésnél 80% engedmény. Árjegyzék ingyen.
Rothauser M. Ignác és Fia
Budapest, VI., Deák-tér 6. sz.
Anker-udvar (Király-utca sarkán.)

WIKUS TÁTRA
NYERS EVÉSRE
a legjobb tejcsokoládé
BUDAPEST, DEÁK FERENCZ-UTCA 17.

Utazó ügynökök

külön molákkerecsre lehetnek azori követés utánjárásal

Ifj. MECHLOVITS BUDAPEST

Váci-körút 55.

Köszönet nyilvánítás.
Azon kedves rokonoknak és jóbarátoknak kik boldogult férjem elhunytja miatti nagy fájdalommal részvétükkel enyhítették mély bánatunkat ez uton fejezem ki őszinte köszönetemet.
Diósjenő, 1907. október hó.
Üzv. Nagy Gedeonné és családja.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Tanárok rágalmazási pöre. Nagy feltűnést keltett két évvel ezelőtt Alvinczy Sándor nagyváradi főreáliskolai tanárnak a középiskolai közoktatás keretében elkövetett visszaélésekről vett leleplezése. Alvinczy tanár a többek között megtámadta a nagyszombati érseki főgimnázium tanári karát is, s megírta, hogy ennél az iskolánál a szép mamák menthetik meg a bukófélben levő tanulóikat. Ezen közleményért, amely egy fővárosi napilapban 1906. évi június havában jelent meg, a nagyszombati főgimnázium tíz tanára rágalmazási sajtópört indított Alvinczy ellen. Az ügyészség nem vállalta ezen sajtópörben a vád képviselőségét, de a panaszos tanárok vádjára a büntető törvényszék Alvinczy Sándort tizrendbeli rágalmazásért vád alá helyezte. Mára volt kitüzve ezen sajtópörben a főtárgyalás Szepessy bíró elnöklete alatt. A tárgyaláson a panaszosok képviselőjében dr. Fixler Dezső ügyvéd jelent meg, aki nem ellenezte a vádlott tanár azon kérelmét, hogy a bíróság utasítsa az ügy letárgyalását az esküdtszék elé, mert a panaszosok a jelen esetben közhivatalnokok. A bíróság méltányolva Alvinczy Sándor kérelmét, a mai tárgyalás elnapolása mellett, az ügyet az esküdtbíró elé terelte.

§ Nincsen elvámolni valója? A Vigszínház ezen nagyszerű darabjának egyik vasárnap délutáni előadását végignézte Bencze Mór törvényszéki írodatiszt Huber Ella magánhivatalnok és Eckstein Ignác kereskedő társaságában. Előadás után a Lajos-utczában találkoztak közös ismerősökkel, Löfler Rózával, akinek Bencze nagy hévvel magyarázni kezdte a darab tartalmát. Közben, midőn a kellemetlenkedő kalauz szereplését mondta el, aki benyit a nászutazók fiúkjébe: „Nincsen elvámolni valója?” szavakkal, hirtelen egy pénzügyőr ugrott elő s Bencze Mór nyakon ragadva, kilődította a kocsi-ut köpére:

— Majd adok én neked elvámolni valót!
Bencze Mór panaszára becsületsértés vétsége miatt került ma a bíróságra, akit Lehora Ferencnek hívnak, a büntető írásbíró elé. Dr. Baumann büntető írásbíró előtt a pénzügyőr elmondta, hogy laktanyájuk kapujában álldogált éppen, midőn a panaszos és társai arra haladva, gunyosan kérdezték: Nincsen elvámolni valója? Azon hiszemben, hogy őt akariák ezzel bosszantani, kérdőre vonta Benczét, aki dulakodni kezdett vele, mire ő ellökte magától. A kihallgatott tanúk eskü alatt vallották, hogy Bencze előadása nem vonatkozott a finánczra, akit nem is vettek észre előbb, mint amikor kigrott a kapu alól s Benczét inzultálta. A bíró a lefolytatott tárgyalás után Lehorát becsületsértés vétségéért 10 korona pénzbüntetésre ítélte.

§ A Nemzetközi Büntetőjogi Egyesület magyar csoportja a hó 8-án, pénteken délután 6 órakor, a Magyar Tud. Akadémia kis dísztermében ülést tart a következő napirenddel: 1. Dr. Wlassics Gyula tiszteletbeli elnök megnyitó-beszéde. 2. Elnöki bevezető. 3. A Nemzetközi Büntetőjogi Egyesület 1908-iki amsterdami kongresszusán tárgyalandó következő

kérdésnek megvitatása: Hogyan lehetne a büntetések bizonyos csoportjaira nézve az eddig majdnem kizárólag alkalmazott büntetendő cselekmény fogalma helyébe a közveszélyesség fogalmát tenni? Előadó dr. Friedmann Ernő.

KÖZGAZDASÁG.

Az új vízi beruházások.

Budapest, november 4.

Az 1894. évi III. és az 1895. évi XLVIII. törvényekkel a vízi beruházások céljaira engedélyezett hitel ez év folyamán ki fog merítettetni, mi nek folytán az ország főbb folyóin az 1908. évtől kezdődőleg végrehajtandó szabályozási munkák ügyében az országos vízügyi igazgatóság egy terjedelmes javaslatot állított össze, melynek megvitatása céljából Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter az országos vízügyi nagytanácsot mára összehívta.

A tanácskozás lefolyását röviden a következőkben ismertetjük:

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter, az en két elnöke a Tanácsot üdvözölve, őszinte köszönetének adott kifejezést, hogy ilyen nagy számban megjelentek. Majd így folytatta: Magyarorszon több mint hat millió katasztrális holdat borítottak el időszakosan az árvizek, természetes tehát, hogy törekvésünk első sorban az ármentesítésre irányult és e részben elmondhatjuk, hogy a nagy mű, amelyet gróf Széchenyi István kezdeményezett, amely összesen — kerek számban beszélve — hatszázmillió koronába került, e nagy mű, nagyban és egészben befejezotnek tekinthető. Következik egy új korszak: a vizek hasznosítása, ami alatt a hajózás, az öntözés, a halászat és a vízben rejlő ipari erő igénybevétele ért. A hajózási érdekeket a most előkészített törvényjavaslat elfogadása és végrehajtása által szándékozom érvényesíteni. Az öntözés dolgában, amint méltóztatnak tudni, egy törvényt alkotunk néhány évvel ezelőtt. E törvény reményeinket csak részben valósította meg, mert viszonylag kevesen vették igénybe kedvezményeit. En azonban remélem, hogy e törvény keretében is, amire nézve az országos vízügyi igazgatóság már tervezetet dolgozott ki, sikerülni fog az öntözés ügyének is nagyobb lendületet adni. (Helyeslés.) A halászatról annyit mondhatok, hogy a fő-halászat az országban meglehetősen fejlődést és emelkedést mutat. El kell ismernem, hogy még sok a teendő a folyamhalászat terén. Hogy siettessük ennek is fellendülését, elkészült a miniszterium kezében egy törvényjavaslat, amelylyel reményelem, nem sok idő múlva a törvényhozás elé járulhatok. A vízi erő kihasználása tekintetében megtörtént az első lépés akkor, amikor a kereskedelemügyi miniszter ural egyetértőleg összeírtattam az országban levő nagyobb víztereket és ez az összeírás a földmivelési tárca kiadásában meg is jelent. Ez azonban még csak félmunka volt. A vízi erő kihasználását elő kell mozdítani azáltal is, hogy a vízjogi törvénynek kiegészítését és módosítását igénylő szakaszait megváltoztassuk. Erre vonatkozólag is törvényjavaslat van készen, amelyet az országos vízügyi igazgatóság dolgozott ki. E törvényjavaslattal azt hiszem alkalmunk lesz a kereskedelmi kormány intencziót az ipar fejlesztése tekintetében lényegesen előmozdítani. (Élénk helyeslés.)

Rátérve a mai tanácskozás tulajdonképeni tárgyára, előre bocsájtom, hogy az 1895-ik évi XLVIII. törvényekkel a vízi beruházásokra engedélyezett hitel az 1907. év végével kimerült. Ennél fogva meg-téttem a kellő intézkedéseket és tanulmányokat, hogy az 1908-ik évtől kezdve a szükséges fedezet iránt újabb előterjesztés tételhessék a törvényhozásnak. Miután az igen tisztelt miniszterelnök ural, mint pénzügyminiszterrel, e részben folytatott hosszabb tárgyalások, tisztelt miniszter társam előzékenysége folytán, eredményre vezettek, abban a helyzetben vagyok, hogy e tervezetek kivételnek sorsát a törvényhozás hozzájárulásával fedezeti szempontból is biztosítottak tekinthetem. (Élénk üzenés.)

Ezzel megindul az általános vita.
Bakos János, mint tanácsos, a székelyvárosi közmunkatandós vezetője, örömmel üdvözlö a javaslatot. Kvassay Jenő felvilágosításai után Hieronymi Károly az ármentesítés kérdését már leg-nagyobb részét megoldottnak véli és örömmel látja, hogy a javaslat súlypontja a folyók hajózhatóvá tételére helyeztetett és e tekintetben a javaslatot teljesen kimerítőnek tartja. Kovács S. Aladár min. osztálytanácsos, Kherndl Antal műegyetemi tanár és Gonda Béla miniszteri tanácsos hozzászólása után a nagy tanács a javaslatokat általánosságban elfogadta. Következett a Duna és mellékfolyóinak szabályozására vonatkozó tervek tárgyalása, amelyeket Faragó Lipót, min. osztálytanácsos, előadó, részletesen ismertetett. Az ismertetés után Hieronymi Károly kifejtette a munkálatok sorrendjét.

Lázár Pál, Biró Elek, Kvassay Jenő min. tanácsos szoltak hozzá. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter elnök, mint a tanács egyhangú megállapodását kijelenti, hogy legelső sorban és pedig lehetőleg 12 éven át az országos érdekű munkák hajtandók végre és csak azután az inkább helyi érdekeinek nevezhetők. Egyszersmind kifejezést ad a tanács ama óhajának, hogy a Száva és Kulpa szabályozásával együtt a vukovár-samaczi csatorna is megvalósíttassék.

Következett ezután a Tisza és mellékfolyóin tervezett munkálatok tárgyalása, amely terveket Bulovszky János min. osztálytanácsos, előadó ismertette nagy részletességgel.

Kovács S. Aladár az ármentesítés szempontjából helyesli a bemutatott javaslatot.

Ezzel a tárgyalás befejeztetvén, Darányi földmivelésügyi miniszter, elnök, örömeinek ad kifejezést ama egyértelműség felett, amelylyel a tanács helyeslőleg fogadta a bemutatott javaslatot és a megnyilvánult élénk érdeklődést megköszönve, az ülést bezárja.

A szénkérdés a magyar bányajog reformjában.

Wekerle pénzügyminiszter elhatározta, hogy a majdnem száz év óta vajudó egységes magyar bányajogot megalkotja. 1903-ban már elkészítette a pénzügyminiszterium a bányatörvénytervezetet, parlamenti tanácskozás tárgyát azonban nem képezte, mert a közbejött politikai átalakulások levettké a bányareform kérdését a napirendről. Mint már mai számunkban megemlékeztünk, az O. M. G. E. és a Magyar Bány- és Kohó-Vállalatok Egyesülete megbízásából dr. Baross János orsz. képviselő nagyobb tanulmányban foglalkozik az egységes magyar bányajog kérdésével. Ebben a fontos közzgazdasági kérdésben ugyanis a gazdák és bányatársulatok érdekei majdnem teljesen fedik egymást, kiválóképen azon elvi kérdésre nézve, hogy az új magyar bányatörvény sutba dobja-e a régi agrár magyar jogelvet és elválassza a földtulajdontól a szentulajdont? Baross említett tanulmányában a kérdés közzgazdasági vonatkozásait az alábbiakban okolja meg:

„A nagy ütközőpont, hogy t. i. a szentet meg-hagyja-e az új bányatörvény a földbirtokosok tulajdonában, vagy pedig szabad ásványnyá tegye, a bányaszabadság hívei szerint elsősorban általános közzgazdasági, tehát a közérdek szempontjából itélendő meg. Helyes. A magyar földbirtokosoktól már annyit vetek el, már annyi terhet raktak az ő vállára — közérdekből, — hogy szinte bele is törődött már abba, hogy amint a „közérdek” szó elhangzik az illetékes faktorok aikáról, már magától értetődőleg az ő zsebe érezze meg.

Mégis feltéve, de meg nem engedve, hogy bármilyen közérdek miatt is el lehetne venni a magyar gazdától a földtulajdonuk ma már egyik legbecesebb részét, vizsgáljuk meg, vajon Magyarországon ma tényleg kívánja-e ezt a közérdek?

Azt mondják először is, hogy a mostani jogrend-szer mellett nem fejlődik eléggé a magyar szánbányászat, mert a földtulajdonosokkal szemben szükséges alkudozások, nehézkes szerződés kötések elveszik a vállalkozók kedvét.

Ez állítás ellen legjobb, ha a statisztika fegyverét szegezzük, elég világosan beszélnek ugyanis az alábbi számok. Az utolsó harmincz évben t. i. következő volt a magyar barnaszéntermelés fejlődése:

1875-ben	8,155.469 mm.
1880-ban	10,133.926 „
1885-ben	15,867.663 „
1890-ben	22,490.982 „
1895-ben	34,749.051 „
1896-ban	37,617.282 „
1897-ben	38,705.303 „
1898-ban	45,165.811 „
1899-ban	42,925.843 „
1900-ban	51,282.766 „
1901-ben	51,782.557 „
1902-ben	51,032.365 „
1903-ban	52,270.849 „
1904-ben	54,691.919 „
1905-ben	60,154.521 „

Amint látjuk tehát, barnaszéntermelésünk az utolsó három évtizedben 750 százalékkal (!) emelkedett.

Hasonló képet mutat a magyar közzgényurma (briquette) termelés is, ugyanis:

1885-ben	157.285 mm.
1890-ben	251.835 „
1891-ben	354.456 „
1892-ben	348.820 „
1893-ban	341.890 „
1894-ben	300.874 „
1895-ben	294.215 „
1896-ban	311.790 „

Kedd
briquette
dése ez
Azt
hogy ná
a földbír
totta vol
ríkai pre
Ez ő
jóformán
utóbbi i
tökéjét.
Érd
is, hogy
földtulaj
nagyobb
jog uralt
és Horvá
van! Lá
letve a
szénbány
Hog
maradt
tehát ne
sendő, h
van a m
Bar
dése az
ellenfele
gyar ip
szintén
szénbén
dött, mi
kintetéb
vagyis
felepeit
óta a k
Év
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900
1901
1902
1903
1904
1905
Az
barnasz
import-
Ezt
s általá
évtől k
hivatko
tulajdon
Ugyanis
az alap
szánt i
szempe
ben az
is a né
osztály
ilyen p
kaland
zuk ma
dekeit.
ország
ségesen
kolonid
zás, ná
nyészt
érdekei
Mi
szénm
ban ni
szénbá
sértük
Kü
iparpol
egyálta
magya
csükn
nyiség
lehető
földön,
masko
a szén
lett pá
Na
veszed

1897-ben	270.220 mm.
1898-ban	317.810 "
1899-ben	311.372 "
1900-ban	693.526 "
1901-ben	401.824 "
1902-ben	880.688 "
1903-ban	1.011.972 "
1904-ben	1.034.807 "
1905-ben	1.446.971 "

briquetet termeltünk, vagyis a termelés növekedése ez ágban 20 év alatt több mint 800 százalék!

Azt hiszem, e számok után senki sem mondhatja, hogy nálunk a széntermelést a jogviszonyok, illetve a földbirtokosok tulajdonjoga fejlődésében megakasztotta volna; hiszen ezen páratlan fejlődés szinte amerikai prespektívájú.

Ez óriási fejlődést különben bizonyítja az is, hogy jóformán összes kőszénbánya-társulatunk a legutóbbi időben nagy arányokban emelte fel alap-tökéjét.

Érdekes különben még az a köztudomású tény is, hogy a régi magyar jog területén, tehát ahol a földtulajdon u. n. korlátai fennállanak, aránytalanul nagyobb a széntermelés növekedése, mint az osztrák jog uralta területeken, t. i. Erdélyben, a határvidéken és Horvátországban, vagyis ott, ahol bányaszabadság van! Látszik tehát, hogy a magyar jog szelleme, illetve a földtulajdonosok nem akadályozzák meg a szénbányászatot ott, ahol — van szén.

Hogy feketeszénbányászatunk aránytalanul elmaradt a barnaszénbányászat mellett, ennek oka is tehát nem a jogviszonyokban, hanem abban keresendő, hogy fekete kőszén — sajnos — vajmi kevés van a magyar föld méhében.

Barnaszén- és briquet-termelésünk óriási fejlődése azonban a legszűkebb czófolatát képezi ellenfeleink azon argumentumának is, hogy a magyar ipar fejlődésének egyik legnagyobb akadálya szintén a szénnek röghőköltősége. Ugyanis barnaszénbányászatunk sokkal nagyobb arányban fejlődött, mint iparunk, úgy, hogy ma már barnaszén tekintetében külkereskedelmi mérlegünk erősen aktív, vagyis a magyar szén ma már a külállamok ipari telepeit táplálja. Ugyanis barnaszénforgalmunk 1892 óta a következőképpen fejlődött.

Év	Behozatal mm	Kivitel mm	Egyenleg	
			cselekvő mm	szenvedő mm
1892	888,462	631,218	—	257,244
1893	1,007,182	776,123	—	231,039
1894	1,599,723	835,673	—	764,050
1895	1,678,214	923,906	—	754,308
1896	1,466,113	864,039	—	602,124
1897	1,380,934	934,128	—	446,806
1898	1,234,946	1,595,475	361,529	—
1899	1,363,466	1,400,759	117,293	—
1900	1,389,030	5,109,441	3,800,411	—
1901	1,406,972	3,767,991	2,361,019	—
1902	1,121,337	3,863,491	2,742,154	—
1903	1,114,405	3,513,449	2,408,544	—
1904	1,208,158	3,519,724	2,311,666	—
1905	1,458,842	3,760,164	2,301,320	—

Az 1898. év tehát határkövet jelent a magyar barnaszénbányászatban, mert akkor szüntünk meg import-állam lenni és átalakultunk export-állammá.

Ezt az évet jól le kell szögezni a magyar ipari és általában a magyar közgazdasági politikában. Ez évtől kezdve ugyanis már nem lehet a közérdekre hivatkozva követelni, hogy a földbirtokos-osztály tulajdonjogát a kőszénre vonatkozólag korlátozzuk. Ugyanis a józan magyar iparpolitikának az kell, hogy az alapelve legyen, hogy csak a befogasztásra szánt ipari produkció támogatassék a közérdek szempontjából. A már exportra dolgozó ipar érdekében azonban nemcsak igazságtalan, de veszedelmes is a nemzet egészének, még inkább más gazdasági osztályoknak támogatását igénybe venni, mert az ilyen politika könnyen ipari túlprodukczióra vezet és kalandos export-vállalatok kedvéért esetleg feláldozzuk más hazai konszolidált gazdasági osztályok érdekeit. Különben is egy olyan kontinentális fekvésű országban, mint Magyarország, export-ipart mesterségesen támogatni nem lenne reális politika, ez csak kolonialis nagy nemzeteknek való hazard vállalkozás, nálunk ilyen üvegházi exotikus növények termesztéséért a nemzet fundamentumát alkotó gazdák érdekeit feláldozni nem szabad.

Mivel pedig ma már ott tartunk, hogy barnaszénünknek tekintélyes részét exportáljuk, egyáltalában nincs semmi ok arra, hogy a szénipar, vagyis szénbányászat további erősököléséért megsejtsük a gazdák tulajdonjogát.

Különben is, ha egy józan, általános nemzeti iparpolitika szempontjából tekintjük a szénkérdést, egyáltalában nem érdeke a magyar nemzetnek és a magyar iparosoknak az, hogy előmozdítsuk szénkincsünknek külföldre vitelét. Ugyanis a kőszénmennyiség sehol sem kiapadhatatlan, főleg nekünk meg lehetőségen szűken juttatott belőle a természet. Külföldön, főleg Nyugat-Európában már azon aggodalmaskodnak a közgazdák, hogy takarékoskodni kell a szénrel, mert a fokozódó óriási konzumálás mellett pár száz év múlva kifogyhatnak a telepek.

Nagy irodalma van külföldön azon előállható veszedelemnek, hogy t. i. a szénterületek kifogyának:

ez a veszedelem hazánkat, ahol aránylag kevés a szén, — első sorban fenyegetheti, — ha valahol tehát, úgy nálunk kell a szénrel takarékoskodni. Nem lehet tehát eléggé méltányolni a mostani kormány azon legújabb akcióját, hogy az állam részére megszerzi a még kapható szénterületeket. Ugy szociális, mint közgazdasági szempontból helyeslendő tehát ezen legmodernebb irányzatnak meghonosítása, de ha ezt helyesnek tartjuk, akkor nem lehetünk hívei egyszerre a bányaszabadságnak is.

Azt hiszem, nem is lehet az a kérdés tárgya, hogy vajon érdeke-e Magyarországnak az, hogy a gazdák tulajdonjogát feláldozzuk azért, hogy a magyar nemzet szénkincse külföldre vándoroljon és a külföldi ipart támogassuk olcsó szénrel és így csináljunk mi magunk konkurencziát a saját vergődő iparosainknak?

Ugyebár nem! Ez eszmemenetet tovább követve, keressük, hogy melyik ország iparát támogatja leginkább a magyar barnaszén exportja?

A külkereskedelmi statisztika megállapítja, hogy majdnem kizárólag — Ausztriát! Ugyanis barnaszénünket kivittünk:

Év	Összes kivitelünk mm	Ebből Ausztriába ment mm	E kettő viszonya %
1895	923,906	598,107	64
1896	864,039	626,916	72
1897	602,919	427,382	71
1898	1,062,785	507,255	48
1899	944,413	724,480	77
1900	5,189,441	4,843,472	93
1901	3,767,991	3,623,324	96
1902	3,863,491	3,745,025	97
1903	3,513,449	3,380,147	96
1904	3,519,724	3,353,327	95
1905	3,760,164	3,593,559	95

Íme tehát a magyar barnaszénkivitel jóformán teljes összegben az osztrák ipart táplálja. Kiemelkedik különösen az 1900. év, amikor is Ausztriában nagy bányászstrájkok voltak, az összes osztrák nagy ipartelepek a legnagyobb zavarba jöttek, — és mi jószívű magyarok siertünk őket — a mi iparunk legveszedelmesebb konkurencsait — majdnem 5 millió métermáza szénrel szorult helyzetükből kiségeteni!

Risum teneatis! Mi magyarok kivánjuk az önálló vámtérületet, hozunk sok száz millió iparpártolási örvényt, csinálunk tulipánkertet, tehát állam, társadalom, mind vállalva meg akarja teremteni a magyar ipart — és nem veszünk észre, hogy a szénre ipar legveszedelmesebb konkurencsait, évszázados elnyomóját, az osztrák ipartelepek kazánjait már egy évtized óta évi negyedfél millió métermáza magyar szén hevíti és táplálja a magyar ipar elleni harcban.

És mégis a magyar ipar nevében akarják elvenni a magyar gazdától a szénrel és ezt az egészségtelen és káros szénexportot még nagyobbra nevelni!

Ezt a babonát, reméljük, egyszer s mindenkorra kitörlik a magyar közgazdasági élet vitáiból a statisztika fenti tanulságai!

Fontos a statisztika ezen rideg bizonyítékait különösen mostanában megismertetni az érdeklődőkkel, mert nem egy oldalról halljuk újból, hogy a mai legújabb, ugynevezett szénkrisisnek egyik főoka „elavult” és az agrár érdekeket egyoldoluan istápoló régi bányajogokban van.

Nézzünk szembe e legújabb szénkrisisnek. Ismételjük, barnaszénben ma sincs hiány, mert ha mi több millió barnaszénen viszünk ki külföldre, főleg Ausztriába, akkor igazán vastag tájékoztatás azt mondani, hogy barnaszénben hiány van.

Van bizony hiány — de fekete szénben. Ez meg hazánkban, sajnos, kevés van; és azt hiszem, a geológiai alakulást megváltoztatni nem lehet azzal, ha megnyírhaljuk a földbirtokosok jogait.

Ma ezt megbíráthatja a földbirtokos, mert mint tulajdonosnak és jogában áll; ha elvesszük tőle a szén tulajdonjogát — ki lesz szolgálatva minden jötmény bányászatra? Van erre szükség? A fenti statisztika és a minden napi tapasztalat azt mutatja, hogy nincs. Sőt az irreális bányaiüzerkedésnek még tágabb teret adni határozottan veszedelmes is.

Szó sincs róla — kellene reformok — mint alább kifejtsük, főleg az elaprózott urbéri birtokok körében, de feladni a régi magyar jogelvet és elvenni a földbirtokosoktól a széntulajdon, illetve a szabad rendelkezési jogot, erre nincs szükség és egy ilyen kísérlet ellen a leghatározottabban kell tiltakoznia a magyar gazdátársadalomnak.

Ujabb rátaemelést Londonban. Az Angol Bank ma váratlanul kamatlábemeléssel lepte meg a világot. Az elmúlt csütörtökön tartotta ülését a bank, melyen rátájt felemelte. Már akkortájt az volt a hír, hogy a bank nem is egy, hanem másfél százalékkal emeli kamatlábát, ettől a szándéktól azonban elállott. A kamatlábemelést követő napokban nem szünt az angol pénzügyi feszültség, sőt a magán-kamatláb 5%-al emelkedett, tehát ¼%-al túlhaladta a hivatalos rátát és City körökben biztosra

vették, hogy az Angol Bank már a jövő csütörtökön ismét fel fogja emelni a kamatlábát félszázalékkal, 6 százalékra. Ennek az az oka, hogy noha Newyorkban a kábelárfolyam jelentékenyen emelkedett és most már számítani lehet arra, hogy Amerikából arany özönlön vissza Angliába, Amerika még mindig aranyat von el az angol banktól és naponta nagymennyiségű arany megy ki az angol piacról Amerikába. A kamatlábemelést tehát ismét azok az okok tették szükségessé, amelyek három nap előtt arra kényszerítették az angol bankot, hogy egy százalékkal emelje a kamatlábát. Az arany védelmére szolgál ez az intézkedés, mert az amerikai pénzpiac még mindig Európából szerzi az aranyat, hogy az amerikai pénzpiac válságának hatását enyhítse. A Reichsbank és az Angol bank Európa aranyát védik s ebben a védelemben osztozik velük a francia bank, amely csak néhány nap előtt bocsátott az angol bank rendelkezésére nagymennyiségű aranyat. Ma azután váratlanul megérkezett a rátaemelési híre, a bank nem várta be a szokásos csütörtöki napot, amikor ülést tart és 5½%-ról 6%-ra emelte a kamatlábát. Az angol banknál a legnagyobb ritkaságok közé tartozik, hogy eltérnek a csütörtöki ülés megtartásától és korábban viszik keresztül a kamatlábemelést, ilyen esetre az utóbbi időkben csak a múlt évben volt példa. Ez arra mutat, hogy rendkívüli okok készíthették a bankot a gyors elhatározásra, melyek minden valószínűség szerint az aranykivittel állanak összefüggésben. Valószínű, hogy ez a rátaemelési s az arany állandó szivárgása Európából Amerikába, hovahamarább előtérbe tolja a Reichsbank kamatlábemelését is, annyival is inkább, mert a Reichsbank ultimó kimutatása az érczkészlet 58 millió márkányi csökkenését mutatta, ami világos jele a nagyarányú aranykiözönlésnek s Németország sem maradhat hátra az aranykivitel megakadályozásában. A tözsdét frappirozta a hirtelen jött kamatlábemelési s nyomot hagyott az árfolyamokon. Pénzügyi körökben azonban átmenetinek tartják az angol bank mostani kamatlábát s az a felfogás jutott érvényre, hogy ha Amerika aranyserzési vágya nem folytatódik, a bank visszatér az előbbi kamatlábhhoz. A mi viszonyainkat, mindaddig, míg Berlin hasonló intézkedéssel elő nem áll, nem érinti túlságosan a londoni kamatlábemelési.

Fizetéképtelenségek. Buchwald Gábor vukovári kézmű- és gyermekruhaárú-kereskedő fizetéképtelenséget jelentett. A passzívák értéke meghaladja a 76.000 koronát, míg az aktívák kb. 24.800 koronára rúgnak. A bécsi hitelezői védegyelet pedig a következő fizetéképtelenségeket közli: Kálmán és Heller kereskedő Budapest, Fráter Gyula nem bejegyzett uri szabó Kisvárdra, Roth Adolf kereskedő Kisvárdra, Boer Ferencz kereskedő Deés, Dragonszky József kereskedő Besztercebánya, Osztian Antal kereskedő Szénváralja.

A Kreditanstalt veszteségei. A nagy hirre vergődött Finzi-czeg bukása alkalmával — amint azt akkor regisztráltuk — hire ment, hogy a Kreditanstalt 900.000 koronával van érdekelve ennél a fizetéképtelenségnél. Ez a bécsi bankkolosszus ugyanis szintén azokhoz az intézetekhez tartozik, melyek különböző válságok és nagystíli fizetéképtelenségek alkalmával érzékeny veszteséget szenvednek. A Finzi-ügy a legfrissebb hajtása annak az üzletvezetésnek, melyre a gondosság és elővigyázatosság jelzője éppenséggel nem alkalmazható. Kilenyszáz ezer koronányi érdekeltség még a legszolidabb cégnél is veszedelmeket rejt magába, már pedig a Finzi céget alig lehetett ilyen szilárd alapon nyugvó üzletnek tartani. Ma már némileg pontosabb adatok állanak a világ előtt erre az ügyre vonatkozólag, mint a meglepetésszámba menő bukás első hírei alkalmával és a beavatottak tudni vélik, mennyi fog megtérülni a Kreditanstalt 900.000 koronájából. Tőzsdéi körökben azt beszélnek, hogy a bank fedezete 150—300.000 korona között mozog, a kedvező esetben 600.000 korona lenne a veszteség. A Kreditanstalt ugyan kibírja ezt az érvágást, de az idej mérlegben mindenesetre egy kis szépséghibát fog csinálni a Finzi-ügy. A bécsi bankmágnások, akik olyan könnyelműen szoktak odavetni vádakot a magyar piac helyzetéről, megtanulhatják, hogy odahaza is vannak dolgok, melyek szerfelett rászorúlnak a kemény bírálatra. Ezek a balsikerek — amint hírlík — hovatovább személyi

változásokat fognak maguk után vonni és várható, hogy a Kreditanstalt vezető pozíciói urai közül egyik-másik nemsokára otthagyja állását.

Cselédkönyvek kiállítása gazdasági cselédek részére. A gazda és gazdasági cseléd közti jogviszony szabályozásáról szóló új miniszteri rendelet értelmében, a szolgálati cselédkönyvek kiállítása a gazdasági (külső) cselédek részére, november elsejétől Budapesten az előjáróságok dolga. Ugyancsak az előjáróságok hatáskörébe tartozik első fokon a törvény részéről szabályozott ügyekben való hatósági eljárás, ideértve a kihágás-ügyekben való büntetőbíráskodást és az egyenként 100 koronát meg nem haladó kárkövetések elbírálását is. A kerületi előjárók értekezlete abban állapodott meg, hogy a törvény végrehajtó rendeletét, amely a szolgálati cselédkönyvek kiállítására vonatkozó hatósági illetékeséget szabályozza, szigorúan értelmezik és csak annak a gazdasági (külső) cselédnek ad ki könyvet, akinek a kerületben állandó rendes lakása van, vagy akinek a családja az illető kerületben lakik. Ezt a megállapodást a tanácsna kbejelentették. Elhatározták, hogy a törvény életbeléptetését közös hirdetés útján teszik közzé, amelyben föl hívják a gazdasági cselédeket, hogy az új szolgálati cselédkönyv megszerzése végett jelentkezzenek az állandó lakóhelyük szerint való kerületi előjáróságnál.

A Nemzetközi Wolframlámpa r.-t. tökelezállítása. Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy a Nemzetközi Wolframlámpa r.-t. rendkívüli közgyűlést hívott egybe, melynek tárgya: a társaság alapítókének leszállítása lesz. Amint értesülünk, a tökelezállításon kívül, mely a részvényekre való visszafizetés után fog történni, a rendkívüli közgyűlésen szóba kerül a társaság aulgi szabadalmának eladása is s az értékesített szabadalomért járó összegből fogják a visszafizetéseket eszközölni.

A szerb kereskedelmi szerződés. Már megírtuk, hogy a magyar-osztrák és szerb delegátusok a múlt héten megkezdették a szerződéses tárgyalásokat s ma délelőtti újból folytatják azt. Egyelőre azonban csak a kisebb jelentőségű ügyeket tárgyalják, a döntő elvi szempontokról e hónap végén kezdődnek a tanácskozások. Körülbelül biztos, hogy ezuttal a tárgyalások nem fognak túlságosan hosszúra nyúlni. Ami azt a hírt illeti, hogy Pasics miniszterelnök tegnapelőtt Budapesten volt és a magyar kormányval kereste az érintkezést a kereskedelmi szerződés miatt, tévedésen alapul, mert Pasics miniszterelnök az utóbbi napokban — hír szerint — nem hagyta el Belgrádot.

Új helyi díjszabás a Máv-nál. A Máv. vonalain 1908. január 1-ével új helyi díjszabás lép életbe. Az 1900. szeptember 1. óta érvényben lévő helyi teheráru-tarifá ezel hatályát veszti s ennek helyébe az új díjszabás lép. Az új tarifa emeléseket is fog tartalmazni, amelyek nagyjában a következők: 1. Az A) osztály díjtételei 5000 kilogrammnyi minimális küldeménynél (kocsirakomány- és fuvarlevélként) általánosságban magassabbak lesznek és az A) osztály jelenlegi díjtételei egy kivételes tarifa formájában nyernek alkalmazást, amennyiben ezeket csak oly küldeményeknél alkalmazzzák, melyeknél a fuvardíjat legalább 10.000 kilogramm után fizetik (kocsirakomány és fuvarlevélként). 2. A gyűjtőtárfát oly módon alkalmazzák, hogy 5000 kilogrammos minimális küldeményeknél a díjtételeket fölemelik, ellenben legalább 10.000 kilogrammot kitevőknél valamivel mérséklék. 3. Gabonára és őrlési termékekre vonatkozólag egy új kivételes díjszabás lép életbe, hasonlóképpen bor- és nyersszesz-küldeményekre. 4. Egyidejűleg a refakciák ügye is revizióra kerül és ez irányban a jelenlegi állapotok szabályozása várható.

A nemzetközi cukorkonvenczió. A nemzetközi cukorkonvenczió őszi üléséze most kezdődött meg Párizsban az osztrák-magyar nagykövetségen. A tanácskozáson a cukor-exportáló államok, Németország, Ausztria-Magyarország és Franciaország képviselői vettek részt. Ezek a tárgyalások nem hivatalos jellegűek és így nem fognak végleges és döntő határozatokat hozni. Arról van szó a konferencián, hogy milyen állást foglaljanak el a cukor-exportáló államok Oroszországnak ama feltételeivel szemben, amelyeket a brüsszeli cukoregyezményhez való csatlakozása fejében ki akar kötni az orosz kormány. A feltételeket a cukor-exportáló államok ugyanis nem tartják elfogadhatóknak. Az eddigi tárgyalásokról csak annyi szivárgott ki, hogy közvetítő indítvány merült fel, amely gróf Khevenhüller kezdeményezésére vezetendő vissza és amely oda irányul, hogy fentartják pudonként az 5 rubeles cukorvám-tételt, de ezzel szemben kontingentálják Oroszország cukorkivitelét. A nagykövetségen tegnap kezdődött konferenciájában, amely a cukor-exportáló államokra nézve messzeható fontosságú, Khevenhüller gróf elnöklése alatt résztvettek Ausztria képvisel-

letében: Joaschi osztályfőnök, a magyar kormány megbízásából: Teleszky osztálytanácsos és Földváry titkár, Németország részéről: Körner és Kühn titkos tanácsosok, a francia kormány nevében de la Tour két szakreferenssel. E pillanatban még nem bizonyos, vajon Oroszország el fogja-e fogadni a közvetítő indítványt, amelyet a cukor-exportáló államok feltétlenül szükségesnek tartanak cukorkivitelünk biztosítására. Franciaország a tárgyalások folyamán nagy rokonszenvet tanúsít Oroszország érdekei iránt.

Az amerikai válság. A tengerentúli válság, habár élet vesztette, még mindig foglalkoztatja az újvilág gazdasági köreit. Ma egy olyan hírt hozott a táviró, melyből kiviláglik, hogy a helyzetet még mindig komolynak tartják. Roosevelt elnökhöz ugyanis azzal a kéréssel fordultak, hívja össze a kongresszust, mit a rendkívüli helyzetre vonatkozólag szükségesnek tartanak. A kérelmet a pénzügyi konzervatív vezetői intézték az elnökhöz. Biztosították Rooseveltet, hogy a nagyipar részéről nem fognak ellenzésre találni azon törvények, amelyeknek célja volna a szövetségi ellenőrzést oly mértékben megvalósítani, amint azt az elnök legutóbbi beszédében kifejtette. Az a tíz bank, amelyek a newyorki válság miatt fizeteiket bezárták, hír szerint tanácskozást akarnak tartani, hogy megnyithassák forgalmukat.

Záloglevelek sorsolása. A Magyar Földhitelintézet 4%-os forintra szóló zálogleveleinek sorsolása október 31-én történt meg, amely alkalommal kisorsoltak 198.200 forint értékben zálogleveleket. És pedig 4 darab 10.000 forintos, 126 darab 1000 forintos és 322 darab 100 forintos záloglevelet.

Az osztrák-magyar talpbőr-kartel. Röviddel ezelőtt jeleztük, hogy a magyar és osztrák talpbőr-szakmában egy közös kartel eszméje merült fel s hogy az erre vonatkozó tárgyalások befejezéshez közelednek. A tárgyalások eredményre vezettek s a kartel — amint értesülünk — biztosítottak tekinthető. Az érdekeltek egy korlátolt felelősségű társaságot alakítanak s e dolog pénzügyi részére vonatkozólag még folynak a tárgyalások.

Bakancsszállítások a közös hadsereg részére. A közös hadsereg részére 1908. év folyamán szállítandó bőrnemű, ruházati és felszerelési cikkek közül a hazai kisiparosok részére 24.580 pár lábbeli jut. E szükséglet szállítására összesen 14 kamarai kerületből 49 kisipari szövetkezet pályázott 1735 taggal. Nem érkeztek pályázatok a kassai, miskolci, soproni, fiumei, eszéki és zengi kamarai kerületekből. A szállítás ügyében, mint annak idején megírtuk, Szüry János miniszteri tanácsos elnöklése alatt értekezlet volt s javaslatokat tettek az értekezletből folyólag a minisztériumnak a szétosztásra nézve. A lábbeliekre vonatkozó eredményt az alábbi kimutatás mutatja:

Kamara székhelye	pár lábbeli	Ezzel szemben az 1907-beli részesedés ez volt
Arad	3.700	3.743
Besztercebánya	150	250
Brassó	2.538	2.499
Budapest	1.906	2.010
Debreczen	2.300	1.900
Győr	400	483
Kolozsvár	500	500
Marosvásárhely	3.601	4.144
Nagyvárad	550	800
Pécs	500	400
Pozsony	1.150	1.250
Sopron	—	250
Szeged	3.833	4.009
Temesvár	1.868	1.721
Zágráb	1.584	1.558
Összesen	24.580	25.517

Az elosztandó mennyiség 58 százaléka, azaz 14.384 pár lábbeli — írja a Magyar Ipar — a hadügy-miniszterrel történt s annak idején a kamarákkal is között közös megállapodás folytán azon 23 kisipari szövetkezetnek ítéltezté oda, amelyek öt év óta kifogástalanul vettek részt ezen szállításban s kiknek számára az évi mennyiség ezen 58 százaléknak bizonyos hányada 1910-ig már előre biztosított. A fennmaradó 42 százalék, azaz 10.416 pár lábbeli volt felosztandó a többi kisipari szövetkezet közt. Mivel azonban a pályázó alkalmi szövetkezetek száma ez idén kisebb, a nem alkalmi szövetkezetek a nekik biztosított 58 százalékon felül még az össz mennyiség 15.31 százalékát is megkapták. A kisipari szállítások tavalyi eredményei ezek voltak: 1907. évben kiosztott 25.517 pár lábbeli. Erre pályázott 1614 iparos. A lábbeliek összértéke az árlejtési hirdetmény szerint 320.477 korona volt, az átvételnél azonban tényleg kifizettek 360.553 koronát, tehát 40.076 koronával

többet, mely többlet a bőrarak emelkedése folytán állott elő.

A székelyföldi vízhiány. Már régi panasz a székelyföldön az, hogy a vízhiány főleg a nyári hónapokban igen nagy s ez az állattenyésztés fejlődését is gátolja, nem emlíve azt, hogy a közegészségi viszonyok is a vízhiány miatt sokfelé kedvezőtlenek. Ezek a körülmények arra bírták Darányi földművelésügyi minisztert, hogy a székelyföldön már évtizedes bajt enyhítse és e végből megbizta Sárkány, Miklós főmérnököt, hogy a Székelyföldet járja be és a vízszelő forrásokat térképileg állapítsa meg és a vízhiány megszüntetésére szükséges, a bajokat lehetőleg orvosló javaslatokat tegyen. Megtöltötte még a megbízást azzal is, hogy a javaslatokat költségvetéssel szerelje fel. A miniszter el van határozva, hogy gyökeres és az egész vidékre egységes tervek alapján segít a székelyföldi vízhiányon.

Agrárreformok Romániában. Románia közgazdasági viszonyai az utóbbi években mélyreható agrárreformok életbeléptetését tették szükségessé. Az a nagy föllendülés, amely a mezőgazdasági és ipari ágazatokban mutatkozik, az érdekelt köröket arra indította, hogy újabb agrárintézkedéseket sürgessen a kormányval. A legutóbbi trónbeszédben kihirdetett reformok megvizsgálására kiküldött parlamenti bizottság holnap fog a befügyminisztériumban összeülni és tanácskozásainak sorozatát a mezőgazdasági szerződésekre vonatkozó törvényjavaslat tárgyalásával megkezdeni. Ez a törvényjavaslat a mezőgazdasági szerződések egyszerűsítését célozza, amelyek jelenlegi komplikáltsága a kötelezettségek tekintetében, oka az előfordult számos visszaélésnek; a törvényjavaslat másrészt kerületi bizottságok létesítéséről kíván gondoskodni, melyek egy mezőgazdasági felügyelőből, két személyesen gazdálkodó földbirtokosból és két bérlő-parasztból állanak. A bizottságok minden egyes kerületben megállapítják a bérminimumot, a legmagasabb bérösszeget és a legmagasabb munkatelteljesítést, három évi kötelezettséggel. A megállapított béreket a legfelsőbb mezőgazdasági tanács, amely a király által kinevezett öt tagból áll, vizsgálja felül és hagyja jóvá. A törvényjavaslat gondoskodik továbbá arról, hogy a közsékeket legelők szerzésére kötelezze, továbbá oly intézkedésekről, amelyeknek célja volna a földmivesteket arra buzdítani, hogy földjeiket minél jobban műveljék meg. A törvényjavaslat gondoskodik az összes garanciákról, hogy a földmivestek kiszípolozását és a bérelt föld hamis kimerését megakadályozza. A szerződések betartására a szigorú ellenőrzés alatt álló szigorú büntetéssel sújtható mezőgazdasági felügyelők tartoznak ügyelni. Vándorbírák dolga lesz az e körül támadó vitás eseteket gyorsan elintézni.

Telefon 58-18

Közvetítő **Nó tovább**
Pályázzon a cégre
Lukács Gyula
Férfi-szabó
Kisvárosi körút 14

Felöltő K 20
Öltöny . 28
Gallér . 14
Gaszdaszati kabát K 20
Szőrmehé- léssel K 34
Télikabát . 30
Nadrág . 10
Flu- és gyermekruha dus választékban.

! Tisztigallórok !
Mérék szerinti megrendelésekre csak a kiváló já minőségű Honi és Angol szöveteket tartok raklaron. Telefon 58-18

TÖZSDÉK

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Gabonatözsde.

Az időjárás napról-napra kedvezőtlenebb s olyan hidegre fordult, hogy ma reggel országsszerte a fagy-pont alá szállt a hőmérő. Természetesen ez a kedvezőtlen időjárás nagy befolyással volt ma a tőzsdére, amelyhez hozzájárult még az is, hogy Berlinből emelkedett árakat jelentettek. A hangulat nagyon szilárd s a mai üzlet élénk forgalom mellett igen izgatottan folyt le. A készáru-piaczon bőséges kínálat mellett szemben a malmok igen jó vételkedvet tanúsítottak és szívesen fogadták az ajánlatokat, noha ezek a szombatiaknál jóval drágábbra voltak tartva. Így aztán rendkívül élénk forgalom fejlődött ki, melynek folyamán mintegy 55.000 q buza kelt el, 20-30 fillérrel drágább áron. A legdrágább eladási ár 25.20 korona volt 78.5 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 23 korona, 75 kilós bácskai úszkös búzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs 20 fillérrel drágább, zab és tengeri szilárd, árpa változatlan. A határidőpiacon az üzlet igen szilárdan és a szombati zárlatnál jelentősen magasabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán az első roham után kissé lecsendesedtek a kedélyek, mire aztán mérsékelten ingadoztak az árfolyamok, később azonban ismét igen sürgős kereslet támadt és újra jelentősen emelkedtek a kurzusok, úgy, hogy a zárlatnál 12.92 koronát fizettek 50 kiló áprilisi búzáért.

Románia termése.

Bukarestből írják: A romániai földművelésügyi miniszter most adta ki a Románia ez évi terméséről szóló hivatalos statisztikát. E szerint Románia buza-termése az idén a közepesnél is rosszabb volt és az előző évek terméséhez képest sokkal rosszabb. Szerencsére a múlt évben óriási buzatermés volt és ennek némileg kiegyenlítő hatása van, bár a tavalyi buzatermésben is nagy a veszteség, mert tudvalevő, hogy a parasztlázadás alkalmával a fellázadt parasztság a birtokosok raktárait, ahol a buzafelesleg volt felhalmozva, mind felgyújtotta. Az idei buzatermés 14,884.000 hektoliter tesz ki. A tavalyi buzatermés 40 millió hektoliter volt. Tekintettel arra, hogy Romániának ez a legfőbb produktuma és jólétének alapja, el lehet gondolni, mily jelentősége van annak, hogy 1905-ben 36 és fél millió, 1903 és 1902-ben 26-27 millió, 1904-ben 18 millió buza termett és még a közvetlenül előző évekhez képest is az idén mily nagy a különbség a buzatermésben. Ami a török buzatermést illeti, ez már valamivel kedvezőbb. Az adatok erre vonatkozólag még nem teljesekek ugyan, de annyit már előre is lehet tudni, hogy az előző évekhez képest nincs akkora különbség a termésben. A rozs meg fogja közelíteni a 900.000 hektoliter, tehát az utóbbi öt évhez viszonyítva, a rozstermés nem az idén a legrosszabb. Az árpatermés 7 millió, a zabstermés pedig 6 és fél millió hektoliter tesz ki. Dobrudzsában ez évben 1,850.000 hektoliter árpa és 1,300.000 hektoliter zab termett.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 300 mm. 79 kg. 24.60 korona, 300 mm. 78.5 kg. 25.20 korona, 400 mm. 78 kg. 25.20 korona, 100 mm. 78 kg. 24.80 korona, 600 mm. 78 kg. 24.90 korona, 500 mm. 78 kg. 24.80 korona, 200 mm. 78 kg. 24.70 korona, 100 mm. 78 kg. 24.60 korona, 100 mm. 77.8 kg. 24.50 korona, 600 mm. 77.5 kg. 24.95 korona, 100 mm. 75 kg. 24.20 korona, 200 mm. 75 kg. 23.60 korona, 200 mm. 74.5 kg. 23 korona, felső, 200 mm. 74.5 kg. 23.10 korona.
Dunai: 700 mm. 74 kg. 21.40 korona, úszkös, 2300 mm. 75.6 kg. 24 korona.
Pestvidéki: 300 mm. 78 kg. 24.70 korona, 300 mm. 78 kg. 24.95 korona, 300 mm. 78 kg. 24.60 korona, 300 mm. 78 kg. 24.50 korona, 200 mm. 78 kg. 24.30 korona, 300 mm. 77 kg. 24.50 korona, 300 mm. 77 kg. 24.30 korona, 200 mm. 77 kg. 23.60 korona, 200 mm. 75.5 kg. 24 korona, 300 mm. 73.5 kg. 23.50 kor.
Nagybacskei: 3100 mm. 74.5 kg. 24.15 korona.
Verbászi: 2175 mm. 75.5 kg. 24.40 korona.
Zimonyi: 2108 mm. 79.3 kg. 23.40 korona, 533 mm. 74 kg. 23.40 korona, 231 mm. 76 kg. 23.40 kor.
Fehérmegyei: 2800 mm. 79.5 kg. 25 korona, 500 mm. 78 kg. 24.50 korona, 250 mm. 77 kg. 24.20 korona, 200 mm. 77 kg. 24.30 korona, 1900 mm. 76 kg.

24 korona, 3200 mm. 75.4 kg. 24 korona, 1165 mm. 75 kg. 23 korona, úszkös, 200 mm. 72 kg. 24.20 korona.
Bajai: 2000 mm. 75.5 kg. 23.50 korona, úszkös, 1370 mm. 75.2 kg. 23.10 korona, úszkös.
Mohácsi: 2800 mm. 76.8 kg. 24.25 korona.
Bácskai: 800 mm. 76.5 kg. 24.40 korona, 2200 mm. 75.8 kg. 24.40 korona, 300 mm. 75 kg. 23.70 korona, 480 mm. 75 kg. 23 korona, úszkös, 1172 mm. 75 kg. 24 korona.
Felsőmagyarországi: 3000 mm. 79.5 kg. 24.95 korona, 300 mm. 78 kg. 24.60 korona, 4010 mm. 78 kg. 24.50 korona, 100 mm. 76 kg. 23.60 korona, 100 mm. 77 kg. 24.20 korona, 100 mm. 75.5 kg. 23.70 korona.
Zombori: 200 mm. 75.5 kg. 24 korona.
Bihari: 200 mm. 78 kg. 24.70 korona, 100 mm. 76 kg. 24.40 korona.
D.-Földvári: 110 mm. 76.8 kg. 23.80 korona.
Tolnai: 100 mm. 80 kg. 24.50 korona, 500 mm. 77 kg. 24.30 korona, 1300 mm. 76.5 kg. 24 korona, 1000 mm. 76.5 kg. 24 korona.
Török-Becsei: 947 mm. 76.7 kg. 24.30 korona.
Rozs: 150 mm. 22 korona, kpf., par., 150 mm. 22 korona, kpf., par., 200 mm. 22.15 korona, kpf., par., 100mm. 22.30 korona, kpf., par.
Árpa: 100 mm. 15.50 korona, kpf., par.
Zab: 100 mm. 16.45 korona, kpf., par., 100 mm. 16.50 korona, kpf., par.
 Az árak kg.-ként koronákban értendők.

Budapesti gabonaforgalom.

1907. november 1-től november 3-ig.

	Érkezett:	Elszállított:
Buza	35741	4265
Rozs	2361	1679
Árpa	4007	319
Zab	3069	8213
Tengeri	544	—
Liszt	3947	28563
Korpa	—	5233

A határidőpiacon kötetelt:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
 Buza 1908. áprilisra 12.80, 12.83, 12.77, 12.93.
 Rozs 1908. áprilisra 11.90, 11.94, 11.77, 11.96.
 Zab 1908. áprilisra 8.54, 8.53.
 Tengeri 1908. májusra 7.22, 7.23, 7.24.

Déli 1 órákor zárulnak

Buza 1908. áprilisra ———— 12.92 12.93
 Rozs 1908. áprilisra ———— 11.95 11.96
 Zab 1908. áprilisra ———— 8.56 8.57
 Tengeri 1908. májusra ———— 7.24-7.25

Délutáni forgalom.

Délután az élénk irányzat továbbra is tartott s az árak így nem változtak.

4 óra 30 perczkor zárulnak:

áprilisi buza	12.92	12.93
áprilisi rozs	11.93	11.94
áprilisi zab	8.57	8.58
májusi tengeri	7.24	7.25

Értéktözsde.

A múlt héten előretörő szilárdabb irányzatnak már alig van nyoma az értéktözsden. A nemzetközi pénzvizonyok rosszabbodása erős hatással van az értéktözsde, úgy, hogy mindinkább érvényesül a realizálási hajlam, mi, kapcsolatban a kontremin eladásaival, gyengíti az irányzatot. Ma ismét rendkívül esemény híre érkezett a külföldről, amennyiben az angol bank felemelte a kamatját s ez a körülmény még fokozta az árdepressziót.

Ma az értéktözsde, főleg a nemzetközi pénzvizonyokra való tekintettel mérsékeit forgalom mellett gyenge irányzattal folyt le és bécsi arbitrázs eladásokra az összes értékek 2-3 koronával alacsonyabban zárultak. A déli tőzsde alacsonyabb berlini jegyzésekre és a londoni bankkamatláb fél százalékkal való emelésére, valamint egy nagy hamburgi czég fizetési képtelenségére, lanyha irányzattal folyt le és az árfolyamok ismét 3-4 koronával hanyatlottak. A forgalom időnként élénk volt. Az utótözsden tartott maradt az irányzat.

Előtözsde.

Előtözsde gyenge.
 Kötettek: Osztrák hitelrészvény 631.75-630.75 Magyar hitelrészvény 741.75-740.85. Déli vasut

150. —. —. Rimamurányi vasmű 522.50-521. —. Közúti vaspálya 528.75-528. —. Hazai bank —. —.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde lanyhult.

Kötettek: Osztrák hitelrészvény 630.25-628.50. Magyar hitelrészvény 740.50-743.75. Osztrák magyar államvasut 648.—647.—. Déli vasut —. —. Rimamurányi vasmű —. —. —. Magyar Jeszámítolóbank —. —. Jelzálogbank 420.—419.—. Közúti vaspálya 529.50-526.50. Városi villamos vasut —. —. Magyar korona járadék 92.50-92.55. Jelzálog-sorsjegy —. —. Hazai sorsjegy —. —. Konvertált 140.50. Hazai bank —. —. Kereskedelmi részv. társ. 585.—586.—. Orosz járadék —. —. Belvárosi takarékpénztár 598.—. Erzsébetvárosi takarékpénztár —. —. Saigótarjáni köszönbánya r.-t. —. —. Neuschloss-féle Nasiczi tannin-gyár —. —. Erzsébet kir. szanatórium-sorsjegy —. —.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.—5.— K, 8 napra 11.—13.— K, november végére 21.—23.— K.

Utótözsde.

Az utótözsde kis forgalom mellett tartott maradt.

Kötettek: Osztrák hitelrészvény 627.50-629.—. Magyar hitelrészvény 737.50-738.—. Jelzálogbank —. —. —. Déli vasut —. —. Orosz járadék —. —. Végül maradt: Osztrák hitelrészvény 628.50. Magyar hitelrészvény 738.—. Jelzálogbank —. —.

BÉCSI GABONATÖZSDE.

Bécs, november 4. (Az Egyetértés távirata.) Hosszu idő óta tart a szárazság és most beállott a fagy, aminek következtében az őszi vetés miatt az aggodalom növekedett s az irányzat szilárdult. Buza és rozs árát 10 fillérrel emelték, de az üzlet jelentéktelen, mert a konszol szigorúan tartózkodott. Kisebbségi tételekben kötetelt buza: 77 kg. 11.30 k. Surányból, 77-78 kg. 11.75 k. pozsonyi raktárházból.

Jegyzetelt buza: új tiszavidék 12.75-13.25 korona, mosoni 12.10-12.50 korona, tótfelvidéki 12.10 12.60 korona, déli vasuti 12.10-12.40 korona, marchfeldi 11.90 12.20 korona.

Új-rozs: tótfelvidéki 11.80 12.— korona, csepeli 11.75 11.95 kor., pestmegyei 11.75-12.05 kor., különféle magyar és osztrák 11.70-11.95 korona.

Árpa: morvaországi 9.40 10. kor., marchfeldi 9.—9.50 kor., bécsvidéki 8.90-9.50 kor., tótfelvidéki 8.25 9.90 kor., győri 8.30-9.25 kor., közép-dunai 7.75-8.50 kor., déli vasuti 8.10-9.75 kor., tiszavidéki 7.20-8.25 kor., csepeli 8.40-9.65 korona.

Magyar tengeri: 7.75-7.90 korona, új 6.85-7.25 korona, cinquantin 8.30-8.55 korona.

Magyar seleites zab: 8.20-8.35 korona, közepes 8.30-8.55 korona, elsőrendű 8.50-8.80 kor., válogatott 8.75-9.—korona,

BÉCSI ÉRTÉKTÖZSDE.

Bécs, nov. 4. A napok óta tartó gyenge irányzat a mai előtözsden is éreztette hatását és az egyes értékekben, különösen a vasművekben, alpesi bányarészvényekben, rimamurányi értékekben és államvasuti értékekben árcsökkenés állott be. A kedvetlen hangulat az előtözsde végéig tartott. A déli tőzsde szintén lanyhán nyílt meg, amit különösen az a hír okozott, hogy az angol bank kamatját 5 1/2%-ról 6%-ra emelte. A déli tőzsde bágyadt irányzat mellett zárult, miután Berlin is kedvezőtlenebb irányzatot jelzett.

11 órákor zárulnak:

Osztrák hitel. 631.—, Magyar hitel. 743.—, Länderbank —, Allamvasut 648.25 —, Elbavölgyi vasut —, Déli vasut 149.50 —, Alpesi bányatársulat 595.50, Rimamurányi 520.50, Májusi járadék 95.85, Magyar koronajár. 92.70, Orosz érték —, Török sorsjegy 184.50, Német márka 117.47.

A déli tőzsde lanyha irányzattal nyílt meg.

1 órákor jegyezték:

Osztrák hitel 630.75, Magyar hitel 738.—, Länderbank 410.—, Unio-bank 529.—, Allamvasut 647.75, Angol-bank 291.—, Bankverein 522.—, Déli vasut 148.50, Gőzhajó —, Alpesi bányarészvény 595.25, Májusi járadék 95.85, Magyar koronajár. 92.70, Török sorsjegy 184.25 Német márka 117.45, Elbavölgyi vasut —, Rimamurányi 521.—, Orosz járadék 86.70, Keleti vas-

Reggelizés előtt fél pohár
Schmidthauer-féle
 Használatra valódi áldás gyomorbetegségek és az emésztőrendszerben szenvedőknek

Igmándi keserűvíz
 az elrontott gyomorral 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
 Kapható mindenütt kis és nagy üvegekben

títak —. Skoda —. Magyar jelz. —. Kárpáti petroleum.

Bécs, november 4. (Osztrák értékek zárlata.) 4,2 százalékos papír-járadék 95.80 4 százalékos osztrák arany járadék 113.85, 1860-as sorsjegy 146.—, Osztrák hitelsorsjegy 439.—, Angol osztrák bankrészvény 290.25, Bécsi Bankverein 529.50, Osztrák-magyar bank 1785.—, Déli vasút 147.—, Dunagőzhajózási társaság 975.—, Dohány részvény 401.—, Cs. kir. arany (vert.) 11.37, Német bankváltók 117.28, Osztrák Lloyd 410.—, 4,2 szal. ezüst járadék 95.70—71.50, Osztrák koronajáradék 95.65, 1864-es sorsjegy 251.50, Osztrák hitelintézeti részvény 629.25, Union-Bank 528.—, Osztrák Länderbank 407.25, Osztrák-magyar államvasut 647.—, Elbevölgyi vasut 420.—, Alpesti részvény 593.—, 20 frankos 19.17, Londoni váltóár 240.95, Lipótkohó 400.—, Töröksorsjegy 182.75. Bányadt.

Bécs, november 4. (Magyar értékek zárlata.) 7 százalékos arany-járadék 109.70, Tiszai és szeg. kölcs. sorsjegy 139.—, Magyar hitelbank részvény 734.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény 462.—, Rimamurányi 518.50, Magyar cukoripar —.—, Adria hajózási részvénytársaság —.—, Magyar koronajáradék 92.55, 4 százalékos magyar földieherm. kötv. 92.20, Magyar nyer.-k. sorsjegy 189.70, Kassa-Oderberg vasut részvény 35.50, Magyar jelzálogbank 419.—, Magyar keresk. bank 326.50 kor.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE.

Berlin, november 4. (Tőzsdetudósítás.) A tőzsdén az új hét teljesen lanyha irányzattal kezdődött. A hamburgi Lappenberg-czég fizetéseinek beszüntetéséről érkező hamburgi jelentés volt első sorban okozója a bankrészvények erős hanyatlásának. Az árfolyamkülönbséget tegnapelőttől 1½ és 2% között váltakozott, amikor Londonból a bankkamatlábuk 6 százalékra való felemeléséről szóló hír megérkezett. Tekintettel arra, hogy a tőzsdéizlet az amerikai krízis következtében különben is majdnem szünetel, a londoni bankkamatlábuk újból való felemelése már azért is kedvezőtlen hangulatot keltett, mert tartanak attól, hogy a birodalmi bank is, a nemzetközi pénzpiac helyzeténél fogva, a bankkamatlábuk további felemelésére fogja magát elszánni. A bányáértékek piacán kohórészvények százalékonként gyöngültek, jelesen bochumiak, deutsch-luxemburgiak, Phönix, rajnai acél és gelsenkircheniek 2½, ellenben harpeniek 3 százalékkal gyöngültek. Vasutak közül osztrák-magyar államvasut bécsi jelentésekkel egybehangzóan bányadt irányzatot követtek. Ugyanígy déli vasuti részvények is, olasz vasutak közül közepentéri vasut részvények nyomottak. Prinz Heinrich-vasut forgalma bányadt. Amerikai vasutak new-yorki jelentésekkel kapcsolatban gyöngültek. A 3 százalékos birodalmi kölcsön 0.20 százalékkal gyöngült, japániai ½, 1902-es oroszok szintén ½ százalékkal olcsóbbodtak. Hajózási részvények realizációk hatása alatt 1½ százalékkal estek. Ugyanerre az okra vezetendő vissza a trust-dinamit- és Edison-részvényeknek 1½ százalékkal való esése is. A tőzsdéidő második órájában az üzlet teljesen megakadt és az árfolyamok változatlanok maradtak. Az üzlet későbbi menetében a bankrészvények az ellanyhult árfolyamaikat megtarthatták, Kanada-Pacific ismétellen gyöngült és az árfolyam 144½. Bányáértékek, valamint hajózási részvények közül egynémelyik egy nuanceal javult. A tőzsdéidő harmadik órájában az irányzat változatlan árfolyamok mellett üzletellen. Német járadék bányadt. A 3½ százalékos konzolok 0.25, 3½ százalékos birodalmi kölcsönök 0.15, a 3 százalékos birodalmi kölcsön 0.70

és a 3 százalékos konzolok 0.50 százalékkal gyöngültek. A készpénzpiac értékel az összirányzat hatása alatt gyöngé forgalmuak voltak. Pénzt 6 százalék mellett kerestek, magánleszámitóási kamattól 5¼ százalékkal.

Zárlatok jegyzeteltek: 4,2 százalékos papírjáradék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.25, osztrák hitelrészvény 197.—, Déli vasut 28.—, orosz bankjegyek 216.25, 4 százalékos új orosz kölcsön 70.40, Disconto Commandit 166.75, Dinamit-truszt 155.50, Harpeni 197.90, Unifikált török járadék 93.—, 4,2 százalékos ezüst-járadék 95.90, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.50, Magyar koronajáradék —.—, Osztrák-magyar államvasut 138.75, Bécsi váltóár 85.25, Olasz járadék —.—, Alt. villamosági Edison 195.90, Gelsenkircheni 191.20, Laurakohó 217.60. Bányadt.

Frankfurt, (Zárlat.) november 4. 4,2 százalékos papírjáradék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.20, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.65, Osztrák hitelintézeti részvény 197.40, Osztrák-magyar államvasut 138.80, Északnyugati vasut —.—, Bustiehradi vasut —.—, Londoni váltóár 205.25, Bécsi Bankverein 131.10, Villamos részvény 285.85, 3 százalékos magyar aranykölcsön —.—, 4,2 százalékos ezüstjáradék 97.25, Osztrák koronajáradék 95.85, Magyar koronajáradék 92.65, Osztrák-magyar bank 127.60, Déli vasut részvény 28.10, Elbevölgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 851.75, Párisi váltóár 816.25, Union bankrészvény —.—, Alpesi bányarészvény 304.—, Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat.) november 4. 4,2 százalékos ezüstjáradék 97.15, 1860. sorsjegy 147.50, Déli vasut 28.—, 4 százalékos Aranyjáradék 96.95, Osztrák hitelrészvény 197.50, Osztrák-magyar államvasut 138.50, Olasz járadék 101.60, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.40. Nyugodt.

London, november 4. Angol consol 81.62.

Páris, nov. 4. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 94.55, Osztr. aranyjáradék 95.55, Magyar aranyjáradék 93.—, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 488.—, 4 százalékos Olasz járadék 101.60, Déli vasut elsőbbségi kötv. 309.—, 5 százalékos marokkói járadék 510.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —.—, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 87.50, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 90.—, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 92.27, 5 szal. Orosz kincstári utalvány 1904. 505.—, 4 szal. Szerb járadék 1907. —.—, 4 százalékos spanyol járadék 91.07, 4 százalékos unifikált török jár. 91.65, Török sorsjegy 166.50, Török dohányrészvény 421.—, Osztrák föld-hitelintézet —.—, Osztr. Länderbank 445.—, Magyar jelzálogbank —.—, Banque de Paris 13.63, Banque Ottomane 688.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridional vasut 649.—, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 615.—, Rio Tinto 17.47, Sucrerie d'Egypte 34, Tula —, Thomson Houston —, Urkányt közén Chartered 21.50, De Beers 431.—, East Rand 78.25, Jagersfontein 124.—, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 36.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.81, Váltó német piacokra (rövid) 122.43, Váltó Bécsre (rövid) 104.31, Váltó Belgiumra (rövid) 117/16, — Olasz aranyváltó (rövid) 3/16, Váltó Svájcra (rövid) 11/16, Csek Londonra 251.75, Magánkamattól 3½. Gyenge

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, november 4-én. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) —.— fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) —.— fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 126—128 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 128—129 fillér. Könnyű

(páronként 250 kgr-ig) 130—132 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg föltüli sulyban) —.— fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) —.— fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban) —.— fillérig.

Sertéslétszám: 1907. évi november 2. napján volt készlet 32527 drb., 1907 november hó 3-án felhajtott 761 darab, 1907 november 3. napján elszállított 677 darab, 1907 nov. 4. napjára maradt készletben 32611 drb. A hizott sertéstizlet irányzata: esendes.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, nov. 4. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 978 darab sertés, 21 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 1410 darab sertés, — darab süldő, 21 darab malacz, összesen 1588 darab sertés, 50 darab süldő, — darab malacz. Eladott 1482 darab sertés, 21 darab süldő, — darab malacz. Eladatlantul visszamaradt 106 darab sertés, — darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirterés öreg elsőrendű 350 kg-on felül ételsulyban 104—106 fillér, ételsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kg.-ig 102—104 fillér, ételsulylevonással 122—128 fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, ételsulylevonással 128—136 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — korona, ételsulylevonással 128—138 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — korona, ételsulylevonással 130—138 fillérig. Belföldi süldő — korona. Horvát süldő — korona. Malacz — korona. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, élősulyban értendő.) A vásár irányzata élénk, az árak változatlanul szilárdak.

Juhvásár.

Budapest, november 4. (Hiv. tud.) A mai vásárra felhajtott 1130 darab juh. Az irányzat lanyha volt, az árak változatlanok maradtak. Fizettek elsőrendű ürüért 48—50 fillért kilónként, vagy 42—46 koronát páronként. Középmínőségű ürüért 44—46 fillért, vagy 29—36 koronát páronként anyajuhok 19—26 koronát páronként.

Bécsi vágómarhavásár.

Bécs, november 4. (Saját tud.) Felhajtott 4757 darab vágómarha és pedig 3704 darab hizott és 1053 darab kicsontozni való marha. A jegyzések: elsőrendű hizott magyar ökrökért 80—81 koronáig, kivételesen 90 koronáig. Elsőrendű hizott tarka ökrökért 94—96 koronáig, kivételesen 98—111 koronáig, métermázsánként, élősulyban. — A irányzat igen lanyha.

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 3. —

Kinevezések. A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök a budapesti állampénztári tiszté és Freiszler Vilmos pénztári gyakornokot pénztári segédítetté, Eperjesi Gyula segélydíjat pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségű pénzügyi számtiszté a beszerzési pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, az óradnai járásba a járási számvevői teendők ellátása iránt megbízatással, Steigel Gusztáv okl. jegyző, tisz. csegei lakost ideiglenes minőségű pénzügyi számtiszté a debreczeni pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, a hajduböszörményi járásba számvevői teendők ellátása iránti megbízatással, Szabó Károly segélydíjas pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségű pénzügyi számtiszté a deés pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez a belteni járásba a járási számvevői teendők ellátás iránti megbízatással, a kisszebeni adóhivatalhoz Csiba Barna giráti adóhivatali gyakornokot adó-tiszté ideiglenes minőségben, a világosi adóhivatal

HETI MŰSOR.

November	Nemzeti Színház	N. kir. Operaház	Vígyszínház	Király-Színház	Népszínház (Víg-Oper)	Magyar Színház	Vár Színház	Uránia
6 Szerda	A halás utókor	—	Az ördög	Falusi Madonna	A sárga domló	Kerülő ut	—	A tenger
7 Csütörtök	Rabenstein Bersabé	Bánk bán	Nincs oltalmazni valója?	Falusi Madonna	Carmen	Kerülő ut	Attaché	A tenger
8 Péntek	Velencei kalmár	Tannhäuser	Josette kisassz. a feleségem	Falusi Madonna	A denevér	Dorian Gray	Az asszony	A tenger
9 Szombat	Pozsonyi diéta	Bohémélet	Az Ingóvány	Falusi Madonna	Piros bugyellárts	Kerülő ut	—	—
10 Vasárnap d. u. este.	Folt amely tisztít Pozsonyi diéta.	Hugonották	Josette kisassz. a feleségem Az ördög	A vig özvegy Falusi Madonna	A denevér	Molnársgyermek	—	Kendnek muszáj lenni A tenger

PONTOS ÉS LEGJOBB ÓRAK
5 ÉVI JÓTÁLLÁS
MELLETT
RÉSZLET FIZETÉSRE

KÜLÖNLEGESSÉG
 ALKALMI AJÁNDÉKOKNAK
 VILÓ ÉKSZEREBEN,
 CHINA-EZÜST DISZTÁRGYAKBAN,
 ÉVŐESZKÖZÖKBEN,
 ÉS EGYZHÁZI SZENT ÉDÉNYEN
 DÚS VÁLASZTÉKBAN.

JAVÍTÁSOKRA ÉS VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK
 ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.
POLGÁR KÁLMÁN ékszerész és műőrás
 Budapest, Erzsébet-körút 29. sz.

3 ÚJ SZÓ...
 ALTVATER
 GESSLER
 BUDAPEST

GESSLER-SIEGFRIED
 JAGERNDORF-BUDAPEST

GESSLER-FÉLE VALÓDI
DANUBIUS
 MUSTÁR

SZABADALMAKAT
 védjegyeket és mintacoltalmat
 megismerő a
Szabadalmakat Értékesítő Vállalat
 PASZTOR (bej. cég)
 BUDAPEST, VII. kerület, Erzsébet-körút 17. szám.
 Fővárosi igazgatóság díjtalan. 22576 TELEFON 24-20.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfeletti szadag
 apasztalatai alapján, melyeket a kórház húgyszerv
 és bujakeros osztályán való működése alatt számos
 éven át szerzett.

Dr. FABINYI
 specialista nemi bajokban,
 emerit. kórházi orvos,
 gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és máhacs
titkos betegséget
 (hugyszófolysást sebeket, syphillist stb.)
 Impotentiát (férfiui gyengeség)
 még idősebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendszer
 foglalkozás megzavarása nélkül.
 Biztos siker folytán a honorarium utólag is fizethető.
 Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszerek.
 Rendelés: d. e. 9-3-ig és este 6-8-ig.
 Budapest, Rákóczi-ut 8/A. 12. sz.
 Ajándék. — Bejárt a léposónél. — Külön váróterem.

DÓSA KÁROLY
 első budapesti ablak és
 lakástisztítási vállalata
 Budapest, VII., István-tér 16. sz.
 Elvállal minden e szakba vágó munkákat, ugymint
 adóbeosztást, ablaktisztítást, fémment csitást stb.
 legolcsóbban és teljesen megbízható eredménnyel.

BIZTOS
 gyógyulást keresőknek
 kik bármily
nemi betegségben szenvednek
 mint húgyszó és hólyagbajok, húgyszószűkítések, vizelet zára
 rok, éjjeli magömlések, sebek és bujakeros bántalmak (syphi
 liss), az üdülési utóbanként fellépő idegbajok, korai férfi
 erő elgyengülés, bármily bőrkütsések stb. nőknél fehérlés
 möh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyításra szigo
 ruan tudományos és lelkiismeretes gyógymóddal
 fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai Antal
 v. cs. és kir. osztrák főorvos országos bíró és a legújabb 22
 éve lenálló rendelt intézetét
 Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.
 Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült húgyszó és hó
 lyag bajok vizsgálata villamos árammal (Guthrie) segítségével.
 Vidékiek levelekre kikérli a választ és ezakeret tanácsot nyu
 nok, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.
 Nőknek külön váróterem.

Titkos betegségek
 biztos és lelkiismeretes meggyógyításra óriási tapasztalata
 folytán legjobban ajánljuk

Dr. CZINCZÁR
 egyetemi orvostudor specialitást.
 Igen rövid idő alatt teljes sikerrel gyógyítja a nemi szervek
 heveny vagy idült hurutját, vizelet nehézségeket, hólyag
 bajt, fekélyeket, syphillist, légy- és hátrétekből és bármily
 nemi betegségeket.
 Budapest, 17., Károly-körút 10. I. emelet
 Rendel d. e. 10-4 és este 6-8 óráig.
 Vidékieket levél útján is biztos eredménnyel gyógykezel
 és gyógyszerrel is gondoskodik. — Nőknek külön váróterem
 külön kijáratt.

Csodákat
 beszélnek
 a fővárosi urak és hölgyek arról, hogy a
Diana-arc krém
 és
Diana-szappan
 segítségével — néhány napi használat után — mily
 óriási eredményeket értek el a bőrápolás, a fés
 arcfelhéítés és a pattanások megszüntetésé
 által az egész

==== farsang alatt! ====
 Köztudomásu, hogy a legelőkelőbb körökben ma már
 csak a híres és
 méreg drága
DIANA-szappannal
 mosakszanak este, reggel. Éjjelre, sőt sokan nappalra a
DIANA-krémmel

finomítják, puhítják és fehéritik arcukat, kezeiket.
Állandóan
 használja Budapesten 75 ezer uri család; míg a vidé
 ken 152 ezer házban nélkülözhetetlen bőrápoló és igazán
szépitő
 cikknek tartják. — A művészvilág előbbre helyezi a
DIANA-krémet és
DIANA szappant
 az összes külföldi szépitő cikkekénél. Ma már közlu
 domásu, hogy nem csak a hölgyek, hanem az urak is
 ápolják kezeiket és arcukat a híres
DIANA-szappan
 és
DIANA-krémmel,
 mert el van ismerve, hogy teljesen egyedül áll a maga
 nemében.
BIZONYTIVAN! Alólírott ezennel bizonyítom,
 hogy az Erényi Béla ur gyógyszerész, budapesti
 akostol bemutatott DIANA-szappant, DIANA-arc
 krémét, megvizsgálva, azokban kémérkeket, smaróha
 tásu vagy külső használatkor ártalmas egyéb anyago
 kat nem találtam, miért is nevezett szépitő-bőr- és haj
 ápoló szerek ártalmatlanok és így használatuk ellen
 kifogás nem emelhető.
 Kelt Budapesten, 1905. március 15.
 Nyilvános vegykísérleti állomás
Dr. Neumann Zsigmond m. p.
 kir. keresk és vállalkozásügyi bíros vegyész.

Egy üveg-tégely Diana-arc-krém nappali használatra **75** krajcár.
 Egy üveg-tégely Diana-arc-krém éjjeli használatra **75** krajcár.
 Egy eredeti Diana-szappan **75** krajcár.

Egyedül készítő:
Erényi Béla gyógyszerész
 Budapest, Károly-körút 5.
 (Külső megrendelések utánvéttelleg eszközölhetők.)

Kedd,
 A b
 Kizáró
 ASZ
 Teljes m
 logfiroma
 PAV
 Rákóc
 Kérjük c
 Fo
 S
 M
 M
 MEC
 bíró —
 éjjel me
 este elh
 nak, de
 most eg
 éjszakát
 Gu
 — I
 mini. —
 — önn
 tárczája
 nan vet
 A s
 mintha
 telen rá
 rasztott
 —
 bíró —
 iyet szí
 Gu
 csendes
 —
 bíró. Ö
 tékeny
 Kes
 káról.
 szól!
 éjszaká

A butorvásárló közönség figyelmébe

Kizárólag jobb minőségű urasági és polgári berendezések

Asztalos és kárpitozott butorokból

Teljes menyasszonyi kelengyék és lakásberendezések a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig mindenemű fémlekekből nagy választékban található, valamint rajz és terv szerint elkészítettek

PATYI TESTVEREK asztalos és kárpitos butortelepe.

Rákóczi-ut 7. (Kerepesi-ut) a Pannónia szálloda mellett.

Kérjük czéggünkre és czimünkre figyelni, mert fióküzletünk nincsen és más hasonlók hangzásu czéggel össze nem tévesztendő.

OSZTÁLYSORSJÁTÉK

HUZÁSA

NOVEMBER-HÓ

21-23-án

HECHT BANKHÁZ
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

FERENCZIK-TEREG BUDAPEST

SZERENCSE-SORSJEGYEINKBŐL KÉRJEN SZÁMVÁLASZTÉKOT.

Párisi világtállás „Grand Prix” 1900.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor.

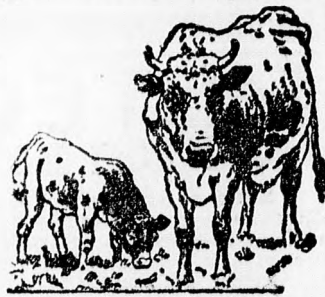
Diätetikus szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára.

Árak: 1 doboz 1 kor. 40 fillér, 161 doboz 70 fillér.

60 év óta használatos a legtöbb istállóban étvágytalanság és rossz emésztés esetében, tehennél a tej javítására és a tej gyarapítására.

Valódi csak ezen védjeggyel: Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár: TÓRÓK JÓZSEF gyógyszerész, Budapest, VI. kerület, Király-utca 12. szám és VI. kerület, Andrássy-ut 28. szám.

Fogkefék rendkívül jó minőségűek nagy és olcsó választék.

MÜLLER J. L.-féle

Szalicil-szájviz és fogpor

Használata elől minden fogfájalmat, biztosan megszünteti a fogak csomlását a kellemetlen szájból. Egy üveg szájviz ára 40 krajczár, 80 krajczár nagyobb üveg 1 forint 60 krajczár és 3 forint

Müller J. L.-féle Szaliczil fogpor

Szaliczil vizet használva nemcsak növelhető a fogak, hanem a már létező fogbetegségeit tovább terjedését is megállítja. Doboza 60 krajczár és 1 Ft 80 krajczár

Müller J. L.-féle Szaliczil fogpép

darabja 80 krajczár. Ugyanazon hatással bír, mint a fogpor. Minden főt elsorolt készítmények orvosi utasítás után készülnek.

MÜLLER J. L.

Budapest, IV., Koronaheczeg-ut. 2. Az országban mindenütt kapható.

Főiskolai hallgatók,

köszépkorai tanulók és nagykorúság használataira írt, népszerű orvosi kézikönyv

A BAKTÉRIUMOK,

a deszinficizáló módszerek és a szérumterápia.

Írta: BALÁZS ISTVÁN dr. budapesti állami főgymn. tanár.

A fertőző betegségek s az ellenük való védekezés módja.

Ára 1 korona.

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r. t. Budapest, VI., Andrássy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

Magyarnak Pécs!

Németnek Bécs!

Ne küldjék pénzüket külföldre.

Kockázat kizárva, Nem tetsző árut ki-cserélek vagy a pénzt adom vissza. - Csak általam szabályozott, kipróbált órákat szállítok.

Legnagyobb raktár! Legolcsóbb árak!

«Kortés» ébresztő óra kitűnő szerkezettel, 1 haranggal K 8.-
Dupla csengős 4.-
Éjjeli világító számlappal, 1 haranggal 4.-
Vasutas ébresztő, legjobb minőségben 5.-
Toronyharang ébresztő óra, kellemes csengésű faló óra 7.-

Oszták vagy cseh áru 1 koronával olcsóbb. Megrendelés legesélyesebb postautalványon eszközölni. Ki ezen lapra hívarkozik, megkapja 3000 ábrája értégyezékemet ingyen és bérmentve.

Schönwald Imre órásmester és Pécs órásgyáros

MEGCSALT ASSZONYOK.

— REGÉNY. —

Írta: E. GABORIAU.

10

— Azt tudja — kezdte most a vizsgálóbíró — hogy Tremorel grófit és a grófnét ma éjjel meggyilkolták. Ön a többi szolgálával tegnap este elhagyta a kastélyt, hogy Párisba utazzanak, de a pályaudvaron elvált a társaságtól s most egyedül tért vissza. Hol töltötte az utolsó éjszakát?

Guespin lehajtotta a fejét és hallgatott.

— De ez még ne minden! — folytatta Domini. — Tegnap — amint az be is bizonyítható — önnek semmi pénze sem volt és ma a pénztárczájában százhatvanöt frankot találtak! Honnan vette ezt a pénzt?

A szerencsétlennek meg-megrándult az ajka, mintha a feleletet akarta volna megadni, de hirtelen rászakadó, félős megindultsága torkára forrasztotta a szót.

— Aztán meg még egyet — folytatta a bíró — mit jelent egy késes pontos czime, amelyen szintén önrel találtak meg.

Guespin kétségbeesett mozdulatot tett és csendesesen mondotta:

— Ártatlan vagyok!

— Még nem vádolom — felelte gyorsan a bíró. Ön tudta, hogy a gróf előző nap igen jelentékeny pénzszeget kapott!

Keserű nevetés hangzott fel Guespin ajkáról.

— Tudom, hogy minden, minden ellenem szól!

— Mondja meg tehát, hol töltötte az utolsó éjszakát, honnan származott a pénz a tárczá-

jába és milyen vonatkozásban van azzal a czim-mel?

— Oh! — kiáltotta Guespin féktelen haraggal — nem fogja a bíró ur elhinni, ha meg is mondom! Nem, nem — nem fogja elhinni, mert a magamfajta szegény embernek egyáltalán semmit sem hisznek el az urak. Ha valakinek valami szennyfolt van a multján, már azt hiszik, hogy soha meg nem javulhat. Én pedig kártyás voltam és elvertem a magam pénzeckéjét; sőt engem éjjeli csendháborításért a rendőrségen is megbüntettek. De mindez vajon mit bizonyít ellenem? Csak magamnak ártottam és eléggé meglakoltam már érte.

— Valamikor szebb napokat láttam — folytatta aztán nehéz sóhajtással. — Atyámnak sok földje volt a Saumur mentén és úgy ismerték, mint a legjobb, leghíresebb kertészt az egész környéken. Iskolába járatott engem, majd a legjobb kertészeti intézeteket látogattam; nemcsakára én voltam a legjobb és a legügyesebb tanítvány. Szerencsétlenségemre meghalt az atyám — anyámat, fájdalom, már régebben elvesztettem — s az öreg rám hagyta a földjét legkevesebb százezer frank értékben. Eladtam a földet hatvanezer frankért és Párisba mentem, ahol kiélveztem teljesen az életet. Azt hittem, örökké tart a pénzem, de rövid nyolcz év alatt már a végére jártam. A kényelmes, ur életet mégsem tudtam abbahagyni s egy éjjel — bizonyára alaposan berugtam előbb — éjjeli zavar-gásért elesküdtem.

Amikor nira kiszabadultam, nagyon gyorsan züllöttem lefelé. Fokról-fokra lezüllöttem. A nyomort teljes mértékében megismertem, gonosztevők között éltem — mindezt elolvashatja a rendőrségen őrzött titkos listámon. Ami azonban nincsen ott bejegyezve, s amiről senki semmit sem tud, az az a lelki gyötrelmem és szenvedés volt, amit a bensőmben vívtam meg

Senki sem tudja azt az utálatot, amelyet önmagam iránt éreztem, amely szinte az öngyilkosságba kergetett, senki, a vágyat a jobbulás felé s ezt a vágyat csak újabb és újabb visszaesés követte — oh, higgye el a bíró ur, az ilyen „szennyes mult” nehéz, örökre megbélyegző tétel.

Végre sikerült, hogy ebből a mocsárból, amely már a végleges pusztulással fenyegetett, nagy nehezen, szinte emberfeletti erőlködéssel kimeneküljek. Egyik egykori tanárom kertészi állást szerzett nekem és miután igen ügyes voltam, csakhamar beváltam s állásomat nagy megelégedésre töltöttem be. Ezt az állást itt ebben a kastélyban szintén jó beajánlásra kaptam. A szolgálat könnyű és kellemes volt, igen jól éreztem magamat és senkinek semmi panaszja sem lehetett ellenem, amit itt körülöttem bárki is bizonyíthat.

Guespin kimerülve hallgatott el és zsebkezdőjével száritotta fel verejtékes homlokát.

— Mindez szép, szép — felelte a bíró — s mi még vissza fogunk térni vallomásaira, most azonban azt magyarázza meg, miként jutott pénzhez? Ahhoz a pénzhez, amelyet magánál találtak. Meg aztán hol töltötte az éjszakát? Az igazat és csakis az igazat mondja meg!

— Az igazat! — kiáltotta a kertész s újabb izgalomba esett. — Hiszen már megmondtam, bíró ur, hogy ugy sem fogja nekem elhinni s így kár volna belekezdenem is. — Ez titok! ...

— Figyelmeztetem rá — válaszolta ismét a bíró — hogy önnek az érdeke, hogy a kérdéseimre válaszoljon. Mert hiszen ha megmarad csökönyös hallgatásában, miután a körülmények igen súlyosan vádolják önt, kényszerítve leszek önt, mint a gróf és grófné meggyilkolásában igen alaposan gyanúsított egyént tartóztatni!

(Folyt. köv.)

A LEGJOBB
KÁLYHÁT és KANDALLÓT
 SZÁLLIT CSÁSZ. ÉS KIR.
HEIM H. UDV. SZÁLLÍTÓ
 Budapest, Thonet-udvar.
 Különlegességek, családi házak, iskolák, kasszarnyak, irodák stb. részére. — Százekenél több van belőle használatban.
 Valódi oszák ezzel a védjeggyel.
MEIDINGER-OFEN
H. HEIM
 Prospektust és költségvetést ingyen és bérmentve.
 Eredetiben kaphatók csak fenti helyen
 v. Bécs, I., Schwarzenbergstrasse 8.

Az ATHENAEUM r.-tára.
 : könyvkiadóhivatalában :
 (Budapest, VII., Rákóczi-
 út 54. szám) megjelent:

**AZ ÚJ
 HELYESÍRÁS**

IRTA
SIMONYI ZSIGMOND.

Egyetlen magyarázatos kiadás, mely a helyesírási szabályoknak hiteles hivatalos szövegét teljesen magában foglalja.

Ára vászonborítékban
 • 1 korona 50 fillér •

Kapható a kiadóhivatalban, valamint minden hazai könyvkereskedésben.

**Kérjük ne felejtkezzék
 meg rólunk!**

TÖRÖK A. és Tsa.
 Bankház Részvény-Társaság Budapest.

Főzetlet; **IV., Szervita-tér 3.**
 Fiókok: Váci-körut 4. Teréz-körut 46.

**BETEGEK
 FIGYELMÉBE**

Sok ezer reményvesztett beteg állt vissza megrongált egészségét és állította helyre testi és lelkierejét — speciális gyógymóddal. Orvosi sikereket ért el a gyógymóddal egész Európában, amit az infézet hiteles iratokkal bárkinek bebizonyíthat. A gyógykezeléshez tartozó speciális szerek és alkalmazásuk tökéletessége, valamint a betegek iránt tanúsított lelkiismeretesség, gondos figyelem és a legalaposabb vizsgálati módszerek, — mind hozzá járultak az elért kiváló eredményekhez. Eljárásunk oly nyílt és őszinte, hogy a betegség alapos megvizsgálása után csak azokat fogadjuk el gyógykezelésre, akiket biztosan meggyógyíthatunk.

Ha valakinek lehetetlen volna megjelenni, akkor csak az a baját, amelynek pontos áttanulmányozása után megkapja az utasítást és a megfelelő speciális gyógyszereket is — a legnagyobb titoktartás mellett. Levélbe válaszolást mellékeljen. A gyógykezelés befejezése után leveleket elgélik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. A mindennapi foglalkozás megszakítása nélkül, biztos sikerrel, alaposan és gyorsan gyógyítja már sok év óta dr. Palócs az ő speciális gyógymódjával még a legelhanyagoltabb esetekben is, a bujakóros sebeket, húgycső-, hólyag-, ideg és hátrgerinc-bajokat, sérveket az emésztés és szifilisz utóbajait, magömlést, elgyengült férfierőt (impotentiát), kezdődő elmeavart, aranyeret, vérbajokat, bőrbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségét, valamint minden felsorolt bajokkal összefüggő betegségeket. Nők részére külön intézeti kezelés, külön váróterem és külön kijárat van. A rendelést dr. Palócs önmaga és egyedül végzi naponta délelőtt 10 óráig délután 6 óráig (vasárnap déli 12 óráig).
 Cím: Dr. Palócs speciálista, volt kórházi orvos
 Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi-út) 10.

**Dr. Trnkóczy Ottó-féle
 Gyógykeserű likör. (Kraft bitter.)**

Kizárólag zamatos gyógyfűvekből készült. — Melegíti és erősíti a testet. — Elősegíti és fokozza az étvágyat.
 Vezérképviselő: **Steiner Gusztáv** Teréz-körut 37.
 Gyár: **Stein és Robitschek** Bécs, III., Dianagasse 6.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kincsek.

Elioptam arany köntösét a napnak
 S válladra dobtam kedvesem.
 Elioptam tüzet fényes csillagoknak,
 Hogy szeméidből ragyogjon nekem.

Elioptam az égnek mosolygását
 Hogy mosolyogjon ajkadról felém
 Elraboltam a világ boldogságát
 Hogy elrejttessem szíved rejtekén.

Most sötétség van, bármerre is járók
 A csillagoknak tüze nem ragyog,
 A kis virágok illatát nem érzem,
 Az emberek közt egyedül vagyok.

Nem hallom már dalát a madárnak
 Bolyongok egyre — nyugtot nem lelek,
 Elvesztettem mindent a világon,
 Mivel téged elvesztettelek . . .

Fodor Rezső.

(Mányzó nők.) A dohányzás újabb időben a nők között nagyon terjed. Egy angol kiszámította, hogy Angliában, Franciaországban, Hollandiában, Írországon, Svédországban háromnegyed része a női nemnek, Németországban, Magyarországon, Ausztriában, Olaszországban kétötöd része dohányzik. Az angol vasutakhoz került is már kérvény, hogy rendezzenek be dohányzó szakaszokat hölgyek számára. Az orosz főúri hölgyeknek öltöztető szobájában dohányos és nem szorítóknak csupán a cigarettára, hanem jó erős szivarokat is elszívják, a mi talán mégis csak a női báj rovására történik. Woronzov hercegné a legerősebb havanna szivarokat szívja. Mehlín hercegné reggeliét szí. Latusov hercegné és Urusov hercegné arról híres, hogy mind a kettő a legerősebb dohánynyal megtöltött pipáját szívja. A nagyhercegnék kivétel nélkül s az özvegy czárné

is mind szenvedélyes dohányos. A mostani czárné gyűlöli a hölgyeknek ezt a szenvedélyét és ki is adta a rendeletet a dohányzás ellen, amit II. Miklós czár elyformán módosított, hogy csak a nyilvánosság előtt való szolgálatok közben tiltsa meg nekik a dohányzást s el Oroszországban az a remény, hogy a czárnét rábírhadják a cigarettázásra, mint ahogy ezt Krisztina özvegy spanyol királynéval tették. A mikor t. i. férjhez ment Alfonso királyhoz s ez hazavitté Spanyolországba, a fiatal királyné legnagyobb rémületére csupa dohányzó udvarhölgyet lett. Rábirta nyomban királyi férjét, hogy tiltsa el a palotában való dohányzást. Ez megtörtént s két hónap múlva a király megvallotta ifju hitvesének, hogy lehetetlen a rangos családok köréből udvarhölgyekre szert tenni, mert semmi esetre sem akarnak lemondani a cigarettáról, a melyeket oly kecsesen tud a spanyol nő sodorni. Ma az özvegy királyné is cigarettázik, bár azt mondják, hogy a fia, XIII. Alfonso kedvéért szokta meg, aki szenvedélyes dohányzó. Madridban nyilvánosan dohányoznak a hölgyek. A portugál királyné a legerősebb havanna-szivart szívja.

Franciaországban már évszázadok óta vannak dohányzó hölgyek. XIV. Lajos idejében az volt a divat, hogy hosszuzáru pipából dohányoztak a szépen képviselői. Most a cigarettára s a szivar járja. III. Napoleon idején Eugénia császárné nemcsak a divatban, de a dohányzásban is előjár, naponta elszív vagy tíz cigarettet s női környezete túltett rajta.

Campbell asszony, a női dohányosok e harczoza azt mondja: „A dohányzás a legjobb mód a nők izgatott idegeinek a lecsillapítására. Alig szállnak fel a legelső füstfelhők, nyomban bekövetkezik a kellemes érzés s a szerint, ahogy a mesterséges felhők sűrűsödnek, beáll a kedélynek a bölcs nyugalma és jogaiba lép a jókedv.”

(Kínai zalogházak.) Kínában is jól ismerik a megszorult szegény ember hitelezőjét — a zalogházat. Mint minden kínai intézmény, a zalogház is sok száz éves múlttal dicsekedhetik. A hatóság bárkinek megengedi, hogy zalogházat nyithasson, azonban előbb bizonyítani kell, hogy van-e anyja vagyona, amelylyel leicet család ellen tudja biztosítani. A kínai zalogos ugyanis a kölcsönzött összeg kétszeresét köte-

les kárpótlásul adni, ha az elzalogosított holmit bármikor ki nem tudja adni. Különös, hogy drágakövet nem fogadnak el zalogul s arany vagy ezüst ékszerre sem adnak szívesen pénzt. A Chih-tang-nak, zaloglevélnek ez a szövege: „A hatóság elrendeli, hogy a kamat tizenhat hónapon át három százalék. Tizenhat hónap múlva a ki nem váltott zalog a zalogházasé, a ki azt teheti vele, a mit akar. Minden kárt, a mit háboru, elemi csapás, bogarak vagy patkányok okoznak: a zalogos és a zalogba tévő mint az ég különös akaratát tekintik”. Zug-zalogházak is vannak Kínában. „Sou-tha” ennek az üzletnek a neve. A Sou-tha inkább a már elzalogosított holmira ad kölcsönt óriás kamatra s csak három hónapi időre. Csalás vagy vitás kérdés esetén az ügyet nem lehet a bíróság elé vinni. Az üzletnek tulajdonosai folytonos rettegésben élnek, mert ha csaláson éri a hatóság, teketória nélkül fölakasztja őket.

(A vasút gyermeke.) A Nikoláj-vasút pétervári pályaudvarán, a napokban, épen a vasút ötvenéves jubileuma napján egy újszülött gyermeket találtak, aki kosárba volt kitéve. A rendőrség hiába kutatta, hogy ki az anyja, vagy hol vannak a hozzátartozói. Az állomásnökség elhatározta tehát, hogy a vasút örökre fogadja a gyermeket s e célra a jubileumot ünneplő közönség és hivatalnokai körében hamarosan gyűjtés indult meg s rövid idő alatt szép kis összeg gyűlt össze a leányka fölnevelésére. Az apróságot azonban meg is kellett kereszteltetni. Választás után Ludmilla nevet kapott, Ruskin költeménye után, de, minthogy az orosz szokás az apa nevére is keresztnevet mellé írja, az állomásnök, aki keresztapának vállalkozott, Ludmilla Jozsifovának kereszteltette a babát. Már csak a vezetéknevét hiányzott. Miklós czár most legkegyelmesebben megengedte, mint az orosz hivatalos lap írja, hogy a vasút leányát, az ő neve után Nikolajevszkájának nevezzék el. A töke, amely összegyűlt a gyermek nevelésére és kiházasítására, egyre nő újabb adományokkal, s így a kis Nikolajevszkaja Jozsifovna Ludmilla egészen jó párti lesz, ha megnő. Erdekes, hogy a Nikoláj-vasutnak ez már a második örökbe fogadott leánykaja, az első meghalt néhány héttel a jubileum előtt s ugy látszik, az élelmes anyja nem akarta, hogy a vasuttársaság sokáig gyászolja az elsőt, odaadta nekik a magáét.

KI
 SZER
 N

K

Abel
 Abrah
 Adám
 Adél
 Adólf
 Adólf
 Adorj
 Adrián
 Adrien
 Agáth
 Agost
 Agost
 Agnes
 Akos
 Aladá
 Alajos
 Alban
 Albert
 Albin
 Albre
 Alfonz
 Alfréd
 Alicze
 Amáli
 Ambr
 Andor
 Andr
 Angel
 Anna
 Antal
 Anton
 Anton
 Arank
 Ariszt
 Arma
 Armin
 Arnol
 Aron
 Arpad
 Arthu
 Arzen
 Attila
 Augu
 Aurél
 Aurél
 Baláz
 Bálán
 Balta
 Bnd
 Barba

Fió

Er

22

KISS SZERENCSEJE NAGY

HOGY HÍVJÁK?

Központ: IV. ker., KOSSUTH LAJOS-utca 13. szám.

A SOK NAGY NYEREMÉNY melyet t. vevőinknek az utolsó hetekben szerencsés bankházunk kifizetett, ismét tanuskodik arról, hogy mily előnyös, ha osztálysorsjegyet KISS-nél vásárolunk, mert KISS szerencséseje NAGY!

A legközelebb kezdődő XXI. sorsjáték I. osztályához különös gonddal válogattuk össze az alábbi szerencsesorsjegyeket. Neve mellett mindenki megtalálja azt a sorsjegyet, melyet a sors neki szant, hogy boldogságát megállapíthassa.

Rendelje meg a neve mellett álló sorsjegyet azonnal

Kiss Károly és Társa

bankházában, Budapest, V., Kossuth Lajos-utca 3. és Önnek szerencséseje lesz, mert

KISS szerencséseje NAGY!

Table with 10 columns of names and numbers, listing lottery ticket numbers and corresponding names.

A szives megrendeléseket postafordultával kérjük, hogy a hívást számot időközben el ne adják!

Kiss Károly és Társa

Központ: Kossuth Lajos-utca 13. Fióküzletek: Erzsébet-körút 22. sz. Váci-körút 5. szám.

A magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték főelarusító helye.

A XXI. sorsjáték első osztályának húzása má

november 21 és 23-án lesz.

Tessék kivágni és címünkre beérkezni.

MEGRENDELÉS

KISS KAROLY es TARSÁ BANKHAZA

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13.

Sziveskednék nekem a XXI. sorsjáték I. osztályára... sorsjegyet, hivatalos tervet és húzás után hivatalos nyeremenylegységeket küldeni.

A sorsjegy ára (mellékelve bérlevelekben valódom... egyidejűleg postafordultával küldöm...)

Form with fields for Name, Address, and Post Office.

Az I. osztályu sorsjegyek árai

- One hundredth K. 1.50
One quarter K. 3.-
One half K. 6.-
One whole K. 12.-

Fiók-üzlet: Erzsébet-körút 22. szám.

Fiók-üzlet: Váci körút 5. szám.

E hirdetés rovásban minden szövegszerű beiktatás közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETESEK

E hirdetés rovásban minden szövegszerű beiktatás közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és ajak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban. Budapest, V., Rátházy-utca 6/C 286

Levele

mód felett meglepett, mert nem hinném, hogy egyszerre kalitkába zárták volna. Mivel a magának küldött kilencz kártyát átadni illetve megmutatni óhajtanám s még valamit, mint a távolból való ábrándjaim és hódolatom csekély bizonyítékát, könyörgöm tehát néhány percnyi találkozásért. Ha tavasszal lehetett, úgy a mostani bosszu estéken sokkal könnyebben. Féltek, más oka van. Igyekezni fogok meggyőződni erről, úgy mint másról tettem. Kérésemet ismételve és választást epedve, számtalan kézcsokot küldök illa.

Compound

12-es, 16-os lokomobilok, 6-os cséplő garnitúra, 3 éves, gyárilag teljesen átújítva, garanciával, azonnali szállításra ajánl Timár Ede széki. Budapest, Lipót-körút 28. Telefon 46-71.

Király-utca 49.

II. 20. szám alatt egy nagyon csinos, burorozott szoba jobb 1-2 fiatal embernek esetleg ellátással együtt azonnal kiadó.

Parketagyár

Gyöngyösön ajánlja gyártmányait.

Rekedtség

biztos és kellemes orvosága a Réthy-féle czukorka, 60 fillérért mindegyik kapható 721b

Zálogcédulákat,

brilliantokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb árban vesznek. Brillantokért többet fizetnek, mint újonnan kerültek. SCHILLER ISZIDÓR, Sipatca 8 26316

Nőstíni óhajt

egy csinos, barna, egészséges komoly gondolkodású szolid izr. úriember. fess hajadon vagy gyermektelen özvegyek, kinek egy pár ezer korona vagy más vagyonnal rendelkeznek csakis komoly és szolid nők pályázhatnak. Leveleket „Nem bánja meg 38” jellege alatt Budapest post. részletre 72. posta hivatal.

Gimnaziumi,

reál, kereskedelmi, polgári egyéves önkéntesség, bármely erőteljes vizsga letévésehez igényelt tantárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanítást kitűnő philologus és matematikus. Egyéni oktatás. Tanítványok csak korlátolt számban vételnek fel. A bámulatos eredményeket igazoló okiratok a lakásban megtekinthetők. Goitein Heinrich Budapest, VII., Damjanich-utca 89. II. emelet 10.

BELEURUT,

(hasmenés) gyomorgörcs legjobb gyógyszere a BARTA-féle FERRETE-APONTA GYÖGYŐSŐR gyógyszereszek és füszerekeknel 1 üveg ára K 1.60, 5 üveget 8.- koronáért bérmentve szállít a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepes-m. 26971

Alkalmi vétel.

Butorok, visszamaradt szőnyegek, kényesített körülmények miatti eladók; mahagonyi hálószoba 180 frt, íróasztal könyvszekrényvel, olajfestmények 2 frt, nagy perzsaszőnyegek, lámpák, 3 águ villany 14 frt. Árverési butoreláadás. Dobutca és Holló-utcai sarokpláncze 2661f

Polgári iskolai

reáliskolai, gimnaziumi, kereskedelmi, egyéves önkéntességre képesítő vizsgákra, valamint mindenféle javító és pótló vizsgákra legrövidebb idő alatt a legjobb sikerrel előkészít. „Tanár” Budapest, Thököly-utca L. em. 3 ajtó. 26814

Butor

új és használt beraktározásból visszamaradt, csillárak, lámpák, irodai berendezés, pénzszekrények bámulatos olcsón eladók. Beraktározási vállalat tulajdonos Landáman Sámuel Központi városház épület Gerlóczy-utca 2 raktár 10-11-12.

Csemegeszőllöt

legnemesebb fajokban, nagyvált muskatály, gondosan csomagolva, 5 külön postakosarankint 4 koronáért, finom zamatos kortét 3 koronáért, remek szép almát 2 50 koronáért szállít Rottmanna Normin szállítólepe Kiskunhalasán.

Építkezéseket

Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen elvállalja, tehermentes teketeket förtészésre felépít. Építési tanácsokkal szolgál. Borsody építési iroda Bpest, Rákóczy-utca 71 783

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egy- és kétféle tárgyból is) Kolozsvárra; Budapestre ugyszintén államsegítő (autó) államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogi személtarium; Budapest, VI., Kossza-utca 44. III; 8

Veresáfonyabefőtt

BARTA-féle, 5 kilós postakosaralvaz 6.- koroná FELKA, KONZERVGYÁR Felka Szepes-m. 26972

Gallérok, kézelők,

legszébben tisztítottak. Hartenberger Bela gozmozgágyarában Kassa. I.

Polgári, gimnaziumi,

kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnaziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes, Almássy-tér 16. sz. II. em. 18. sz. Válaszbélyeget kérek. 25465

BUTOR

Alkalmi vétel! Butorvásárlók figyelmebe ajánlom legjobb minőségű butoraimat. Háló-, ebéd- és írószobák, valamint egyes butordarabok, oszlopaltos olcsón, minden elfogadható áron kaphatók

PECHNER N.

butor - nagykereskedő Király-utca 28. az udvarban. TELEFON 38-7L

BUTOR

árverésről, finom és egyszerű butor, hálószobák és garszon szobák Saalen börtöllel, gyönyörű fűlkör, diván, bőrszék, íróasztal, porzsaszőnyeg és egyes darabok; Földes B., VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Szalmát, szénát

veszek és eladok bármilyen mennyiségben

Schreier Béla

takarmány nagykereskedő BUDAPEST. Népszínház-utca 23.

Saját gyártmányú

vas-és rézbutorok

Rézagy 45.- frt
Vasagy matraczozal 8 50
Gyermekágy 11.50
Sodronyagy-betét 3.50
Vas- és rézbutorok gyári árban.

WEISZ LIPÓT

Király-utca 99. szám. TELEFON 57-01.

Magán építő iparos

iskola előkészít építő, közműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat, Vagi József műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 27225

Zálogcédulákat,

brilliantokat aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb árban vesznek. Brillantokért többet fizetnek, mint újonnan kerültek. SINGER JARAB ékszerkereskedő, Budapest, Király-utca 91. Izabella-u. sarkán.

OLASZUL

megtanulni

legkönnyebben, gyorsan és alaposan csak a

SOMOGYI EDE-féle

Olasz társalgási nyelvtan-ból

lehet, mely a Gaspey-Sauer-tanmód szerint készült s nagy népszerűségénél és használhatóságánál fogva immár harmadik kiadásban jelent meg.

Kitűnő módszer. — Nagy szókincs.

Iskolai s magánhasználatra.

Ára 4 kor. 80 fill.

Kapható

LAMPEL R.

könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál

Budapest,

VI., Andrassy-ut 21. szám

és minden könyvkereskedésben.

Magánkutató iroda

Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Gyöza. Telefon 67-47. 26703

Szepesség csemegék

BARTA-féle veresáfonya befőttet, málna-, szamóca-, csipkebogyóval, gomba- és huskonnyvetket, pastilomokat ajánl a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesmegye. Kérjen árjegyzéket.

3 szo . . .

Egyenruha

Tiller Budapest.

Urasági

butorokat, szőnyeget, csillárokat

és legelőjesebb berendezéseket (gyárakat és üzlesek is) vesznek és eladók.

Nagy Zsigmond

VI, Lázár-utca 3 (a Váci-körút mellett).

Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagonyi plisander vagy másfajta háló, ebédli, írószoba és szalonbutorokban. Rézhálószobák, bórarnitúrák és kárpitosítésekben. Porzsa, smyrna és más szőnyegekben és függönyökben, modern bronzcsillárokbán gáz, villamos stb.-hez.

Pénzt butorra

zongorára, varrógép, kerékpár könyvek, kocsik, automobile currens-árura feltűnő olcsón beraktároz. Már beraktározott tárgyakat magasabb előleg nyújtással kivá tunk Tauszik és Társa Gyár-utca 21. Telefon 83-07.

Régi ezüsttárgyakat

és zálogcédulákat vesznek és eladók mindennemű arany- és ékszerért, ugyanint régiségeket, drágakövet, arany- és ezüst-órákat, lánczokat, gyűrűket, ezüst-évszékzöket. Kérjen árjegyzéket ingyen. Fuchs David utóda Budapest, IV., Váci-utca 18. I. emelet. 26764

Fenőborovicska

(Uniporus) BARTA-féle, 3 liter a 7.50, 4 liter K 9.- bérmentve. FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepes-m. 26973

BUTOROK

háló-, ebédli-, szalonberendezések, továbbá írószoba, iroda berendezések réz- és mahagonyi butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bórarnitúrák eladása és vétela.

Wechsler Károlyné

VII, Király-utca 23. azám I. emelet 268

Kazinczy-utca sarok.

A cimrossék figyemi

VALÓ-

di francia különlegességek (óvszerek) csakis

F. BERGUERANFELS

legelőjesebb párisi gyárostól legelőjesebben beszerezhetők

Polgár Sándornál

Budapest, VI. ker., Erzsóbet-körút 50.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Stenográfia

Díjjalan gépirás oktatás az összes rögöpeken. Díjjalan és biztos állásközvetítés. Minden hónapban új gyorsírási és gépirási tanfolyamok nyílnak az okleveles gyorsíró tanároktól vezetett Stenográfia országos Gabelsberger, magyar, német gyorsíró és gépiróiskolában. Levelező és vitairás tanfolyamok, kereskedelmi szaktanfolyamok, kereskedelmi akadémai rendezésű Váci körút 33. sz. alatt vannak. Azelőtt Kazinczy-utca 8.

Polgári árkai

Postos kiszolgálás! Kitűnő szabás!

Vicókre mintái köldök, nagyobb rendelésnél ezerményesen elnyogok.

Zeliszka János

angol ur szabóterem BUDAPEST, Andrassy-ut 56. I. em.

Allandó választék a legelőjesebb angol és földi szövetekből.

Modern

urasági butorok

alkalmi vétela és eladása háló-, ebédli-, szalon-, írószoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárak, vas- és rézbutorokban.

GROSZ SANDOR és társa

Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. azelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Bórszékiaipar

bórsajtolás és bőrtaragás

KENDI ANTAL

Budapest, IV., Károly-utca 2

az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi bőrszékék és karosszékében, jóval olcsóbb árban, mint eddig.

Használt székek átalakítása bőrszékékre olcsó árakban. Legelőjesebb bőrtutorok és állványok.

Urasági butor

Eladók és veszek; mahagonyi hálószobákat, ebédli-eket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsa és szmirna szőnyegeteket, függönyöket, üveg- és bronzcsillárokat, petroleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, díszlet berendezéseket.

Nagy és Fia

Allandó nagy lakberendezési kiállítás!

IV., Semmelweis-(Ujvilág-) utca 21., kapubejárát. Az egész házban. Telefon 17-77.

Fióküzlet nincsen.

26618

Ki a YES-OUL-SI

színi lapot megrendeli, látvány minden megrendelés mellé és szállásos is

angol és franczia

szövegeket alaposan megtanulhatja. Előfordul és megrendelés nélkül is megrendeléseket elfogad és megtartványozásokat küld a kiadóhivatal. Budapest, Andrássy-utca 52. szám.

LEGUJABB

A férj,

feleség s

a gyermek

Jogviszonyai

Családjogi tanulmányok.

Irtta

Dr. VIRÁGH GYULA

Ára 2 kor. 40 fill.

Kapható a Kiváló Athenaeum Irodalmi és nyomdai részvénvtársulatnál, Budapest, VII., Rákóczi-utca 54. és minden hazai könyvkereskedésben.